

ЛИСТ РАДНИЧКЕ ПАРТИЈЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ПРАВДА

Народна

ГОДИНА I

БРОЈ I

БЕОГРАД, ОКТОБАР 1990.

ЦЕНА 10 ДИНАРА

ФОТО
АЛБУМ
РАДНИЧКЕ ПОБУНЕ

ФОТО ЂОРЂО ВУКОЈЕ / Радници Борова 6. јула 1988. године освајају Скупштину СФРЈ

NARODNA PRAVDA OBJAVLJUJE

U OVOM BROJU:

VLAST I RADNIŠTVO

RADNICI PUTUJU U RAJ - B. DOMAZET

PESNIK DRAGOLJUB S. IGNJATOVIĆ

- PISMO SLOBODANU MILOŠEVIĆU

HRVATSKA - PROMJENE ALI KAKVE - Š. DUMANIĆ

PKB - BRUKE VEĆE OD GIGANTA - N. MARINOVIĆ

POLITIZACIJA VILHELMA RAJHA - Dr. Ž. TREBJEŠANIN

PROGRAM RPJ

HRONOLOGIJA „KOMUNISTOVE“ BEZOČNOSTI

ŽENE GOLOG OTOKA - ROSA GAŠPAR

SA ISTINOM BEZ DISTANCE - DUŠAN BOGAVAC

Лепши је погреб над идеали сахрањују свога човека, него над човек сахрањује своје идеале.

(Јован Јовановић Змај)

2/3

Бр./Вр./Ст. 006/2-1990-13

САВЕЗНИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ПРАВОСУЂЕ И УПРАВУ
 SAVEZNI SEKRETARIJAT ZA PRAVOSUĐE I UPRAVU
 ZVEZNI SEKRETARIAT ZA PRAVOSUĐJE IN UPRAVO
 СОЈУЗЕН СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ПРАВОСУДСТВО И УПРАВА

24. 08. 1990 год./год. лет.
 Београд — Beograd — Белград
 /rk

Na osnovu člana 13. Zakona o udruživanju gradjana u udruženja, društvene organizacije i političke organizacije koji se osnivaju za teritoriju Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije ("Službeni list SFRJ, br. 42/90) i člana 202. stav 1. Zakona o opštem upravnom postupku, po prijavi Radničke partije Jugoslavije za upis u Registar udruženja, društvenih organizacija i političkih organizacija koje se osnivaju za teritoriju Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, d o n o s i m

РЕШЕЊЕ

1. Radnička partija Jugoslavije (RPJ) upisuje se u Registar udruženja, društvenih organizacija i političkih organizacija koje se osnivaju za teritoriju Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, kao politička organizacija, koji se vodi kod Saveznog sekretarijata za pravosuđe i upravu, na registarskom listu broj 1 pod rednim brojem 1.

2. Sedište Radničke partije Jugoslavije nalazi se u Beogradu, ulica Kneza Miloša 44 sprat I stan 3.

3. Radničku partiju Jugoslavije zastupa Milosav Jovanović, predsednik iz Beograda, ulica Kneza Miloša 44, sprat I stan 3.

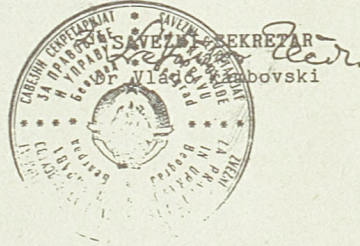
Образложење

Radnička partija Jugoslavije podnela je prijavu za upis u Registar udruženja, društvenih organizacija i političkih organizacija koje se osnivaju za teritoriju Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije.

Rešavajući po podnetoj prijavi utvrđeno je da su ispunjeni svi uslovi predviđeni Zakonom o udruživanju gradjana u udruženja, društvene organizacije i političke organizacije koji se osnivaju za teritoriju Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije pa je rešeno kao u dispozitivu

Ovo rešenje je konačno u upravnom postupku i protiv njega se može pokrenuti upravni spor tužbom Saveznom sudu u roku od 30 dana od dana prijema rešenja.

Dostavljeno:
 - Radničkoj partiji
 Jugoslavije,
 - u dosije,

Социјалистичка Република Србија
 РЕПУБЛИЧКИ СЕКРЕТАРИЈАТ
 ЗА ПРАВОСУЂЕ И УПРАВУ
 Број: 00-19/90-07
 21. 08. 1990. године

БЕОГРАД

На основу члана 9. став 2. Закона о политичким организацијама ("Службени гласник Социјалистичке Републике Србије", број 37/90) доносим

РЕШЕЊЕ

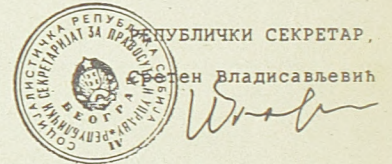
1. Радничка партија Југославије, са седиштем у Београду, ул. Кнеза Милоша 44/1, уписана је у регистар политичких организација дана 8. августа 1990. године.

2. Решење објавити у "Службеном гласнику СР Србије".

Образложење

Радничка партија Југославије, поднела је пријаву за упис у регистар политичких организација 8. августа 1990. године.

Увидом у одговарајућу документацију утврђено је да су испуњени сви услови из чл. 5. Закона о политичким организацијама који су потребни за упис у регистар политичких организација, па је донето решење као у изреци.

ОСНИВАЧИ РАДНИЧКЕ ПАРТИЈЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

СРБИЈА

Београд:
 1. Милосав В.Р. Јовановић
 2. Недо Марић
 3. Урош Ковачевић
 4. Др Јован Рецић
 5. Горанко Ђапић
 6. Милутин Бадањак
 7. Тодор Станојевић
 8. Милисав Јанковић
 9. Дубравка Голијанин
 10. Драгомир Стевић
 11. Радмила Штрбац
 12. Слободан Лудајић
 13. Душанка Јовановић
 14. Милутин Танасијевић
 15. Петар Величковић
 16. Томислав Остојић
 17. Зоран Добросављевић
 18. Крста Илијевски
 19. Драгобрат Стефановић
 20. Недељко Танасковић
 21. Јагица Ђорђевић
 22. Светомир Ђорђевић
 23. Јелка Рагковић
 24. Драго Мајсторовић
 25. Зденко Вишњић
 26. Зоран Радојевић
 27. Раденко Андрић
 28. Невенка Мундрић
 29. Адам Зувић (1933)
 30. Михаило Миленковић
 31. Живота Митровић
 32. Александар Бојовић
 33. Бошко Банковић
 34. Влатко Панкас
 35. Божидар Јелић
 36. Драган Стевановић
 37. Драган Трифунов
 38. Снежана Лукић
 39. Срећко Радовановић
 40. Сава Анђелковић

Сомбор:

41. Душан Радусин
 42. Јован Вујичић
 43. Биљана Попов
 44. Јовица Топалов
 45. Живојин Борђошки
 46. Љилана Жумбера
 47. Драган Миљеновић
 48. Драган Павловић
 49. Жељко Тумбас
 50. Милан Ђенић
 51. Миланка Попов
 52. Филип Даројковић
 53. Александар Настић
 54. Стјепан Мијаковић
 55. Недељка Мијаковић
 56. Илинка Радусин
 57. Перо Цурнић
 58. Грозданка Михаљевић

Чачак:

59. Предраг Ницовић
 60. Негован Каличанин
 61. Перка Петровић
 62. Живко Мишић
 63. Олга Перишић
 64. Миљојко Бабић
Банатски Карловац:
 65. Никола Брковић
 66. Ђорђе Чутурило
 67. Владан Богдановић
 68. Мирослав Томић
 69. Небојша Арсић
 70. Мирослав Вујовић
 71. Иван Михајловић
 72. Радован Весковић
 73. Зоран Василић

Бајина Башта:

74. Славко Петровић
 75. Милорад Матић

Врњачка бања:

76. Василије Терзић

Сремска Митровица:

77. Илија Бировић

Ивђија:

78. Илија Оливерић

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

Требиње:

79. Бранислав Кујачић

Босански Нови:

80. Раденко Јованић

Црна Гора:

82. Војин Вулетић

ХРВАТСКА

Винковци:

82. Тома Купрешаковић
 83. Бошко Јовановић
 84. Маријан Салдер
 85. Томислав Матић
 86. Спасоје Дамјановић
 87. Ђорђе Јовичић
 88. Иво Сивоњић
 89. Боро Тодоровић
 90. Сенахид Хусељић
 91. Петар Деспотовић
 92. Перо Менићанин
 93. Никола Хујиса
 94. Весна Баковић
 95. Радмила Ковачевић
 96. Милка Пајић
 97. Лазо Јовичић
 98. Раде Петровски
 99. Боро Вукас

100. Стана Кузмановић
 101. Петар Томшић
 102. Милан Корда
 103. Виктор Бошњак
 104. Богдан Фабијан
 105. Јосип Пуфлер
 106. Жељка Ивковић
 107. Предраг Богдановић
 108. Јадранка Кајганић
 109. Жељко Купрешаковић
 110. Нада Томић
 111. Милена Јовичић
 112. Јованка Велебит
 113. Мирослав Кузмановић
 114. Златко Текметаровић
 115. Љубомир Маглов
 116. Милорад Дармановић
 117. Шпиро Пређевић
 118. Драго Вујица
 119. Мирослав Сучић
 120. Жељко Пеурача
 121. Радуле Дашић
 122. Борислав Орловић
 123. Васо Радаковић
 124. Витомир Дамјановић
 125. Драган Рудић
 126. Горан Цвикушић

Сисак:

127. Стјепан Комарац
 Београд, 8. август 1990.

РАДНИЧКА ПАРТИЈА
 ЈУГОСЛАВИЈЕ
 председник МИЛОСАВ В. Р.
 ЈОВАНОВИЋ

ПОГЛЕДИ

ВЛАСТ И РАДНИШТВО

Радећи за бедну надницу, низак животни стандард, радништво је и до сада било експлоатисано од владајуће партије и прескупе државе.

У новим економским и политичким условима радништву опет прети опасност да буде изабљивано. То ће му се и догодити ако у предузећу не буде имало јаке и независне синдиката, а у парламенту јаку политичку партију која може спречити да се не доносе закони и прописи на штету радне снаге, као што је до сада случај. Радничка партија ће бити та снага јер се од самог старта определила да буде опозиција властима, а не овом или оном народу.

После низа заблуда, радништву је постало јасно ко је његов истински противник, то је – власт, јер нема добре власти, а и онда када власт ради евентуално добро у томе има огромног удела јака и снажна опозиција. Владлајућа партија је до јуче експлоатисала радништво у име тог истог радништва, а сада се спрема да га експлоатише у име нације. До јуче је радништво клицало једном вођи, данас се од тог истог радништва тражи да кличе својим националним вођама.

Једна вера (комунистичка), замењена је другом – националистичком вером. Мењају се, дакле, само богови и господари, а жртве су исте, с тим што се тај број из дана у дан шири и увећава.

Радничка партија није авангарда радништва, она је његова организација. Ми не обећавамо „бољу будућност“ радништву, ми радништво позивамо да се боримо за бољу садашњост, јер је то једини пут до сигурне будућности. Радничка партија није против богатих, али је против тога да радништво буде сиромашно.

Зато РПЈ тражи реалну цену рада, а не егзистенцијални минимум. Радничкој партији је јасно да ће радништво бити лоше плаћено све док има скуп и прескуп државу. Од рата до данас републике никад нису имале тако јаку полицију као што је данас имају. Полицију не плаћа држава, већ радништво.

Све привилегије које повлашћени друштвени слој ужива, било да их је добио легално, било да их је насилнички присвојио, такође финансира бедно плаћена радна снага. Зато ће Радничка партија бити за замрзавање читај-укидање привилегија а не плата. Ово није декларативни, маркетиншки став РПЈ. Огромно благо, богатство које је створило радништво за последњих четрдесетак година на тај начин је отуђено, опљачкано. То се мора вратити радништву и држави на поновно управљање. Сва Дедиња у земљи под хитно треба претворити у туристичке, здравствене или културне објекте. У тим дворцима данас станују удовице политичара који су упокојили ову богату и пребогату Југославију својом нестручношћу, корумпираношћу, а ми им још плаћамо возаче

и гувернанте, кирије и још много тога. Политичари, али и многи привредни руководиоци, као њихова продужена рука, десетлећима су водили необјављени рат против омладине, против радника, против знања и памети, речуј против овог народа и ове земље.

Творци промашених инвестиција, купци застареле технологије, који су плаћали папрено, а за узврат су добијали позамашне тантијеме и тако се обогатили, данас се појављују као купци предузећа која је науцио да распрода Анте Марковић. Занимљиво је да је Анте Марковић кренуо са распродајом предузећа у тренутку када се бар половина запослених у земљи пита како да преживи од првог до првог у месецу. Зар то није акција против радништва. Људи који су се четрдесет година одрицали да би подигли фабрике, сада треба да дозволе да им фабрике купују чак и они који су пљачкали овај народ. Против радништва је и Закон о платама, као и Закон о штрајку. Марковић, који се представља као реформатор великог стила, није пронашао, што је најважније, кључ да поспешу производњу, да поспешу плате. Што се тиче плата, ту можда и нисам до краја у праву. Анте је, и то још како, поспешу плате у државном апарату, органима управе, војске, полицији и на тај начин, као и други властодршци, обезбедио себи добру залеђину.

Не само симетрије ради, већ што је гола истина, ни републичка, или национална руководства, не воде ништа бољу ни успешнију економску и социјалну политику. Зато су сви аплаузи који се данас упућују појединим републичким руководствомима уствари аплаузи без покрића. И српски и словенчаки и хрватски радник је данас у горем положају, ако радништво не схвати на време да је свако експлоатисан, пре свега, од својих властодржаца, а сви заједно од власти која из дан у дан показује неспособном, па парама које је узела од нас прави политички маркетинг за промоцију своје странке коју су динично / назвали „реформском“. Југославију не може спасити један Анте, чак и да је свети Анте, не може је спасити ни једна влада, ни једна партија. Док Југославија не промени бар 50 влада ми не можемо рачунати да ћемо изаћи скоро из кризе. Толико је требало својевремено Италији да се опорави, а они су и у својим најгорим данима били у бољој ситуацији него ми. Владе су зато да их мењамо и што се пре ослободимо заблуда да стабилност земље зависи од стабилности владе биће боље по све нас.

Нисмо против мешовите својине, нисмо против уласка страног капитала, али тражимо да се и својински односи и улазак страног капитала прецизно формулише како се не би догодило да уместо слободне постанемо колонијална земља. Радничка партија тражи гаранцију да ћемо живети боље када дође страни

капитал и нећемо дозволити да нас радник који је стручан и образован, буде плаћен као најамна радна снага.

Оцењујући да ни левница, ни десница нису ништа добро донели човечанству, Радничка партија по својим политичким опредељењима припада демократском центру, јер се боримо за економски просперитет радништва, појединца и друштва, за демократију и миран и слободан живот. Боримо се за праведно друштво. Праведно друштво је и правно друштво и одговорно друштво и хумано друштво. Беда и сиромаштво морају бити протерани са наших простора.

Изричито се противимо разбијању Југославије и прекрајању њених граница. Но, ако дође до распада Југославије, што не желимо, тражимо да се и то догоди мирним путем. Ми се не противимо националним хомогенизацијама под условом да то није окренуто против другог народа. Верујемо да се може бити и добар Србин и добар Хрват а да се не мора обавезно мрзети онај други. Против смо свега што је лажно, па смо и против лажног братства. Мис смо за добре и на интересима засноване односе међу југословенским народима и националним мањинама, па је у складу са већ чињеничним стањем могуће створити једну Трећу Југославију – Уједињене државе Југославије. Та Југославија треба да има једну армију, али модерну и не тако скупу, једну валуту, један порески систем, јединствено тржиште рада и капитала. Југославија треба да води реалистичну и неутралну спољну политику строго у функцији унутрашњег развоја и просперитета. Фараонску и несврстану политику треба напустити јер је то овај народ скупо платио и још плаћа.

М. В. Р. Ј.

ПРЕДСЕДНИШТВУ СФРЈ

Политичкој и економској агонији Југославије, која траје веома дуго да би више била подношљива, прети опасност да се заврши грађанским ратом, док државни врх земље (политичког већ одавно немамо) или оклева или је немоћан да стане на пут очигледном злу и његовим протагонистима.

Радништво ове земље веома скупо плаћа своју државу, па с правом тражи од ње и њезиног највишег руководства да му обезбеди бар миран живот, ако већ не може да реши економску кризу. Ваша је дужност и обавеза, све док постоји Југославија, а она на срећу још постоји и уверени смо да ће и даље постојати, да на целој територији свим грађанима, без обзира које вере, нације или политичког уверења били обезбедите миран живот. Тај мир и сигурност обезбедите, без одлагања и српском народу у Хрватској.

Неспорна је одговорност савезне владе и њеног председника Анте Марковића за насталу ситуацију, не само у Хрватској, већ и у целој Југославији, чији је први задатак био да се по свети државним пословима, како би привреда, економија и државна управа, од општине до федерације што боље функционисала, они су се, уместо тога, определили да формирају своју политичку странку. За њих је постао важнији политички маркетинг странке, од функционисања државе, земље у целини. Уместо да сву енергију, знање и ауторитет уложе у разрешење конфликтних ситуација, као што је ова у Хрватској, они јуре са промоције на промоцију своје странке.

Због свега тога Форум РПЈ тражи да влада Анте Марковића поднесе оставку.

Уважавајући све тешкоће под којима ради и функционисање Председништво СФРЈ, као колективни шеф државе, РПЈ подржава његове напоре, али захтева још већу одлучност и ефикасност у функционисању правне државе.

У складу с тим опредељењем, Радничка партија Југославије позива још једном радништво широм земље да у границама међу југословенским народима и неучествују у његовим деобама и раскоlima.

ПРЕДСЕДНИК РПЈ
Милосав В. Р. Јовановић

БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ ЧЛАНОВА ИНИЦИЈАТИВНОГ ОДБОРА РАДНИЧКЕ ПАРТИЈЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

МИЛОСАВ В. Р. ЈОВАНОВИЋ, председник РПЈ; рођен 17. XII 1945. село Гвоздац, општина Бајина Башта (Србија). Члан је Удружења новинара Србије од 1973. године, а у „РАД“-у, листу Савеза синдиката Југославије, запослен је од 1. I. 1971. године. Објавио је збирку песама „Гост брбе 601“, а у припреми је књига публицистичких радова под насловом „Побуњени радник“.

Награду Удружења новинара Србије „Светозар Марковић“ добио је 1984. године. Образложење које је том приликом прочитао Божидар Богдановић, председник жирија, гласи: „У савременом новинарству је мало бораца попут Милосава В. Р. Јовановића, новинара РАД-а, чија је главна преокупација радни човек и његово право, борба за правду, истину, поштење, али не у начелним ставовима већ у најконкретнијем виду. На удару Јовановићевог пера често су се нашли, именом и презименом, разни узурпатори самоуправних права радника, па и одговорни људи који су злоупотребили поверење друштва. На многе од таквих негативних појава Јовановић је први указивао, не одступајући од битке за право и правду чак и онда када су га поједини моћници лично угрожавали. Захваљујући његовим текстовима многи су радници враћени на посао, поново примљени у СКЈ, добили стан или остварили своје друго самоуправно право које им је било угрожено. Такав новинарски ангажман заслужује највише признање.“

Милосав В. Р. Јовановић је један од 101 потписника, прве петиције (1981. године) за измену члана 133. Кривичног закона СФРЈ. Био је један од иницијатора оснивања Фонда солидарности за помоћ људима који су остали без посла из политичких разлога које је Председништво ЦК СКЈ јануара 1987. оценило као „покушај оснивања друге партије“, а све његове осниваче беспризивно политички осудило.

ПРЕДРАГ НИЦОВИЋ, радник чачанског „Аутопревоза“. Од 1974. године, био је често прогањан од бирократа, а 1976. године је искључен из предузећа све до 1978. Тада су радници „Аутопревоза“ илегално скупљали паре и слали сваког месеца Ницовићу уместо плате. Захваљујући његовој борбености, а и подршци радника, Ницовић је враћен у „Аутопревоз“ и убрзо су га изабрали за председника радничког савета. И касније је Ницовић због својих ставова више пута премештан са радног места и удаљаван из предузећа, али и поред свега Ницовић још ради у „Аутопревозу“.

ТОМО КУПРЕШАКОВИЋ је кожарски радник фабрике „Џибалија“ у Винковцима, а од недавно је и један од оснивача Независног синдиката ове фабрике. Због својих напредних ставова и непомирљивог односа према бирократији, чеду овог система, био је често прогањан, а седамдесете године се нашао и на Суду због представке упућене председнику Већа савеза синдиката Југославије. Он и његови другови су се тада, у знак протеста, бранили и одбранили - ћутањем.

НЕДО МАРИЋ: је од недавно радник београдског „Змаја“. Због указивања на лоповлук у једном другом београдском предузећу уместо да добије признање добио је отказ. Надамо се да ће са ступањем Радничке партије Југославије на политичку сцену отказ добијати лопови, а не савесни радници.

ЗАХТЕВ

Изричито захтевамо да се обустави најављена распродаја предузећа, боље речено Југославије, док се у земљи не успостави вишестраначки систем, док се не обаве вишестраначки избори за републички и савезни парламент.

Једнопартијска држава је довољно урнисала Југославију да јој се више ни случајно не може поверити вена распродаја.

Предлажемо да радништво у предузећима формира РАДНИЧКЕ ОДБОРЕ који ће утврдити вредност имовине којом располажу и заједно са свим запосленим прузети судбину предузећа у своје руке док се у парламенту тачно не утврди ко је правни и стварни власник односно продавац те имовине.

Sindikalna scena

RADNICI PUTUJU U RAJ

Istjeoanjem zadnjeg desetljeća ovog po mnogo čemu nemirnog stoljeća možda će radnička klasa konačno stići u raj.

Ovaj zapis valja tačno ovako započeti, pomalo rokerski reklo bi se, a znano je kako ista klasa baš ne ljubi „muzičare koji piju“. No, sjećanje na pjesmu grupe HAUSTOR imenom „Radnička klasa odlazi u raj“ dolazimo tek do pitanja kome su radnici danas uopće potrebni. Odmah s početka upoznajmo se s jednim znakovitim detaljem. Naime, u dva je ljetna mjeseca polovica od ukupno 37 hiljada radnika ZP INA bila na godišnjem odmoru. Međutim, to ostale nije nimalo zasmetalo, pa su postavili rekord u preradi nafte. Znači li to da ovaj hrvatski gigant, ogromno poduzeće, koje se diči pravom prvenstva u uvodjenju svih tržišnih novotarija zapadnog svijeta, zapravo može dobro raditi i s polovicom zaposlenih?

Što li se onda zbiva s onima manje uspješnima? Iako baš u slučaju INE valja zabilježiti nemale potrebe koje je ona doživljavala prilikom tzv. transformacije. Tada je recimo, poduzeće INA-PROJEKT „transformirano“ na taj način da je stvaranjem novog INA INŽENJERINGA u njega preneseno oko 800 radnika, a u sada odumirućem INA-PROJEKTU ostaje njih 350. Preostali se radnici, u očekivanju plaće, a to traje od travnja mjeseca ove godine, konačno sindikalno samoosvještavaju, pa organiziraju štrajk.

Tek se onda pronalaze plaće, i to za četiri posijendnja mjeseca? Aproa progovori kao što to obično biva, započinju na sam dan štrajka iako je isti najavljen pristojnih mjesec dana ranije. Međutim, nije to jedini problem kojeg s jeseni očekuje radnike u Hrvatskoj. Povremeno se sa raznih strana čuju procjene o tzv. tehnološkom višku, pa se taj kreće od 20 pa do 40 posto svih zaposlenih u ovoj republici.

Ugovori vraćaju članstvo

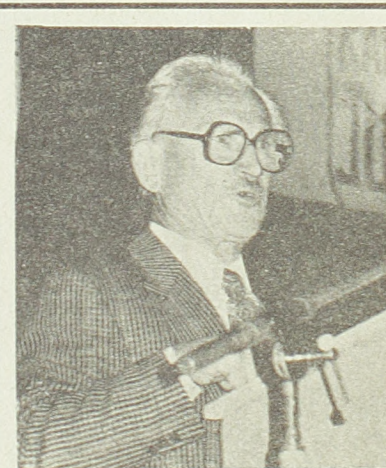
Nitko zapravo ne zna koji bi to mogao biti tačan broj, a tek kada se „u igru“ uvede i kategorija ekonomskog viška – zbrka postaje potpuna. Znakovi jesenskih štrajkačkih potresa započinju naravno s najsiromašnijim – tekstilnom industrijom. Nedavno su tako štrajkali zaposleni u krapinskom „Krateksu“. Pravo je čudo da zapravo još mogu raditi za dnevnu radnicu koja iznosi niti dva dolara. Uostalom kako tekstilcima ne bi konačno pukao film kada je privreda u Hrvatskoj na ukupno 268,3 milijarde dinara ukupnog prihoda, imala 262,7 milijardi ukupnih rashoda – dakle, gotovo jednako приходima. Na to je došao ljetni skok plaća, pa su tako one u srpnju bile preko 27 posto veće negoli u lipnju. Tako,

iako je prosječna plaća u Hrvatskoj za prvih šest mjeseci bila oko 3,5 hiljada dinara, taj je prosjek u srpnju već bio preko pet hiljada dinara.

Jasno takve plaće nisu baš najbolje pokrivene produktivnošću niti proizvodnjom, ali što je tu je. Na djelu se iskazala naša poznata boljka da se u političkim gužvama poduzeća svakojako slanazje.

U takvim okolnostima postojeći Savez samostalnih sindikata potpisuje s Privrednom komorom Hrvatske – opći kolektivni ugovor. Takav je ugovor kojim se naime „garantira“ najmanja plaća u iznosu od 400 DEM, to jest 2800 „precijenjenih“ dinara – potreban objema stranama.

Sindikatu – stoga što pomoću ovog potpisa stavljenog na papir krajem kolovoza pokušava vratiti izgubljeni legitimitet i povjerenje vlastitoga članstva. Privrednoj je komori taj potpis bio potreban ne bi li se konačno nešto učinilo na ustanovljenju ove institucije kao organizacije poslodavaca. No, tu ostaje i dalje neriješeno pit-

Stjepan Komarac iz Zagreba na Osnivačkoj Skupštini RPJ održanoj 1. maja 1990: „Došao sam u ime onih koji u Hrvatskoj nisu imali za koga glasati!“

anje pravog vlasnika društvene svojine, pa tako odredbe općeg kolektivnog ugovora ne mogu vrijediti za društvena i javna poduzeća.

S druge je strane od još jedne organizacije sindikata pravo na to potpisivanje, odnosno pregovaranje u ime radnika osporeno upravo to Savezu samostalnih sindikata. S početka ove godine osnovana i registrirana Konfederacija nezavisnih sindikata kaže da rečeni SAVEZ može ostati samostalan, a da takav i jeste jer je sam – bez članstva. Tako onda ne bi mogao u ime radnika pregovarati, niti sklapati bilo kakve kolektivne ugovore. Konfederacija nezavisnih sindikata također poput saveza samostalnih, koji je donedavno bio jedini na sindikalnoj sceni, ubr-

zано prikuplja članstvo. Lepezu sindikalnih organizacija dopunjava i vinkovački NEZAVISNI SINDIKAT; Demokratska zaštitna zajednica posloprimaca – baš tako se naziva, te inicijativa za stvaranje jednonacionalnih sindikata u Kninu. No, ovaj prvi je sindikat zanimljiv jer okuplja članove i iz drugih mjesta, pa su mu tako pristupili zaposleni u luci „Drleče“, „Ploče“ čime on uistinu postaje treća republička sindikalna centrala.

U tome kompletu jedino što preostaje radnicima jeste da zamole brojne dušebrižnike da ih malo puste na miru. Možda će tako prepoznati i pravu vrijednost kolektivnih i drugih ugovora koje im nude. A u međuvremenu donose se sve oštriji i oštriji propisi kojima se samo povećava broj mogućnosti za letenje na ulicu. Osim onih već spomenutih procjena tehnološkog i ekonomskog viška radnika.

Poslovodni višak

Usamljeni radni, a doći će i takvo vrijeme, konačno će se po-

Telegram

RUDARIMA I UPRAVI RUDNIKA UGLJA – TUZLA

„Užasnuti veću o teškoj nesreći koja je zadesila vaše i naše rudnike, kao i sve rudare i njihove porodice, i saučestvujući u bolu i strahu da se neće dogoditi ono najgore, izražavamo nađu da će životi ostalih rudara biti spašeni. Zaveujemo se svim stradalim, ali i živim rudarima da ćemo njihov život, kao i život njihovih porodica učiniti dostojnim čoveka. To ste vi svojim radom zaslužili, to vam ovo društvo duguje.“

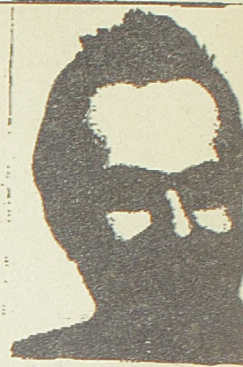
Beograd, 26.8.1990.

FORUM RADNIČKE PARTIJE JUGOSLAVIJE

četi pitati zbog čega nikada POSLOVODSTVA nisu takav višak. O tome drugom prilikom.

Ipak, spomenuta usamljenost radnika u moru organizacija koje bi o njima brinule i nije tako loša. Njima se upravo zbog potrebe polaganja „prava na članstvo“ sindikati pomalo i udvaraju. Šalju im u poduzeća šarene prospekte, pozivaju na pojedinačno ućanjanje u neke sasvim nove sindikate. Dosađa jedina sindikalna centrala – Savez samostalnih sindikata – tako je radnicima za njihov 1, maj uputila rečeni prospekt naslovljen „mi smo novi sindikat“. Ovo istovremeno nije spriječilo taj novi sindikat da i dalje ostane na sasvim tradicionalnom modelu prikupljanja članarine administrativnim

Piše Bosiljko Domazet

putem. Možda se ipak, kako najavljuju dogodi hrbrrost prelaska na drugačije načine prikupljanja sindikalne članarine, ali pitanje je može li taj sindikat nešto učiniti s tako malim prilivom novca. Uostalom, novca je sve manje, jer mnoga se poduzeća okreću sama sebi i proglašavaju nezavisnost svojih sindikalnih organizacija. Ili ih pak, odlukama sindikata, kao što se dogodilo u domu zdravlja na Velom Lošinju – potpuno ukidaju.

Sada i „Radnička banka“!

A radnicima će, sasvim je izvjesno, sindikat doista biti potreban, prvi put u životu. No, za sada, a već smo u vrućoj štrajkačkoj jeseni, sindikat kakav su radnici do sada poznavali, utočište političara općeg tipa, nudi obećanja. Nije riječ o tome jesu li ili nisu ta obećanja realna, reklo bi se da i tradicionalni sindikat traga za svojom zaštitnom ulogom. Problem je u tome što radnici teško prihvaćaju nova, dok još pamte kako su stara obećanja ispunjavana. Međutim, vrijeme je da konačno ućanjanjem u sindikat taj radnik nešto i dobije. Samostalni sindikati kažu kako će članska iskaznica istovremeno biti i neka vrsta kreditne kartice, te će njezin vlasnik imati popuste u određenim prodavaonicama. Ali dok su to i dalje tek lijepi planovi trgovine i u najmanjem selu već uveliko „ućanjuju“ potrošače preko svojih trgovačkih kartica.

Ipak, u sindikalnoj ponudi, Saveza samostalnih sindikata ima i natruha pravog biznisa. Uveliko su odmakle pripreme za osnivanje „Radničke banke“ koja bi poslovala u sklopu „Croatia banke“, banke male privrede. Ova bi banka bila mjestom raspolaganja sindikalnom imovinom (koja nije mala, barem u nekretninama) i članarinom, te bi obavljala sve bankarske poslove tim novcem. Mnoge su sindikalne organizacije donijele odluke o pristupanju ovoj banci.

Uvjetno rečeno, protivnička strana, Konfederacija nezavisnih sindikata, isto ne miruju. Osnivanju poduzeće za konzalting, trgovinu i turizam „GAUDEMUS“.

Tako će procvjetati sindikalni biznis, što jeste odlično, ali ostaje niz dilema. Primjerice, ona o tome kako će se dosada stečenom sindikalnom imovinom raspolagati u ime svih radnika koji su je svojim dinarom stvorili i da li će oni od toga imati koristi.

Po svemu sudeći konačni krah društvenog vlasništva označiti će možda neke nove početke. U kojem smjeru će u kratkom vremenu umnožene sindikalne centrale krenuti ovisi ponajprije o onima koji su još uvijek neodlučni.

ПРОСВЕТНА КЛЕПТОКРАТИЈА ИЛИ КОНТРАРЕВОЛУЦИЈА У ОБРАЗОВАЊУ

Да ли је заштита на раду – наука • Зашто др Данило Ж. Марковић, министар просвете Србије, не верује у негативну селекцију кадрова • Ко ме сметају научна истраживања

Управо ових дана, када, дубоко потресени, преживљавамо последице рударске трагедије у Добрњи, у којој је око 180 рудара изгубило живот, време је да се по ко зна који пут упитамо: да ли је могуће да се на крају 20. века, у једном „социјалистичком“ (дакле, хуманистички оријентисаном) друштву, дешавају несреће које имају размере природних катастрофа? И колики је степен одговорности сваког од нас за несрећу која се можда није морала догодити?

И док чекамо званични извештај комисије која истражује узроке несреће, остаје нам да размишљамо о одговорности различито образованих група радника запослених у овом руднику за несрећу која се управо догодила. Свакако, највећу кривицу носе они најобразованији. С тим у вези питамо се да ли је уопште могуће да су при крају 20. века наши рудари из непосредне производње толико необавештени или необразовани да не схватају да је, на пример ЗАШТИТА НА РАДУ – читава наука, као и та наука ПРЕДВИДА несрећу на раду на основу познавања околности под којима се оне јављају? И да је запошљавање ОДГОВАРАЈУЋЕГ БРОЈА стручњака овог профила у односу на број радника из непосредне производње ВАЖНО због спречавања тих несрећа! Да ли смо ти о друштво у коме ОБРАЗОВАНОСТ не представља никакву вредност?

Или је реч о нечем сасвим другом? На пример, о КВАЛИТЕТУ СТРУЧЊАКА који се баве заштитом на раду, при чему имамо у виду, не само САДРЖАЈ њиховог СТРУЧНОГ ОБРАЗОВАЊА, него и ПРОФЕСИОНАЛНИ МОРАЛ, као и СПОСОБНОСТИ за бављењем овим позивом.

Ова рударска несрећа могла би да нам послужи као добра аналогија за трагедију коју управо доживљава наш школски систем. Само што су жртве и последице рударске несреће видљиви свима, а последице лоше школе – само стручњацима, управо стога што су СКРИВЕНЕ И ОДЛОЖЕНЕ (потребно је да прође дужи низ година да би се појавиле и биле препознате – а тада је, обично, сувише касно).

Слично као што бисмо кривце за ову рударску несрећу, којој је претходио штрајк рудара (касније заташкан пред лицем јавности), као и за друге веће несреће на раду, могли да потражимо међу поткупљеним или некавалитетно образованим професионалним групама управљача, тако бисмо могли да очекујемо да ће људи који су у самом врху просветне хијерархије, сносити ЛИЧНУ ОДГОВОРНОСТ за стање у коме се налази наш школски систем.

Међутим, пракса показује да се слој просветне бирократије, који има највећу власт у друштву, чврсто одржава и кочи промене, јер не жели да изгуби властите привилегије. Зарад срамног ћутања ови надринаучници и надристручњаци награђују се великим приманама, становима, научним титулама, могућношћу да објаве којекакве уџбенике и низом других привилегија.

ИСТРАЖИВАЊА СА ФИОКЕ

Ови „стручњаци“ и „научници“ подржавани су и постављени у саме врхове просветне хијерархије управо од стране најутицајнијих политича-

ра, који су одавно постали свесни да су проблеми образовања управо-политички проблеми, као и да ће, уколико буду имали лоше наставнике, професоре универзитета и научнике, лако моћи да МАНИПУЛИШУ готово свим друштвеним групама и слојевима, који у вршењу власти не могу да учествују из ових или оних разлога.

Готово да нема друштва у Европи, сем неколико из Источног блока, у коме су у толико мери маргинализовани скоро сви слојеви, односно, групе становништва.

Има ли веће трагедије за једно друштво од оне која ради о распаду моралних норми и отуђењу човека од рада? И о томе да је управо та појава резултат систематске социјализације која се спроводи кроз школски и политички систем.

И шта рећи о просветним „стручњацима“, какав је, речимо, наш садашњи (српски) министар образовања, др Данило Ж. Марковић (по образовању правник и доктор економских наука), који не верује у податак да код нас постоји НЕГАТИВНА СЕЛЕКЦИЈА НАСТАВНИКА И ВАСПИТАЧА? Иако је у помнутом истраживању Института за психологију Филозофског факултета у Београду учествовала квалификована група научника-истраживача, иако је оно урађено на студентима са 14 наставничких факултета и школа у Србији, иако су резултати крајње опомињући по последицама које ће запошљавање некавалитетних кадрова имати по развој друштва – министар се много не узбуђује!

Он, једноставно, (јавно) не верује у резултате истраживања! Или верује, али мисли да то није тако страшно појава: барем док је његов мандат у току – односно, док не збрише на бољу функцију.

Слојевима који су на власти у једном друштву, управо и одговара да имају лоше наставнике, па нас зато и не чуди овакво понашање републичког министра.

Што су ови кадрови сиромашнији, мање образовани и мање интелигентни – њима ће се лакше и манипулисати!

Управо смо ових ана сведоци ове појаве: просветни радници из београдских основних школа штрајују наводно ради ниских личних доходака, а не због нехуманих услова под којима се деца школују – као што су, на пример, ПРЕВЕЛИКИ БРОЈ УЧЕНИКА У ОДЕЉЕЊУ, СКУПЕ КЊИГЕ И БАЧКИ ПРИБОР, НИЗАК КВАЛИТЕТ ДЕЧЈЕ ИСХРАНЕ У ШКОЛИ и т.д.). Штрајк просветних радника (који је трајао само један радни дан) лако је прекинут: наставници су се продали за само два и по просечна месечна лична дохотка!

Научна истраживања из области ПСИХОЛОГИЈЕ НАСТАВНИКА, спроведена у последњој деценији у нашој средини, управо показују да су наставници и васпитачи – ЖРТВЕ НЕХУМАНОГ (ШКОЛСКОГ) СИСТЕМА.

Истраживања показују да се они углавном регрутују из сиромашних породица, чији је културни и образовни ниво врло скроман. Резултати будућих просветних радника на тестовима опште информисаности су забрињавајући, а интелектуалне способности – просечне или у доњим границама просека. Има и оних који имају задовољавајућа предзнања (са

тзв. „престижних“ факултета, као што су Филозофски и Природно-математички) и високо развијене способности за учење, али споран систем вредности, мотиве и црте личности – који не одговарају позиву васпитача, односно, наставника.

Неопходно је да се у току студија за културно депривираним омладином ради много више, него са онима који потичу из виших друштвених слојева, како би се успешно припремили за обављање будућег позива, међутим, анализа услова под којима се они образују, управо показује да за то не постоје могућности.

Најдрастичнији пример друштвене небриге за квалитет образовања васпитача и наставника имамо на Дефектолошком факултету у Београду, на коме се школују кадрови који потичу из слојева тзв. социјалистичке сиротиње. Управо на примеру школовања за позив „полицајаца“ видимо да је у слојевима просветне и политичке бирократије, који држе власт у друштву, стало до тога да полицајци и дефектолози, односно, специјални педагози буду што слабији стручњаци. Социјалне улоге ових категорија просветних (или медицинских) радника се управо састоје у томе да, „лечећи“ или васпитавајући сиромашног, инвалидног или душевно болесног (и т.д.) појединца – заштите слојеве који држе власт и коче друштвене промене да би заштитили властите, егоистичке интересе.

ПОРАЖАВАЈУЋИ РЕЗУЛТАТИ

Психолошка испитивања запослених наставника и васпитача такође су дала поражавајуће резултате. Један од њих јесте да у њиховом вредносном систему доминирају материјалистичке вредности и хедонизам, и као жељене, и као реалне вредности, а да се алтруизам и прометејски активизам (уверење да се односи у друштву могу изменити властитим ангажовањем) врло ниско котирају на ранг листи вредности.

Уз ово треба споменути и чињеницу да су психолошка испитивања наставника дуго била табу у нашој средини, као и да су слојеви и групе, који су држали власт у школама и просветно-педагошким заводима, ометали прикупљање и саопштавање резултата истраживања, не само самим испитаницама, већ и широј јавности.

Посебну улогу цензора имали су, сем политичара и научници-бирократа, чланови владајуће странке, који су пишући еуфемистичке извештаје за различите научне институте и друге друштвене институције које су финансирале истраживања, тешко компромитовали хуманизам научника. Ови научници, чланови различитих комитета, врло брзо су напредовали у каријери: сем научних титула за безвредне радове, лако су долазили до службених путовања по иностранству, штампали допуњена издања сопствених уџбеника, као и до других привилегија. Ови квази-научници, који су заступали интересе владајућих политичких слојева и захтевали од својих потчињених истраживача да „ПИШУ ОБЈЕКТИВНО“, за своје асистенте бирали су себи сличне (Синдром Салиери), а прогонили људе који нису били спремни да жртвују своје поштење и аутономију. На тај начин уништан је квалитет научног кадра на Београдском уни-

Пише: Мр МАРИНА АРСЕНОВИЋ ПАВЛОВИЋ

верзитету, а посебно је закончен развој друштвених наука. Емпиријска истраживања и њихови резултати постали су НАЈВЕЋИ НЕПРИЈАТЕЉ ИДЕОЛОГИЈИ НА ВЛАСТИ.

У тим радовима, између осталог, утврђено је да постоје процеси: ГЕТОИЗАЦИЈЕ деце која потичу из најсиромашнијих друштвених слојева и класа, односно, да кроз постојећи школски систем класне разлике заостравају; затим, да постоји ФЕМИНИЗАЦИЈА професија и семипрофесија које су везане за васпитно-образовни рад; затим, процеси материјалног сиромашења школе и ученика из породица са већим бројем деце, као и материјалног сиромашења ученика из породица са већим бројем деце, као и материјалног сиромашења ученика чији су родитељи социјално угрожени на различите начине и т.д.

Стање у коме се данас налазе друштвене науке је крајње забрињавајуће. Углед научника друштвених наука озбиљно је пољуљан. Да ли без разлога?

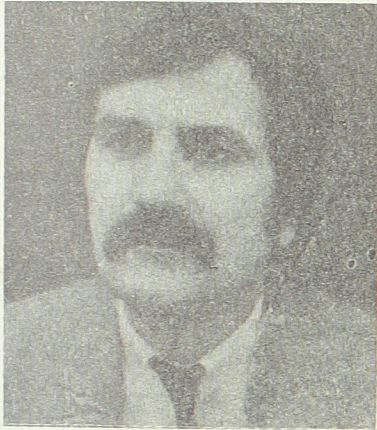
Партија (која је била и остала на власти) у кризним ситуацијама спроводила је „револуционарне реформе“ школског система сматрајући да су проблеми друштва настали услед помањкања идеологије и довела је на универзитете и у просветне институције највишег ранга људе који немају ни стручне, нити педагошке квалитете, али су идолошки подобни.

Ових дана иста та партија, односно, њени (сада већ бивши) чланови спроводу „нову“ реформу школе. На њиховом челу је „проверени кадар“. Самопроизведени професор социологије, др Данило Марковић, који је између осталог концептирао наставни програм и написао уџбеник социологије за будуће дефектологе (и полицајце) у којима нису обрађени појмови: социјалних неједнакости, привилегованих и маргинализованих друштвених група, вредносних системи и социологије појединих друштвених слојева и класа нити група које представљају социјалне проблеме, и т.д. а које су у нас веома добро емпиријски проучене и описане у забрањеним књигама, што је министру добро познато.

И како да верујемо онима који треба да васпитавају и образују наше најмлађе, када су они који за њих састављају програме образовања и пишу за њих уџбенике, који им прописују услове рада и контролишу њихов рад – склони да МАНИПУЛИШУ СВЕШЋУ ЧИТАВИХ ГЕНЕРАЦИЈА младих стручњака који ће се бавити васпитним радом?

KARDELJEVE PODVALE – RADNICIMA

Piše:
Nikola J. Marinović

Šta svedoče još skrivena dokumenta o radu Edvarda Kardelja u vezi sa „pitanjima radničke klase“? (1)

Ceo niz izvornih dokumenata iz arhiva Politburoa KPJ/SKJ, ili iz ostalih, takođe tajnih, izvora svedoči da je najbliži Brozov saradnik (Edvard Kardelj) bio ideolog anti-radničke teorije, a ne, kao što je opšte mišljenje i, na žalost, još priznat zvanični stav, borac za radnička prava i tvorac „radničkog Ustava“, to jest Zakona o udruženom radu. Da bi, naime, stvar bila jasnija, Kardelj jeste tvorac ZUR-a, ali ne i teoretičar koji je društveni sistem, čak ni samoupravni, zaista stavio u istorijsku službu jugoslovenske radničke klase. Naprotiv!...

Edvard Kardelj je uvek (o)stavljao ideološko nad-klasnim. Od Jugoslavije je napravio, kako je rekao *Avdo Humo*, na strogo skrivanom sastanku u Bačkoj Palanci 1971. godine, „jednu subjektivističku državu“, dodajući „da u našoj zemlji imamo - slobodu za mrave: možeš ić' slobodno, ali te, kao radnika, proizvođača, niko ništa ne pita. Kad „pita“, predmetom si – manipulacije, najčešće“...

Građa koju smo istražili, do sada, uglavnom, nigde ne objavljena, a neki podaci su pod embargo još 10 ili 20 godina, pokazuje da Kardelj ništa, kao teoretičar, nije – dokazivao. On je puteve iz društvene krize, odgovore na pitanja razvoja, ili zaostajanja, davao kroz pretpostavke, slutnje, očekivanja... Kroz rezolucije, smernice, deklaracije... Otuda, Edvardu Kardelju ide na dušu ustavni haos i privredni kolaps – u meri u kojoj je bio tvorac koncepta i formula društvenog „razvoja“.

Pre svega – Partija!

Edvard Kardelj je razgovarao sa predstavnicima RTV Beograd, početkom decembra 1966. godine. Dakle, posle „Brionskog plenuma“ i sloma Rankovića. I, što je

važnije, u vreme početka – privredne reforme. Do koje je došlo, da podsetimo, zbog propasti privrede u Jugoslaviji – u deceniji pre uvođenja reforme.

Umesto da govori o suštinskim razlozima kolapsa preduzeća od kraja pedesetih do poznih šezdesetih godina i, još više, da ukaže na pravce izlaska iz krize i označi rešenja reforme, Kardelj je govorio o „grupi Ranković-Stefanović“, predstojećim izborima, „čačkanju po prošlosti“... A kad već nije mogao da izbegne pitanje o reformi, radničkoj klasi i ekonomskoj situaciji Kardelj je istakao:

„Treba uticati na svest ljudi da samo jedan solidan rad, na bazi stručnih analiza i naučnih dostignuća, može stvari da pokreće dalje“.

Dakle ništa konkretno, jedna deklarativna reč, koja se uostalom mogla čuti i od svakog portira u preduzeću, zar ne?

Idemo dalje... Umesto da radničkoj klasi kaže kako iz duboke privredne krize i besparice, Kardelj će reći da je bitno sledeće:

„Jedan, svakako, težak zadatak je da Savez komunista osposobimo za akciju... Veoma će biti teško izmeniti odnose u osnovnim i opštinskim organizacijama, u sadašnjim uslovima. Jer, situacija je takva da je radnička klasa organizovana na proizvodnom principu. I da je partijska organizacija izolirana na – preduzeće. I, onda, uticaj je u – preduzeću. Dakle, tu se prema opštinskoj organizaciji – gubi uticaj!“

Potom će Kardelj:

„Biće potrebno da ostvarimo integraciju partijskih organizacija na nivou opština. Da jedinstvena partijska organizacija ima svoje sekcije u Opštini, koje će biti otvorene svim članovima Partije i sekcijama u preduzećima. Težište treba da bude ujedinjavanje komunista na jednom području, s tim da sekcije po preduzećima treba da imaju (sadašnju) ulogu“...

Ma koliko, dakle, da je Kardelj hteo da „uvuče“ uticaj radnika u opštinske komitete Partije, ipak je ostala koncepcija atomiziranja radničkog uticaja, preko političkog faktora kao što je SK, na nivou – komune. On, očigledno, nije davao praktična privredna rešenja, nego utopistička, subjektivno-ideološka, sistemom sekcijskog delovanja. Što se, u konačnom, svodilo na odvlačenje radnika od mogućnosti da odlučuju o uslovima sticanja i raspoređivanja dohotka koji stvaraju i automatski je klasu isključivalo iz pozicije „odlučujućeg uticaja“ na celinu društvene reprodukcije, što je bila omiljena teza, i fraza, Edvarda Kardelja.

Dve godine kasnije

Edvard Kardelj je 22. aprila 1968. godine, povodom pitanja o „toku privredne reforme“, u svom kabinetu u zgradi SIV-a, uz ostalo još rekao i ovo:

– Ne idealiziram, ali je činjenica da nastaju novi oblici, a neki stari oblici dobijaju nove sadržine. Otpočeli su brži i sada komunisti, i sve stvaralačke snage, treba da pomognu te procese, da ih podstiču...

Šta je očigledno?

Iz Kardeljevih reči, više nego očigledno, je sledeće: partijska država nad zakonima ekonomske logike, komunisti kao motor privrednih, reformskih, procesa. A radnika – nigde. Istina, neko će reći: zar među komunistima nema i – radnika? Ima, razume se. Ali, Kardelj se zalaže za SK kao politički faktor, a ne za radnika kao – klasnu organizaciju. A reč je, rekosmo, o – privrednoj reformi, te 1968. godine.

Smernice u ćorsokak

Desetog juna, odmah posle velikih studentskih demonstracija u Beogradu, najvećih posle rata uopšte, na zajedničkoj sednici Predsedništva SKJ i Izvršnog komiteta CK SKJ, usvojene su „Smernice za idejno-političku akciju u borbi za reformu i razvoj društvenog i političkog sistema“.

Odmah valja zapaziti da je „Smernice“ donelo najviše partijsko rukovodstvo, a ne, eventualno, državno – bez obzira što se radilo o „borbi za reformu“. Drugim rečima, donete su mere političke, a ne ekonomsko-pravne države.

Naravno, uloga Edvarda Kardelja u stvaranju, utvrđivanju i donošenju „Smernica“ bila je – odlučujuća. Ovaj kreator našeg razvika je, ne može biti sumnje, na brzinu, uzrokovano je bilo students-

kim buntom u glavnom gradu, doneo dokument koji je postao, na žalost, bar te, 1968, i dve naredne godine, „biblija“ za navodno zaresavanje jugoslovenskih teškoća. Najgore u svemu je što su „Smernice“ praktično suspendovale reformu, a ne je podstakle.

Bitnije od podsećanja na sadržaj „Smernica“ mogu da se iznesu reči Stevana Doronjskog o njima, posle razmatranja na sednici Izvršnog biroa CK SKJ:

– „Smernice“ su, doista, dale jednu odličnu osnovu za dejstvo, efikasno dejstvo, ukupne političke i društvene – strukture“.

Jeste li negde, poštovani čitaoci, primetili da je, makar unet ovlaš, termin „radnička klasa“? Ne, naravno. Sve je podređeno sili vlasti i jednodimenzionalnoj Partiji.

Edvard Kardelj se, tada, u najvrelijem posleratnom letu Jugoslavije, usprotivio „pravljenu analizu radi uzroka“. To je iznenađenje samo za neuke. Jer, da su napravljena „otkrića“ uzroka studentskog krvavog protesta iz juna 1968. godine, uz sve drugo, otkrilo bi se i njegovo lično neuspešno kreiranje unutrašnje politike u Jugoslaviji.

Neka nam, zbog svega, bude dozvoljeno da citiramo mišljenje Mirka Čanadanovića, u to vreme najmlađeg člana najužeg političkog rukovodstva Jugoslavije, o Kardeljevom „Smernicama“:

„U pristupu „Smernicama“ ne možemo da izbegnemo, niti bi to ikako smeli da učinimo, koliko i koji deo odgovornosti snose – pojedini organi. I – pojedinci: za sporost, greške. I da tu ne vidimo i deo odgovornosti samog našeg CK-a, pojedinih organa – kao što su, recimo, Predsedništvo i Izvršni komitet.“

(U sledećem broju: Kardelj i velike afere)

2. stran ★ DELO

S TELEPRINTERJA

Prve registracije po zakonu o združivanju občanov

BEOGRAD, 24. avgusta (Tanjug) – Zvezni sekretar za pravosuđe in upravo dr. Vlado Kambovski je danas potpisao odlučbu o registraciji Delavske partije Jugoslavije kot politične in ZZB NOV Jugoslavije kot družbene organizacije. Doslej so zveznemu sekretariatu za pravosuđe in upravo v skladu z zakonom o združivanju občanov na ozemlju SFRJ poslali 15 prijav, od teh pa jih je devet političnih. Zvezni sekretariat za pravosuđe in upravo bo v zakonskem roku vpisal v register tudi preostale prijavljene organizacije, ki izpolnjujejo vse z zakonom predvidene pogoje.

SDZ brani mednarodno dejavnost

КРАТКИ КУРС ММФ-а (1)

После револуције отпочела је револуционарна еволуција која је узела таквог маха да смо за само неких четрдесетак година поново доведени у предреволуционарно стање.

Интересантна је чињеница да су и источно-европске, социјалистичке, земље и ако нису следиле наш специфични развојни пут, стигле, неочекивано тамо где смо ми, већ неко време.

Метод којим се преко социјализма хтелo стићи у бескласно друштво водио је преко нечувених насиља и покоља над класним и другим противницима а још безобзирније према неистомишљеницима и опонентима из властитих редова.

Сви силници и насилници до тада познати историји, бачени су у засенак, а тирани, савременици, зеленели су од муке и завсита што њихове параноичне и морфинистичке личности немају ни из далека такве моћи и могућности за очување и истрајавање на власти.

Они нису имали бланко овлашћење радника, сељака и поштене интелигенције дато авангарди пролетаријата која га је пренела на политбирое а ови директно на вође, очеве нација и усређитеље широких народних маса. Да није тако страшно трагично, било би комично што је почетак Октобарске револуције (преврата?) оглашен топовским хицима са крстарице обећане поделе властелинске земље бежали с фронта и тако „за револуцију гласали ногама“, што је први командант Црвене гарде од двестотине хиљада људи био заставник, што...

Тако је почело, а наставак је следио после слома „хиљадугодишњег Вели-ког Рајха“ (који је трајао пуних дванаест година) када је „изградња социјализма у једној земљи“ настављена у још шест.

Следе: Национализација имовине развлашћене буржоазије, чишћење земље од остатака банди, полетна обнова и изградња порушене земље („пре рата нисмо имали ништа а онда је дошао окупатор и уништио све“ - Б. Црнчевић), омладинске радне акције, одлучна борба за одвикавање грађана од „опијума за народ“ опраштање ратних злочина и репарација братским суседима, снабдевање у дипломатским магацинима и „на тачкице“ (како ко), јачање класне борбе „нећемо краља, хоћемо Тита-народ се пита!“, „смрт шпекулантима!“ (ова задња паролa ће бити много касније преформулисана у „корисне малверзацеје“), митинзи, историја почиње „од доласка на чело партије“ у шест верзија, и да не набрајамо даље. Тек, некада најављиване и обећаване „црвене зоре“ почеле су заиста да добијају своје прве обриси на хоризонту боље и лепше будућности.

А онда гром из ведрога неба! 1948! Реакција злобно трља руке, ОЗН-а алиас УДБ-а гони нову банду, насилно се формирају добровољне сељачке радне задруге, тече обавезни откуп, „народни непријатељи“ се умножавају (размножавају?) геометријском прогресијом, КНОЈ је на границама кад не жури балисте, усташе и четнике.

Ипак није све црно. Ударници на свим пољима уз невиђено залагање постижу фрапантне радне резултате („док је код нас све више лавова, дотле код њих све више лажова“), радници, сељаци и поштена интелигенција (тада још нису били „радни људи и грађани“) неуморним залагањем дају пуну подршку својем мудрог руководства. „Великог вођу међународног пролетаријата“ те „Хималаје комунизма“ (како они „Карпати“ скромно звуче), још помињу поз-

Пише: Дејан Лопчић

дравни телеграма, али форма не може да прикрије суштину. „Што је више клевета и лажу Тито нам је милији и дражи!“ Певају и ревидирци да се сав Голи Оток ори: „Убићемо сваког скота ко је против ка-пејота!“

Своје земаљско обличје (мир праху његовом) напушта 1953. Коба(и) и то у четири верзије, да би био сахрањен у три. Прво у маузолеју па у раку и на крају у урну. Замислите, и Њега су комунисти успели да урнису! Да се човек запрепасти и не поверује.

Остало је сада још само да неколико наших издајника и разочараних отпадника социјалистичког друштва напусти редове авангарде и пође трновитом стазом греха, па да привредни и друштвени развитац крену путем успона и завидног просперитета.

Стварају се привредни гиганти, корацима од седам миља изалзимо из неразвијености.

Ту и тамо појави се понеки „непријатељ свих боја“, чује се по неки глас из таме, глас упозорења, чак и критике, али обрачун са њим је брз, кратак и надасве хуман.

Правна смо држава па се „наше судије држе закона као пијан плота“, не подлежући спорадичним притисцима „структура“ ако до њих уопште некад и дође.

Средства информисања будно прате сва евентуална застрањивања па правовремено реагују на евентуална занемаривања идеолошке хигијене.

Устави, закони, пленуми, конгреси ређају се као на филмској врпци не дозвољавајући да нас пракса изненади или претекне. Само нам онај узнемирани интернационалистички нерв не да покоја. Истина у нешто измењеном облику ево га на међународној сцени где на путевима мира, копном, морем и ваздухом преноси маслинову гранчицу.

Кад ОЗН-а није на време успела да дозна баш оно што се ње и те како тицало, на Брионском архипелагу извршен је први масовни политички одстрел. Касније ће се по томе прочути и друга ловишта и остали зоолошки вртови

Шездесетосме године студенти су хтели заједништво са радничком класом у рушењу „црвене буржоазије и њених привилегија. Међутим радништву је на време објашњено да студенти заправо желе, подстакнути од мрачних сила са запада, да униште све тековине њиховог рада и да земљу увуку у анархију. Ако је тако, а тако је, јер ваљда другови из ЦК знају

шта говоре онда ће они организова-ти дочек пајсерима. Такав је ето допринос био руководства авангарде у стварању јединственог фронта свих напредних снага против буржоазија свих боја.

Одавно заживело, мртворођено, самоуправљање добија своје нове „правце развоја“ који ће оплеменили дотадашње грубе односе у радним организацијама па ће бити свака вашка обашка а гњиде ће добити облик свилених буба.

Ради јединства извршене су све могуће деобе и поделе.

Осокољени амнезијом без ограничења мандата, охрабрени законом о заштити имена и дела, из дубоке илегалне унутар авангарде, испили-

ли су се из дотадашњих подвирепова притајени поглавници, војводе, ајатоласи, поглавице, бивши миљеници и поузданици, да би спасли своје напаћене народе и народности од „баука“ чији су најодлучнији део сами били.

И ево нас, опет, после толико година, (са више од милион печалбара, више од милион незапослених, неколико милиона на ивици глади) како, полако, улазимо у оно друштвено уређење „у коме све догађа стихијски, само од себе, и које ће тако, само од себе, пропасти, кад му за то дође време“.

Прелистајте мало Кратки курс ММФ-а!

ПРАВО НА МИШЉЕЊЕ

ПИСМО МИЛОШЕВИЋУ

Уважени Слободане Милошевићу,

Ви сте шеф српске државе и вођ српског народа. Шеф државе може бити свако је политички способан да балансира у датим околностима. Таквих је много. Вама се посрећило. Вођ народа не може бити свак и вођом народа не може се бити увек. Прво мора постојати народ који хоће и може да мења свој досадашњи погрешан, штетан начин живота, а онда ће то хтеће и та моћ наћи свој ум који ће знати да мења без компромиса, без двоумљења пред последицама чији се учинак, не да сагледати, али и без лажи и злочина - Српски народ се, на жалост, није догодио, српски народ, данас, не постоји, јер чини му се да хоће и чини му се да може. Заправо: нити хоће, нити може. Ви сте вођ једног трагичног и опасног привида.

Уверавају ме да сте учинили много. Можда. Као политичар, свакако. Променили сте неке односе унутар Југославије, разбили сте неке већ окамењене центре моћи, повукли неке природне границе, поставили нека разумна питања, дали неке јасне одговоре, коначно: једну страховтну друштвену експлозију која је претила још страховитијом самоуништавајућом имплозијом - на време сте и контролисано изазвали. Добили смо, дакле, једно ново продужено време могућног мирнијег решавања проблема.

Али остаје: Ви сте вођ једног привида. Не разумевајући то, почињете да вучете потезе који Вас доводе у Питање, и који доводе у питање Ваше програме и пројекте, нарочито онај тако глупо, тако неукусно назван - Магна картум. Праведном гневу масе реторички сте обећали хапшење Азема Власија, па сте ту реторику намах преточили у дело. Истом гневу исте масе, такође реторички, греснули сте у лице просту истину: за све недаће, страдања и патње српског народа после другог великог рата, за уништавајући расап оно мало преостале радне и умне снаге српског народа - криви су његови комунистички великаши и главари у вишедеценијском тоталитаризму најгрубљих и најрафинованијих репресија, али сте на тој реторичности и остали. Зашто нисте отворили, зашто не отворате двери суднице за - Стамболиће, Марковиће, Влашкиће, Васиљевиће, Алимпиће, Круниће, Миниће, Љубичиће, Вакиће, Долашевиће, Звицере...? Бојали сте се, и бојите се, да то суђење не одведе до оног правога, ризичнога али и неопходнога суђења Ранковићу, Кардељу и Јосипу Брозу. Бојите се да то суђење не смести на оптуженичку клупу многе од Ваших данашњих сарадника, Ваших оперативаца и новоидеолога, иначе успешних климоглаваца, мајстора метанисања. Бојите се да судницу не испуни гомила академика, на челу са Добрицом Ћосићем (узгред: колико је српски народ коштало Ћосићево крстарење „Галебом“?), мноштво „еминентних“ економиста, „угледних“ привредника, директора, председника општина, партсекретара, удбаша, плаћених војника, та армија човеколиких термита која је, држећи се скаута власти, обрстила и оглодала све, и благо похрањила у трезоре туђина. Бојите се и, бојећи се, можда појимате да сте немоћни заточеник сукоба једног умирућег народа и његових многобројних крвопија. Истањено се народ - нарасла ваш. Истањени народ - преобразио се у ваш која га ждере. Излаза, дакле, нема (тачније: ја га не видим), ни кад би све крвопије поцркале. Што је требало убити - убијено је, што се могло уништити - уништено је.

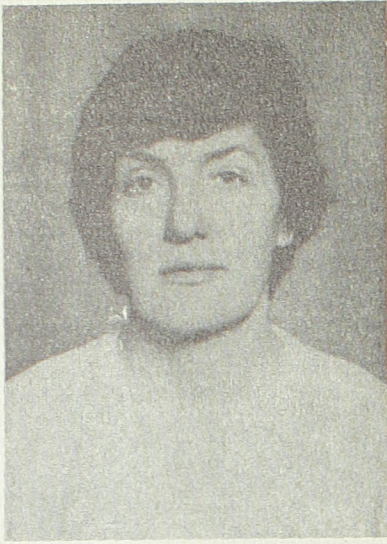
Ви сте шеф државе. А ово је време могућних, не и неминовних прелома и преламања. Авај, кад би се могло и дручити, уљудније, простодушније живљење без судница и без кажњавања! Али, ако се не може, онда је нужно следити једино праведно начело: прво се обрачунај са својим издајником и изродом па тек потом са непријатељем. То начело је у темељима ратничке културе Вашег и мог, српског народа, у темељима његове етике. Тај народ је дао Свету - најлепшу песму, најлепшу фреску и најлепшу грађевину. Ако му не можемо угледати васкрс, не скрнавимо његово дело.

Култура и етика мог народа присутна је у мени. Без њих не бих могао бити стваралац. Оне се буне против хапшења Азема Власија и суђења му. Азем Власија је последњи од кривих који би требало да се нађе на оптуженичкој клупи. Зато захтевам од Ваџ да наредите његово ослобађање, одмах. Немојте ми одговорити да је његов случај у поступку и процесу правне државе. Јавно обећање маси да ће бити ухапшен нема никакве везе са правом државом. Немојте ми одговорити да је његово хапшење легитимно. Ви јесте шеф државе, ја јесам песник бачен у таворење и игнорисање, али мој захтев да Азем Власија буде пуштен на слободу - легитимнији је од Вашег суђења њему.

18. августа 1989.
У Београду.

Драгољуб С. Игњатовић
Београд, Хусинских рудара 3.

П.С. Иако је упућено готво свим југословенским гласилима, песничко писмо тек сада се објављује, а „Н.П.“ то чини и чини ће увести рубрику ПРАВО НА МИШЉЕЊЕ чак и по цену да се понекад не буде у свему у праву.

Piše
Sura Dumanić

U Hrvatskoj su sve oči uprte u demokratiju.

No, dok jedni već nastale promjene nazivaju sigurnim dokazom te demokratije, drugi iznose ne baš zanemarljive argumente u prilog suprotne teze – kako se ni slučajno ne može govoriti o demokratiji nego prije o nastavljanju sličnog političkog života samo sada pod drugim ideološkim simbolima. Jedno je, međutim, izvjesno: stanovništvo u Hrvatskoj opredijelilo se za promjene i to je, bez sumnje, hrabar građanski čin. Kakve će te promjene biti, odnosno kakav će biti njihov kvalitet pitanje je na koje će odgovoriti vrijeme što je pred nama. Za sada se sa sigurnošću može reći da su u pitanju promjene koje su otvorile tek mogućnost demokratije /kako bi se uopšte moglo iz totalitarnog neposredno preći u demokratsko društvo?/.

Istovremeno se otvorila i druga, sasvim suprotna mogućnost – restauracije takođe prevaziđenih oblika društvenog života, čije su ideološke tvorevine vezane za naciju-državu, ili pak za liberalni kapitalizam, prevaziđene u svijetu još prije koju deceniju. Taj je „sudar svjetova“ najvidljiviji u medijima, pa su oni nezaobilazan element prikaza savremenog trenutka u Hrvatskoj,

Stari i novi mediji

Naravno da se nova vlast i ovdje odmah pobrinula da uza se ima glayne informativne kuće i glasila. Što pritiskom, što smjenama, što dobrovoljnom promjenom ideološkog dresa čitavih redakcija. Osnovana je HINA /Hrvatska informativna agencija/, a niz nezavisnih listova /počev od ST-a, „Azura“ i drugih/ promoviraju stvariti istu politiku i svjedoče da osim smjene na vlasti, u Hrvatskoj postoji „nacionalni državotvorni pokret“, sa svim značajkama uglavnom konzervativne svijesti koje taj ideal sobom nosi. Rubrike pisama čitalaca svjedoče takođe o tome, pledirajući za jačanje hrvatske državnosti, eličanjem svoga naciona itd.

ALI! – u demokratiji je najbitnije ovo ALI – u istim tim rubrikama mogu se redovno naći ne sa-

PROMJENE – ALI KAKVE?!

mo disonantni glasovi, nego temeljite kritike pa čak i optužbe na adresu takvog krusa u Hrvatskoj. I još jedno ALI – u Hrvatskoj djeluju regionalne redakcije listova, radija i televizija, koje uprkos svim pritiscima i vlastitim prilagođavanjima, zadržavaju sopstveno mišljenje i relativno nezavisan politički uticaj, kao što su „Novi list“ u Rijeci, splitska „Slobodna Dalmacija“ osječka redakcija... No, mora se priznati da je naslijeđena u krajnjoj liniji „radi za vlast“. Stoga je možda najvažnija činjenica na ovom planu pojava ne samo opozicione stranačke štampe, nego alternativnog komuniciranja. Taj se talas pojavljuje od Istarske regionalne televizije i najave nekoliko regionalnih i privatnih TV stanica, pa sve većeg broja alternativnih novina i časopisa, brošura i knjiga, čiju namjeru možemo najkraće sažeti u jednoj riječi – artikulisanje civilnog društva.

Plima građanskih inicijativa

Po već pomenutoj, naslijeđenoj šemi obavještavanja /koje je ujedno i formiranje javnog mnijenja i društvene svijesti/, činjenica, izjava i događaja u prilog „državotvornom“ idealu puna su glasila. Poznat je i najmanji detalj toga procesa, koji dakako ne može bez okruženja drugih „državotvornih“ subjekata i vječne tenzije među njima. No, pošto ovih drugih činjenica, vezanih za građanske inicijative, za usvajanje novih civilizacijskih vrijednosti i kulturnih standarda u njima nema, možda je najbolje pokazati upravo njih i njihov uticaj na tok promjena u Hrvatskoj.

Jedna od tih vrijednosti vezana za mir, miroljubivost i nenasilje manifestovana je u cijelom toku promjena, od izbora do danas, premda su novine obilato najavljivale sukobe na biralištima naprimjer. Čak je i kninski slučaj ostao neosvjetljen u ovom smislu, jer to što hrvatska vlada nije upotrijebila silu rezultat je raspoloženja većine stanovništva u Hrvatskoj – pitanje je da li bi nasilje bilo podržano. Nadalje, Hrvatska ima jedan od najjačih ekoloških pokreta u zemlji, koji je najzaslužniji za uspostavljanje moratorija na gradnju nuklearnih elektrana. U tom pokretu danas djeluje više grupa, od radikalno alternativnih do „pomirljivijih“, ali doslovce u svakom većem gradu. Oni su krilaticom „Misli globalno – djeluj lokalno“ uspjeli da ekološku problematiku uvedu u svakodnevni život građanstva i da ga pokrenu vlastitu zaštitu zdravlja i životnih uslova.

Još manje vidljiva od ekologa je feministička linija – možda upravo zbog izrazitog konzervativnog stava prema ženama kod novonastalih nacionalnih stranaka. Zagreb je, međutim, nakon što je prvi u zemlji uveo SOS telefon za ugrožene žene i djecu, /i internacionalno se povezao u toj akciji/

postao središte feminističkog pokreta u zemlji. Uza sve teškoće i uporno ignorisanje „ženskih tema“ od strane glavnine medija, ovaj je pokret uspješno odgovorio pokušajima da se ženama umanje ili uskrate stečena prava /kontrola rađanja prije svega/ što su pokušali ekstremni nacionalisti i kler.

Neki novi sindikat

U Hrvatskoj se najzad uspostavljaju konture novog radničkog pokreta. Zanimljivo je da se on uspostavlja kroz sindikalnu borbu, a manje kroz otvorene stranačke procese. Trenutno su na sceni dva glavna sindikata, onaj naslijeđen i reformisan u Samostalne sindikate i drugi nastao uglavnom iz štrajkačkih akcija u posljednje dvije godine – Konfederacija nezavisnih sindikata, /u njoj je već učlanjeno 150 hiljada radnika iz više struka/.

Nije naodmet napomenuti i pojavu političkih stranaka koje teže ka integraciji u demokratsku Jugoslaviju, kao što su Liga socijalnih demokrata, Stranaka Jugoslovena i tek osnovana Socijalistička stranka Jugoslavije, čija je preteča, mora se priznati, vanstranački UJDI.

Glavni cilj – svojina

Najmanje vidljive stvari, međutim, dešavaju se u privredi /nevidljive do tačke na kojoj se slobodno mogu nazvati mutnim/. Ni jedna naša republika, pa ni Hrvatska, više ne mogu da izdrže, pa time ni da skrivaju lošu privrednu situaciju. Nelikvidnost raste, produktivnost je i dalje niska, a stečajevi se množe velikom brzinom-prijave za pokretanje stečajnog postupka podnesene su za 110 firmi sa preko 60 hiljada zaposlenih. Procjenjuje se da će do kraja godine biti otpušteno najmanje 100 hiljada radnika, pa čak te procjene idu i do 300 hiljada. S druge strane, raste broj malih privatnih firmi koje se ne bave proizvodnjom nego kupnjom i preprodajom robe i marketinga /samo u Rijeci ih je registrovano oko dvije hiljade/. No, još više zabrinjava to što privatne firme otvaraju rukovodioci iz društvenih preduzeća i time vrše dalju pljačku društvene imovine.

Kako se misli riješiti privredna situacija, osim što se ima globalna i nerazrađena orijentacija na tržište, ostalo je u domenu dosta nejasnih i ne baš originalnih /i super pametnih/ rješenja. Za njihovo jače sagledavanje najbolje će poslužiti stav sadašnjeg predsjednika vlade Josipa Manolića, koji smatra da je Mesićeva vlada izgubila dosta vremena uvažavajući ovo i ono, te najavljuje oštiji rez u privredi – prelaz dosadašnjih preduzeća u državna, kao što su željeznica, elektroprivreda, pošta..., a u ostalim granama najavljuje oštru privatizaciju, prodaju firmi domaćim i stranim vlasnicima kapitala.

Preduzeća, konačno radnicima

Da li je u pitanju pametnije ponašanje od taktike koju je imao Mesić velika je zagonetka. Jer, s druge strane predsjednica Konferencije nezavisnih sindikata Hrvatske Vesna Kanižaj tvrdi da sva preduzeća stvorena od 1945. naovamo pripadaju radnicima i da oni na njih imaju pravo. Država neće da štiti ta preduzeća, kao što su u posljednjih dvadeset godina ona bila uzurpirana od strane partijske i državne birokratije. Nadalje, Vesna Kanižaj smatra da su zbog svega toga radnici prisiljeni da se samoorganiziraju kako bi se zaštitili, pogotovo što, kako tvrdi, „u ostvarivanju privilegija danas definitivno dolazi do pojedinačnog povezivanja bivših komunista i današnjih HDZ-ovaca“.

U Hrvatskoj predstoji velika bitka za društvenu imovinu, koja je započela prijedlogom Konferencije nezavisnih sindikata za stvaranje radničkih komisija za zaštitu društvene imovine /ono što su nekada u preduzećima trebali da urade, a bili su eliminisane najviše uspostavljanjem tijela za ONO i DSZ, odbori radničke kontrole/.

Budući da se sve pomenute i nepomenute promjene i njihov tok i ishod tiču ponajviše budućnosti, a to će reći mladih generacija danas, nezaobilazno je makar u skici reći kako se te promjene odražavaju na područje obrazovanja i vaspitanja mladih. Izbegavajući pikanterije, ali i stvari koje nama, odraslima u jednom dobu gdje ipak nije sve bilo staljinizam, djeluju i šokantno – kao naprimjer vraćanje vjeronauka u škole /i vraćanje davno raskinute veze države-crkve/, i ova oblast vrvi od protivrečnosti i otvorenih mogućnosti. Od toga da se istorija pomjera dalje od 1945 /kada je sve započelo/ pa do toga da ona započinje ano domini 1990. Od toga da se partijom uvedeno oslovljavanje u školi /drug, drugarica/ zamenjuje dekretom uvedenim oslovljavanjem /gospođa, gospodin/ pa do uvođenja, jedni kažu Biblije u obavezni obrazovni program, a drugi da je u pitanju uvođenje predavanja o velikim civilizacijama i religijama. Razlika u ova dva iskaza, naravno, nije mala. Jedno je „bubanje“ stavova iz Biblije, a drugo je učenje osnovnih načela velikih civilizacija, čiji je religija sastavni dio. Još i treće – kakva je tek razlika kritičko proučavanje tih civilizacija, jer je jasno da su one osim svih svojih drugih veličina vodile i velike ratove, i velike pogrome i izgradile velike sisteme netolerancije koji su se protegli do naših dana. No, kako je dobar dio hrvatskog stanovništva dobrim dijelom već u Evropi /naravno putem turizma, ali i alternativne omladinske kulture/, sve ono što ne bude mogao naučiti u školi, naučiće u životu. Utoliko gore po školu i školske vlasti.

ДИРЕКТОРСКИ СКАНДАЛ У ПКБ-у

БРУКЕ ВЕЋЕ ОД ГИГАНТА

Огромна већина челних људи друштвених предузећа у саставу Пољопривредног комбината „Београд“ не хаје за радничке муне • У одбору за јубилеје—45. година ПКБ, налазе се и људи ноји су хапшени због ноцне • Сами себи издају решења за надровсне станове • Товилиште радничко насеље

Главно је бити директор неког од седамдесетак такозваних „друштвених“ предузећа из састава Пољопривредног комбината „Београд“ у Падинској Скели. То је већ „срећна звезда“ под којом је рођен не само тај директор него и његова породица, па и најближа родбина. Јер, сви скупа уживаће у чарима дубоког цепа, војне луксузним лимузинама, становања, углавном, у солитерима велеграда. А ту су и бројне, ситне, привилегије, разумљиво...

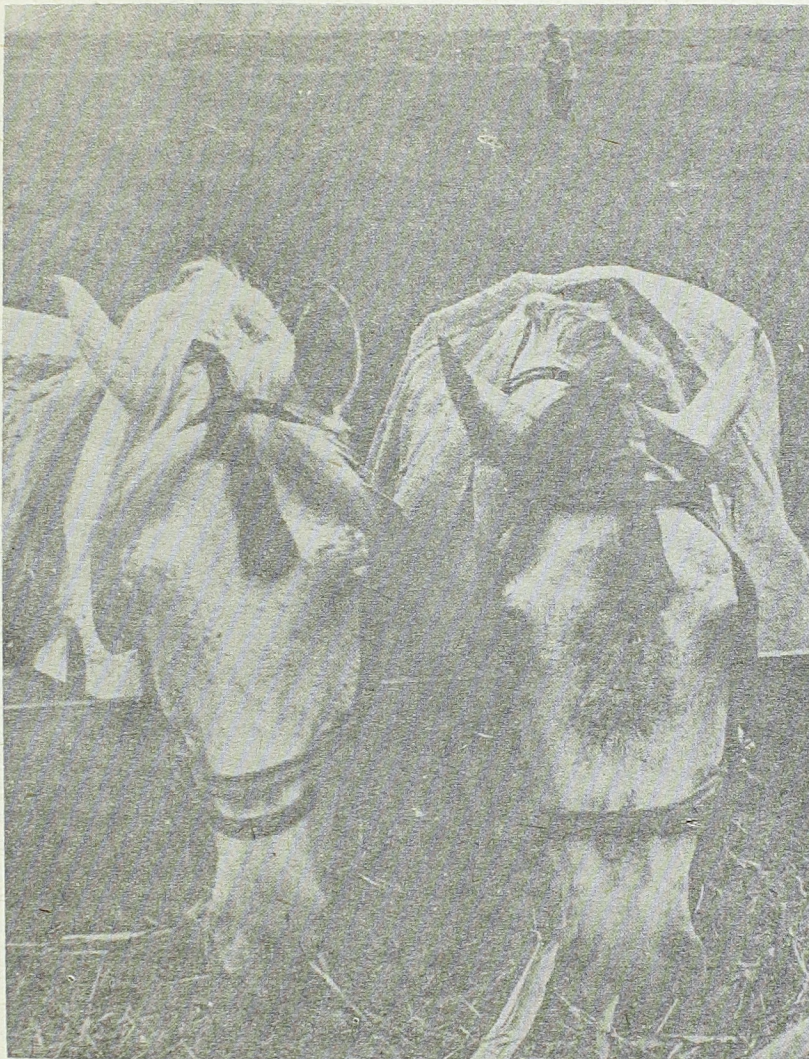
Уколико је неко, пак, радник, онај, дакле, обичан човек, у том истом ПКБ-у, е, он ће становати, пре тежно, у десетак бивших салаша Панчевачког рита, такозваним „насељима ПКБ-а“. Којих се, прво, кад нешто треба поправити у корист житеља тих насеобина у мочвари, одрекне сам ПКБ. Наиме, упутиће своје раднике на Општину. А кад ови дођу у Палилулу, онда их она враћа у ПКБ. И тако наш радник иде од немила до недрага.

Стално, на жалост, остајући у „свом насељу“: Дунавац, Врбовски, Бесни Фок, Глогоњски или Јабучки рит, Товилиште, Падинска Скела, Прелив, Широка греда... Како је тамо, већ и сами називи сведоче - непознато је чак и из чега су изведени, сем, и то понеки назив, из околних водурина. А „Товилиште“ је, ваљда једини пример у Југославији где је по стоци дат назив људском насељу, јер су се, најпре, ту, пре коју деценију, почеле заснивати - фарме.

У тим својеврсним „кибуцима срама и беде“ нема ни амбуланти, ни исправних говорница за телефоне. Све је усмерено на централно насеље - Падинску Скелу, где се пре неколико дана један човек шлогирао, на 18. километру од Београда дакле, али до лекара није дошао, јер нема телефона - у прекиду су нема лекара, јер - недеља је, нема превоза, јер се проширује Зрењанински пут од Панчевачког моста до Борче. И, тако у „резервату“ - живи, скапај, шлогирај се, воља ти, избор је неограничен, у мучи радничкој, људској...

Е, да, има и још „неограничених могућности“ за сваког радника ПКБ-а у Панчевачком рит: може да се гуши смрадом из оближње кафилице, цреваре, санитарне клинице. Ако му то не „одговара“, нуди му се „мирис“ шећеране током целе јесени. Не буде ли хтео нос да окрене ка том „слатком колосу“, који, узгред, због вишегодишњих, катастрофалних, губитака још зову и „ново гробље“, онда тај исти радник може да упути „ваноговски“ поглед на ритска - поља: тамо се свакодневно износи и растура ђубре, из стаја, испод крава. И тај „миомирис“ стајњака кад допре до радничког прозора - ништа „лепше“. Само, несрећни, домаћин да пожелида му стигну - гости. Да умру у његовом наручју од гадлука, као уклети изгнанник кад се врати на - родну грудну...

Тешко је наћи примера где је „раднички Устав“, покојни Закон о удруженом раду, толико био искоришћен за производњу директора као у Пољопривредном комбинату „Београд“. Јер, овде су, да би се домогли наслоњача какве - такве фотељице, у ООУР претваране економије, гараже, машинске станице,

млинчићи, речју: све! У једном тренутку, крајем 1988. године, ПКБ је имао 375 директора, 587 помоћника директора, заменика - ако нас евиденција не вара - око 60, у врховишту: Пословном одбору, седело је око 20 људи, а међу њима чак и са - основном школом.

Директори су постајали и откупљивачи, референти, цамбаси, ко све не. Разуме се, свака част - часнима. И стручнима. И таквих је, понегде, било.

И, шта сад? Далеко од стварне радничке муне, и - одлуке, ти малограђани, недовољно пословно способни људи, одмах су две ствари на-

правили: купили за себе - лимузине. И тапацирали врата својих - уреда. Чак и они који су, рецимо, имали канцеларије у - трошним баракама. Да се види ко коси, а ко воду носи. Други потез је био - терање колектива у губитке. Па се крак маказа ширио: на једној страни луксуз, сујета и бадавашилук, на другој - привредни хаос. Но, на руку им је ишло зидање цена, као мотор инфлације. Тако су они радили, у трци да амбис, ипак, буде што мањи, у корист штете својих колектива.

Нико их, међутим, није прозивао. Напротив, у многим колектив-

има су поново бирани, вештим манипулисањем „својих“ делегата у такође „својим“ радничким саветима или конкурсним, кандидационим, кадровским, координационим и каквим све не измишљотицама Кардељевог абортарианог „теоријског прилаза питањима самоуправног одлучивања радничке класе“. Докле иде ароганција а низа директора у ПКБ може, уз све што смо изнели да покаже и још сијасет примера. **Мр Никола Милутиновић**, заменик генералног директора ПКБ-а, услио се, дивље, у суперконфоран стан у Улици Хаила Селасја у Београду. Тај апарате, међутим, припадао је, по решењу и свим релевантним одлукама, другом човеку **Раденку Ковачевићу** из Новог Београда. А исти Милутиновић је становао само двеста метара подаље од новог стана, у трособном стану, у Улици Проте Матеје. Скандал још траје: магистар Милутиновић има у цепању кључ стана, а инж. Ковачевић решење. Први се шепури у конфору, други обија надлежна места да отме оно што је законски добио.

Или, **Ђорђе Кулаш**, као помоћник председника ПКБ-а, пре коју годину, с малобројном породицом, добија чак четворособан стан у центру Београда, излазећи из такође великог стана, опет у центру престонице. А одмах за њим, док се квака није ни охладила, у Кулашев стан улази **Животије Илић**, тек тих дана „дошавши“ у ПКБ. **Драган Ковачевић**, доведен из чувене „Ечке“ да развије рибарство у ПКБ-у, добија стан из ненаменских средстава, из инвестиције за рибњак у Опову. Стан се проглашава - кадровским. А Драган, после две-три године „рибарства“ брише у - редовну пензију. Кроз судске параграфе, или досијеа правобранилаца самоуправљања, прошло је још мноштво станова челника ПКБ-а, о чему ћемо, такође, другом приликом, опширно. Као и о свим именима грешника који су слабом пословањем, прекомерном репрезентацијом, идилама, и на све друге бескрупулозне начине, завлачили руке у друштвени и раднички цеп.

Какви су многи директори у ПКБ-у могу, на жалост, да покажу и следећи подаци. Ускоро ће, 27. децембра, бити обележена 45. годишњица оснивања овог водећег снабдевача Београда храном. Мада се не зна тачно ни да ли је то датум стварног јубилеја, јер се све до 1980. године од стране званичника ПКБ-а говорило, чак је и на „глави“ листа радника ПКБ-а то писало: „основан 1946“. Е, сада, зли језици кажу да је мр Милојко Вељковић, доскорашњи председник СОУР ПКБ, узрок промени - рођендан. Јер, он је изабран 1980. године, уместо вечитог Петра Зечевића, који је 33 године седео у фотељу првог човека, па је требало Перу испратити - да би славећи било што веће - о „округлом јубилеју“. Тако је ПКБ постао годину дана старији, узета је за „оснутак“ 1945. да би се обележило 34. рођендан. Но, било како му драго, сада су у „одбору за прославу јубилеја - 45. година ПКБ“ и такви људи као што је **Драган Ивановић**, директор Малопродaje, који је, са једним бројем директора истог ПКБ-а, једне ноћи био доспео иза решетака ГСУП-а Београд, јер је „друштванце“ било затечено у - коцкању. Где? У службеним просторијама РО „ПКБ-Комерц“, Улица Љутице Богдана, 2. Београд...

Тужна повест о скандалозном понашању низа директора у ПКБ-у може бити фељтонски дуга. Мучно је њен „филм“ куцати у машину, невољно га је предочити нашим читаоцима. Ипак, ради истине, и савести, ево, објављујемо шта се ради у поменутом југословенском агрогиганту.

Радничка Партија Југославије
Београд

За друга Милосаву В.Р. Јовановића

Предмет : трећи се доставља аката Р.П.Ј.
ради оснивања подружнице.

Поштовани друже Милосаве Јовановићу, молим Вас да ми пошаљете Програм, Statut, Poslovnik i druge акте Радничке Партије Југославије јер сам волјан да у свом граду Братунцу оснујем подружницу Ваше партије.

У очекивању Вашег одговора другарски Вас поздрављјам.

Братунца, 06.07.90.г.

Ахмић Ахмет,
ул. Кравићка 10.
75420 Братунца.

Ахмет Ахмић

ЛИТЕРАЛНИ ПОДЛИСТАК

ДРАГОЉУБ С. ИГЊАТОВИЋ

ДВЕ ПРОЗНЕ ПЕСМЕ

ХЕРОДОТОВА ПАРАДИГМА

Херодот записује:

„Дарије постави за намесника у Сарду свога брата од стрица Арта Френа, па са Хистијејем отпутује у Сузу, а за команданта војске у приморју постави Отана, чијег је отац, Сисамна, који је био краљевски судија, због тога што је за новац изрекао неправедну пресуду, краљ Камбиз погубио и дао да се одере, а од његове коже и секао каишеве и њима обложио столицу са које је изрицао правду. А сина овог погубљеног и одераног Сисамна именовано је Камбиз за судију и саветовао му да увек има на уму на каквој столици седи и суди.“

Даље следи:

Овај син, Отан, седећи у нареченој столици, судио је и пресуђивао, уистину држећи све на уму и све памтећи. Имао је од најближе родбине, осим женскиња, сина и зета, па уради овако: прво је оптужио и посекао краљевог благајника због похаре дворске ризнице која, међутим, беше и остаде нетакнута, затим погуби зета, измисливши му разбојништво, и, напоследку, смакну сина због непостојећег уморства. И учини још и ово: спали своју судијску столицу опшивену кожом, пепео сасу у ђуп, ђуп постави насред главног трга, и на ђупу записа: Овде су похрањени посмртни остаци праведно погубљеног судије који је пресуђивао подмићен. Нека навек казна за недело буде казна а не злочин.

Сад већ било који самодржац и тиранин могао је да убије Отана, али није морао да га дере ни да се служи његовом кожом, јер, ако је да то уради и имао за шта, није имао за кога.

О УМЕТНОСТИ И УМЕТНИКУ

Темељан закон уметности јесте онај који обавезује уметника да, у свом делу, буде најпре чињеничан, истинит.

У 16. веку, кад је Отоманско царство било на врхунцу моћи, као султанов гост, из радозналости и зарад престижа, у Стамболу је боравио неки италијански сликар, Венецијанац. Желећи да угоди Турцима, сликао је велика платна неког боја, неке сече, са много обезглављених телеса. Једног млаког предвечерја, у досади, показа, и султану. Султан дуго, пажљиво гледаше. Рече, да није тако, и нареди да доведу једног роба и целата. Нареди целату, ту, у свечаној дворани, на скупоценом сагу, поред слике, да посече роба. Глава се закотрља, одскачући, безвучно, као кроз зејтин, а султан узне сликара за руку и приведе га телесини, показујући му врат. Гледај, рече султан, кад одсечеш главу, кожа врата се повуче, намрешка, и руб посекотине буде широка колајна голог меса и беле сукрвице, а на твојој слици није тако.

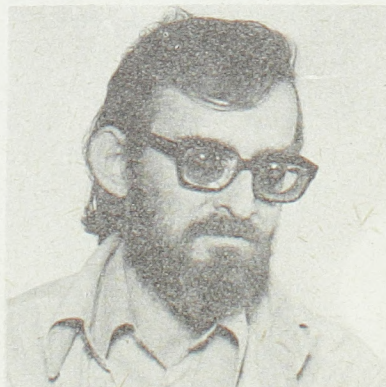
Згрожени султановом свирепашћу, историчари бележе да је сликар, уплашен, одмах напустио Стамбол. Згражање не престаје до данас.

А, уистину, за смрт роба крив је сликар. Казивао је оно што није знао и доживео, казивао је оно што је измишљао и умишљао и тиме, изневерио темељни закон уметности.

(Из необјављене књиге *Оглед о оружју*)

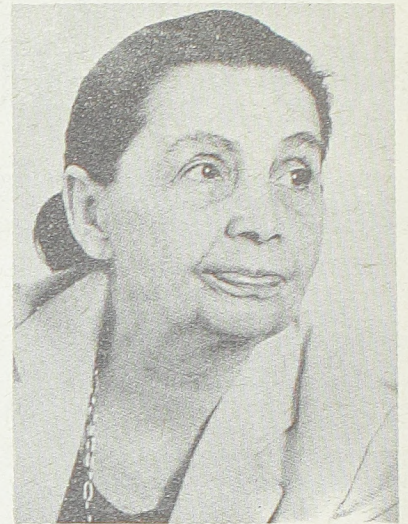
РАЗГОВОР О РОБИЈАМА НА СЛОБОДИ

ДРАГОЉУБ С. ИГЊАТОВИЋ, писац и песник, објавиће у наредним бројевима „Радничке правде“ свој први интервју на свом матерњем језику. Говориће о ономе чему се упорно ђути или лаже, о сукобу Јосипа Броза и „Књижевних новина“ краја 1967. и почетком 1968; о студентској побуну 1968, о штрајку глађу у знак солидарности са рударима Какња, о побуни поводом хапшења Владимира Мијановића, о „продору“ троцкиста у Београд, о периоду владавине либерала, о години 1974, погубној за све живо, о свом говору на Дивчибарима, о својим робијама по затворима и робијама на слободи, о грађанској смрти, о суђењу његовом адвокату Срђи Поповићу, о срамотама, лицемерју и слуганству водећих српских интелектуалаца, о разговорима српских и хрватских опозиционара 1978, о убиству Јована Баровића 6. фебруара 1979, о Момчилу Селићу и контроверзама у вези са његовим случајем, о превођењу Едварда Коцбека, о нечем трулом

око књиге Гојка Ђога и његовог процеса, о суђењу шесторици и смрти Радомира Радовановића, о Косову, о националном питању, о радничком питању, о бољшевицима, о новокомпонованим хистерицима, о фашистичкој Европи, о Слободану Милошевићу и квалитету његове власти, о новом руху коминтерновца...

Rosa Dragović – Gašpar (Akvarijus 1990)

LET IZNAD GOLOG OTOKA

Рођена 5. јануара 1928. године у Црној Гори. Учесник NOR-а од своје 15. године. Официр ЈНА и Народне милиције.

Почетком 1951. године оптужена за агитацију и пропаганду у корист Информбироа и осуђена на пет година стrogог затвора и годину губитка грађанских права. У Главњаћи, на Голототку и у Стоцу издржала четри године.

По пуштању на слободу годину дана била без посла, четри године радила као дактилограф и 29 година као новинар.

Сада је у пензији.

РЕЧ РЕЦЕНТА (1)

У првом таласу голооточких мушких успомена, тек узгредно је напomenjено да су и жене затваране у време Резолуције Информбироа. За чудо нико се, читајући све те страхоте, није препео, узаснуо и отворено запитао: Ако су они овако прошли, како ли је тек било njима - мученицима!?

Постоји читав литерарни жанр о њелудским страдањима жена у фашистичким конц-логорима, а објављена је и потресна књига Margarete Buber-Nejman „Bila sam Staljinova i Hitlerova zatočenica“. Међутим, наше страдалице - „ibeovke“ дуго су потиштено чућале као заливене. У јавности је само препричавана трагична судбина Бране, супруге првог нашег комунистичког вође др Симе Марковића, праћена обавезном пропагандном легендом како никакo није htela да прихвати уверавања иследника да јој је Стаљин убио мужа у Сибир, да би се после осуде Стаљина у СССР-у сва изгубљена обесила на мајчином гробу.

Roman истине Rosande Dragović Gašpar „Let iznad golog otoka“ у mnogome испуњава разумљиву знатижељу шта се догађало у такозваним женским логорима за осуђенице по линији Информбироа. Сурови методи туцњаве, голооточког комунистичког каменог доба, ispiranje mozga, lomljenje kičme, pretvaranje ljudi u krpe, kojima су доушнiштво, потказивање и урнисање невиних на слободи прописивани као врхунске моралне врлине, уз громке револуционарне песме у славу Тита и Rankovića. Све то у изолованом женском делу пакла делује неупоредиво стравићније, па према томе до сада знане мушке приче са Голототка делују отприлике као романтичне, трагикомичне усомене са радне акције.

Ауторка је своју књигу, на жалост, морала прво одистински преживети.

Судбину јој је променио плави кoverat са тajanственom поруком једног родака: „Ми ноћас бјежимо преко границе. Из Албаније ћемо даље. Тебе остављамо у Београду. Бићеš нам веза. У тебе имамo повjерење. Јавићу ти се. Чекај!“

Нјој, официру наше контраобавештајне службе, надлежни нису hteli поверовати да није учествовала у завери и покушају бекства групе официра који су настојали организовати разорни шпирјунски центар. Осуђена је на пет година затвора.

Све остало је једна велика мора. Права епидемија бола и страха, коју је она савладала са neverovatnom dozom безазлености и добродушне наивности као нужни усуд судбине, спремна да по изласку на слободу крене у нови живот са сведочанством одлично položenог стручног испита за полуквалификованог радника кројачке струке.

Milomir Marić

РЕЧ РЕЦЕНТА (2)

У до сада постојећој мемоарској, publicističkoј и pripovedačkoј гради из наших Gulaga за време ИВ-а, ова pripovedačka творевина прве жене - учесника и сведока - која о овој болној теми наше блиске прошлости пише на уметнички књижевни начин, представља dragoceno сведочанство о томе како се једно мутно и до апсурда доведено историјско време prelamalo кроз душу жене-револуционара, која је на најгрубљи и најсуровији начин, на својој кожи осетила и доживела како „revolucija jede svoju decu“. Pisan tvrdito и oporo, без patetike и женског „nagvaždanja“, pregnantnom и jezgrovitom rečenicom, без сувишних речи и излива емоција, али са blistavim introspekcijama и refleksijama, које се исказују особеном лексиком, roman Rosande Dragović - Gašpar јединствен је и neponoviv у sazvežđu dela са ИВ тематиком управо зато што из његове jezgre зрачи једно снажно осећање стида, бесмисла, понижења и patnje жене - junaka у нашем историјском времену.

Jovan Angelus

PRILOG

PRIOLOG
OKTOBAR
1990.

POZIV JUGOSLAVIJI ZA JUGOSLAVIJU

SA OSNIVAČKE SKUPŠTINE
RADNIČKE PARTIJE
JUGOSLAVIJE ODRŽANE 1.
MAJA 1990. U BEOGRADU

Osnivačka skupština Radničke partije Jugoslavije održana je 1. maja 1990. godine u 11 sati u Malom pozorištu „Duško Radović“ u Beogradu.

Skup je bio redovno prijavljen RSUP SR Srbije (Organizacionoj jedinici SUP opštine Palilula) 26. aprila i završen je bez ikakvih incidenata.

Skupštini je prisustvovalo oko 200 (dvesta) građana iz cele zemlje (Vinkovaca, Zagreba, Sombora, Čačka, Kolašina, Titograda, Banataskog Karlovca, Užica B. Bašte, Sarajeva, V. Banje, Smedereva...).

Skupštinu je otvorio Milosav V. R. Jovanović, predsednik Inicijativnog odbora za osnivanje Radničke partije Jugoslavije. Skupštinom je rukovodilo radno predsedništvo a činili su ga članovi Inicijativnog odbora: Milosav V. R. Jovanović (Beograd), Nedo Marić (Zemun), Predrag Nidžović (Čačak) i Božidar Stamatović (Beograd). Za zapisničara izabran je Nedo Marić.

Uvodni referat podneo je Milosav V. R. Jovanović.

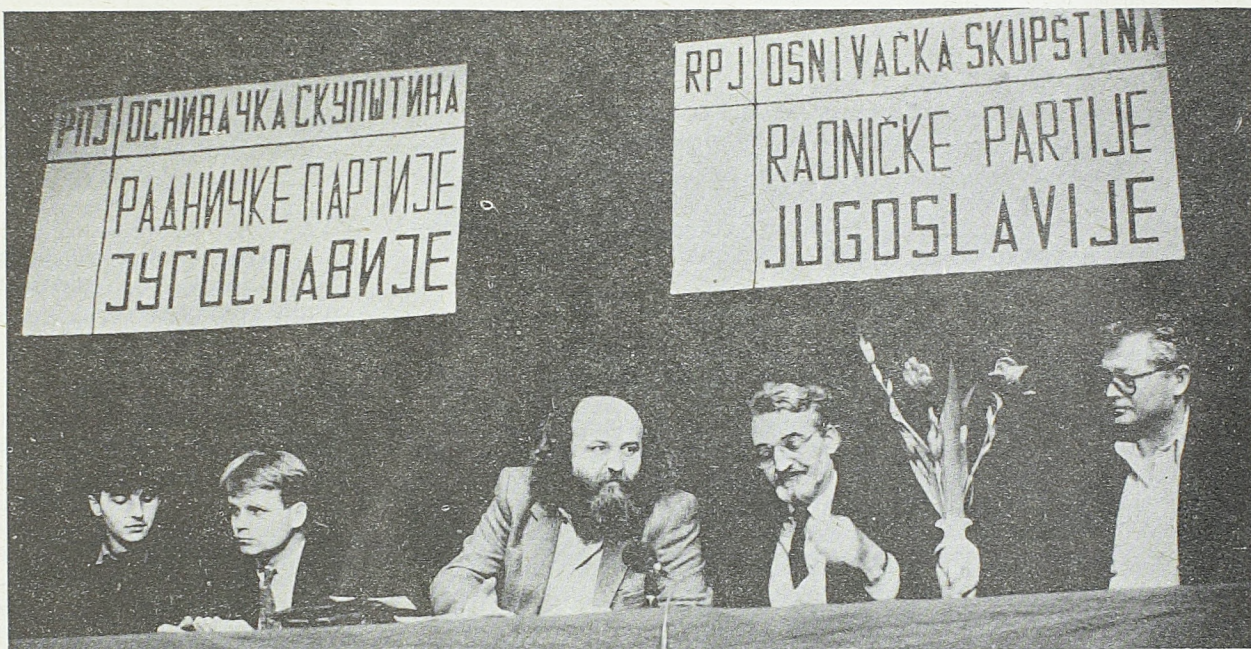
Na Osnivačkoj skupštini pored referata pročitana su i sledeća dokumenta: Program RPJ i Poziv Jugoslaviji za Jugoslaviju, kao i Statut.

Nakon viščasovne rasprave Skupština je usvojila sva predložena dokumenta.

Skupština je za predsednika Radničke partije Jugoslavije jednoglasno izabrala Milosava V. R. Jovanovića, novinara iz Beograda

Za članove Foruma RPJ izabrani su: Dišan Radusin (Sombor); Vojo Vuletić (Titograd); Božidar Stamatović (Beograd); Tomo Kuprešaković (Vinkovci); Milorad Rajović (Kolašin); Stjepan Komarac (Zagreb); Nedo Marić (Zemun); Dragan Stefanović (Beograd); Veselin Uskoković (Titograd); Predrag Nidžović (Čačak); Vasilije Terzić (Vrnjačka Banja); Slavko Petrović (Bajina Bašta); Isidor Kačanski i Dragi Stević (Zemun); Ilija Oliverić (Indija); Rade Vokić (Nova Pazova); Milosav V. R. Jovanović (Beograd); Nikola Brković (Banatski Karlovac).

Skupština je usvojila i ODLUKU o osnivanju RPJ.

Na Jugoslaviju su danas mnogi ljuti, verujemo, s pravom, ali zapitajmo se - je li Jugoslavija kriva ili su krivi oni koji su Jugoslavijom upravljali i još tu i tamo upravljaju?!

Jugoslavija je, i to nije sporno, jednim bila majka, a drugima maćeha. Majka je bila kormilarima od fabrike do federacije, a maćeha onima koji su radili, stvarali, izgarali. Nije mnogo grčila i volela talentovane i sposobne, već je obilato favorizovala i nagrađivala poltrone i beskičmenjake, ulizice svih boja, rasa i vera.

Jugoslavija je, recimo to otvoreno, grešila, ali najveća greška bi bila rušiti i razbijati Jugoslaviju.

Rušimo zakone i propise koji ne valjaju, ali nemojmo rušiti Ju-

goslaviju.

Smenjujemo političare koji ne rade za dobrobit naroda, a od Jugoslavije ne tražimo ostavku i opoziv.

Protiv smo svega što je lažno, pa smo protiv i lažnog bratstva i jedinstva, ali ako nismo braća jesmo komšije i susedi, državljani Jugoslavije.

Ne moramo da se volimo, ali moramo da se poštujemo i uvažavamo.

Protiv smo jednoumlja, ali smo još više protiv bezumlja.

Recimo jedni drugima sve što imamo da kažemo, recimo to oštro, recimo otvoreno, recimo jasno i glasno, recimo i bolno, ali ne i otrovno.

Nacionalni lideri mogu postati i lideri Jugoslavije, ali pod uslovom da se u međuvremenu ne upišu u knjigu njenih rušitelja.

Jugoslavija nije ljubomorna ako volite svoje države, ali je ljuta kada podstičete mržnju prema njoj.

Zbog predizbornih i izbornih igara, nemojmo se igrati Jugoslavijom.

Borba za ljudska prava, demokratiju, bogatiji duhovni i materijalni život ne mora i ne sme da se pretvori u borbu protiv Jugoslavije i njenih nacionalnih država, već u borbu protiv onih koji ugrožavaju ta prava, tu demokratiju, taj i takav život.

Znamo, mnogima je danas teško u Jugoslaviji, i nama je, ali da li bi nam sutra bilo lakše i lepše bez Jugoslavije?!

Svi koji bi najradije da rasture Jugoslaviju neka se prethodno upitaju zašto su njihovi i naši očevi, majke i sestre, dedovi i pradedovi ginuli i za prvu i za drugu Jugoslaviju. Potrudimo se da bar treću Jugoslaviju, višestranačku, demokratskiju, humaniju, pravedniju i bogatiju Jugoslaviju, izgradimo u miru.

Radnička partija vam poručuje da još nije kasno da se pridružite mirnodopskoj borbi za Novu Jugoslaviju.

Beograd, 1. maja 1990.

**RADNIČKA PARTIJA
JUGOSLAVIJE
PREDSEDNIK,
Milosav V. R. Jovanović**

САМОУПРАВА

САМОСТАЛНИ НАРОДНИ ЛИСТ

Нови Сад, Васе Пелагића 9

OSNIVA SE RADNIČKA PARTIJA

Beogradski novinar MILOSAV V. R. JOVANOVIĆ najvio je osnivanje Radničke partije Jugoslavije čija je osnivačka skupština planirana za 1. maj 1990. godine u Beogradu.

Program Radničke partije i imena članova Inicijativnog odbora »Samouprava« će objaviti u narednom broju. U Inicijativnom odboru ima predstavnika iz svih naših republika i obe pokrajine što govori da će Radnička partija imati izrazito jugoslovenski karakter.

15.11.90

PROGRAM RADNIČKE — programs

I

Radnička partija Jugoslavije (RPJ) je samostalna politička organizacija koja se u svom radu rukovodi načelnim pravednosti, zakonitosti, javnosti, istinitosti, poštenja, odgovornosti i demokratičnosti.

Nikakvi viši razlozi ne mogu postojati da bi se Radnička partija ogrešila i oglušila o neko od uspostavljenih načela.

II

Radnička partija je politička organizacija „radne snage“, koja je kroz vekove samo menjala svoje gospodare, vlastodršce, poslodavce, a radi se o tome da „radna snaga“ može i mora da bude i politička snaga kojoj nije prevashodni cilj borba za vlast i osvajanje vlasti, iako se ne odriče ni tog cilja, ni te borbe već borbe protiv svake vlasti koja radi suprotno interesima „radne snage“, ili čak neposredno ugrožava njezine životne interese.

III

Svi punoletni građani Jugoslavije mogu postati članovi Radničke partije ako su spremni da se bore, ne samo za bolju budućnost, već bolju za sadašnjost „radne snage“, jer budućnost bez sadašnjosti ne postoji. Ko nema prošlost, sadašnjost, nema ni budućnost. Najbolju budućnost svojim potomcima ostavili su oni narodi koji su i sebi obezbedili bogat i duhovni i materijalni život. Tome nas uči i jugoslovenska stvarnost; oni koji su narodu više od četrdeset godina obećavali „kule u oblacima“ sami su živeli u dvorcima čvrsto oslonjenim i ogradenim na zemlji. Oni koji su obećavali narodu „bolje sutra“ toliko su pohlepno živeli u svojoj sadašnjosti da su pojeli i opljačkali sadašnjost i budućnost naroda kojim su vladali.

IV

Ko je, kada, kako i zašto ovaj narod opljačkao pitanje je broj jedan na koje će Radnička partija dati odgovor, obznani ga jugoslovenskoj javnosti, koja već ponešto od toga zna, ali više kroz aferaške poslastice što je samo još jedna podvala osiromašenom narodu, dok oni koji su to uradili i dalje uživaju u dobrima oduzetim od naroda.

V

Zadatak broj jedan Radničke partije je da se izbori legalnim putem u narodnom parlamentu da se sva nezakonito stečena imovina i druga materijalna i kulturna dobra oduzeta od naroda na zakonit način vrate narodu i državi.

Dok se to ne učini ni najbolje osmišljene ekonomske reforme ne mogu pokrenuti iz krize ovaj brod koji se zove Jugoslavija već ćemo se, naprotiv, bez obzira na eventualne dobre namere reformatora, sve više surtavati u ponor bede i siromaštva. Bez potpune istine o tome kako se Jugoslavija kao „obećana zemlja“ sunovratila u bezdan ekonomske, političke i moralne krize nema ni govora o njenom preporodu i ozdravljenju.

Zato Radnička partija traži da se sva Dedinja razastrta širom Jugoslavije, a izgrađena o trošku naroda, vrate tom istom narodu, odnosno državi na upravljanje i tako postanu opšte dobro (dečija obdaništa, bolnice, starački domovi, naučni instituti, škole, turistički centri).

„Zaposedanje“ svih tih socijalističkih dvoraca ne sme biti u stilu zaposedanja „carskih dvoraca“, već isključivo zakonskim putem uz garanciju da nijedan od tih nezakonitih vlasnika neće ostati na ulici iako zahvaljujući politici tih grabežljivih vlasnika danas u Jugoslaviji na stotine hiljada ljudi, i posle trideset i četrdeset godina rada, žive sa svojim porodicama u memljivim podrumima, šupama, garažama i iznajmljenim stanovima, a njihovi „usrećitelji“ se lagodno osećaju u svojim zamkovima.

VI

Svi građani koji su svojim radom, znanjem, stručnošću ili talentom stekli bogatstvo, a prema društvu izvršili zakonske obaveze, mogu spokojno uživati u svom blagostanju.

VII

Odlučan rat objavljujemo protiv svih privilegija, zloupotreba, bezakonja i nepravdi bilo pod okriljem države i njenih organa, ili neformalnih grupa i pojedinaca.

VIII

Borićemo se i za kontrolu rada svih državnih organa uprave i javnih službi.

IX

Sarađivaćemo sa svim partijama i strankama čije programe i akcije ocenimo korisnim za narod i Jugoslaviju, a odbacujemo svaki oblik sporazuma i koalicije koji je suprotan tom cilju.

X

Zalažemo se za argumentovanu, naučno zasnovanu i etički opravdanu kritiku svih i svega postojećeg, kao prvi uslov prevazilaženja postojećeg jedoumlja i izgradnje savremenog tipa demokratije koja podrazumeva odgovoran odnos prema javnoj reči kako onih koji su je izgovorili tako i onih kojima je upućena.

XI

Slobodno i nezavisno novinarstvo je prvi uslov ostvarivanja tog cilja. Novinar može da bude pripadnik ove ili one političke stranke i partije, ali istinitost time ne sme biti ugrožena. Informacija ne sme biti žrtva političke pripadnosti informatora. Kritički sud pripada slobodnoj volji onog koji ga izriče ali ne sme biti zasnovan na iskrivljenim i netačnim informacijama, podacima. To pravilo važi za sve poslanike javne reči, bez obzira da li su novinari, politički radnici, državni činovnici i funkcioneri, ili samo tzv. obični građani.

XII

Radnička partija je duboko uverena da za jugoslovensku krizu nije kriv narod koji je, inače, često od vladajućih struktura neopravdano optuživan za nerad. To svoje gledište Radnička partija ne zasniva na demagoškom udvaranju narodu već na istorijski potvrđenoj činjenici da smo imali nestručno, nesposobno, politički i moralno kompromitovano rukovodstvo.

Zato će se Radnička partija odlučno suprotstavljati potpisivanju kolektivnih ugovora u kojima se polazi od „egzistencijalnog minimuma“ kao osnova za utvrđivanje „cene radne snage“. „Egzistencijalni minimum“ preporučujemo njegovim izumiteljima, a za „radnu snagu“ zahtevamo REALNU CENU RADA. RPJ nije protiv bogatih i bogaćenja, ali je protiv politike života na „egzistencijalnom minimumu“.

Tražimo da potpisivanje kolektivnih ugovora bude u nadležnosti nezavisnih sindikata i obnovljene države, a ne Privredne komore i Saveza sindikata koji su i do sada bili potpisnici svih društvenih dogovora i samoupravnih sporazuma na štetu naroda. Isti ti potpisnici bili su učesnici i protagonisti svih dosadašnjih propalih i promašenih reformi, pa bi bilo nerealno i politički naivno očekivati da nas baš sada i baš oni mogu izvući iz krize, iako su izgubili svaki moralni i politički kredit.

XIII

Tamo gde to zahteva članstvo potpisivanje kolektivnih ugovora mogu i treba do potpisuje i Savez sindikata.

PARTIJE JUGOSLAVIJE

e osnove —

XIV

Beda i siromaštvo moraju biti proterani iz ove zemlje, ne iz demagoških ili ideoloških razloga, već što za to postoje svi prirodni, naučni, kulturni i drugi potencijali.

XV

Društvo bogatih, protiv kojih Radnička partija nije i nikada neće biti, mora stvoriti i za one koji su iz razno-raznih razloga, zdravstvenih i socijalnih, hendikepirani i onemogućeni da učestvuju u zdravoj tržišnoj utakmici.

XVI

Poslodavac ili društveno preduzeće koje ne može da svojim uposlenicima obezbedi realnu zaradu ne može očekivati podršku Radničke partije, niti ima potrebe da takvo preduzeće postoji.

Do sada je „radna snaga” bila eksploatisana od države jednopartijske, a sada joj preta ista opasnost od države i od poslodavca. Protiv takvih pokušaja boriće se Radnička partija.

Nećemo dozvoliti da se samo gazde promene, a siromaštvo „radne snage” još više uvećava. Radnička partija neće podržati nijedan program koji nudi izlazak iz krize preko leđa ionako osiromašenog narodnog sloja. Zato tražimo programe koji će garantovati ne samo blagostanje države već i njenih podanika.

XVII

Nijedan čovek koji traži pomoć i zaštitu, bio on član Radničke partije ili ne, ne može i ne sme ostati sam i na vatrometini birokratije ili gospodareve osionosti.

XVIII

Radnička partija traži da se otvore svi dosijei o privrednom kriminalu u koji su umešani direktori, političari i državni ljudi, a čija se imena čuvaju u tajnosti i na taj način uživaju zaštitu države, iako bi trebalo da pred njom odgovaraju. Nijedna pljačka društvene imovine ne može i ne sme ostati zataškana, nijedan kriminalac, bez obzira kakav on imao formalni društveni status, ne može izbeći odgovornost i kaznu.

Privredni kriminal mora se tretirati kao najozbiljniji oblik podrivanja stabilnosti Jugoslavije.

XIX

Niko nevin ne može biti otpušten i osuđen.
Prvi uslov za to je nezavisno sudstvo i pravna država.

XX

Izričito se protivimo razbijanju Jugoslavije i prekrajanju njezinih granica. Licemerno je tražiti samostalnost i nezavisnost, čak do otcepljenja od Jugoslavije, a biti podanički odan Evropi. Jugoslavija treba da uđe u Evropu, ali uspravna, dostojanstvena i jedinstvena.

XXI

S obzirom da su republike postale države u punom smislu te reči i da će njihovo osamostaljanje u budućnosti sve više jačati, Radnička partija predlaže jugoslovenskim narodima i nacionalnim manjinama da se izjasne o promeni naziva SFRJ u UJEDINJENE DRŽAVE JUGOSLAVIJE, jer bi takav naziv više odgovarao stvarnom karakteru i odnosima među republikama u Jugoslaviji.

Jedna takva odluka ne može biti stvar dogovora stranaka ili partija, već isključivo dobrovoljne i referendumom donesene odluke naroda.

XXII

Radnička partija je jugoslovenskog karaktera i u organizacionom smislu ne mogu se formirati nacionalne radničke partije. Međutim, članovi Radničke partije nisu anacionalni i neće bežati od učestvovanja u rešavanju svih međunacionalnih sporova, ali će pri tome negovati duh tolerantnosti, uvažavanja, otvorenosti, demokratičnosti i odlučnosti da se svi sporovi te vrste što brže rešavaju i otklanjaju.

XXIII

Međunacionalni sukobi na Kosovu i Metohiji su delo onih istih ljudi koji su ekonomski i politički kosovizirali celu Jugoslaviju i zbog toga još nisu odgovarali pred narodom ove zemlje.

U skladu sa već uspostavljenom punom državnošću svih republika u Jugoslaviji, Radnička partija predlaže da se rešavanje međunacionalnih sukoba na Kosovu i Metohiji prepusti isključivo u nadležnosti države Srbije, kao što i ostale jugoslovenske države svoje unutrašnje probleme rešavaju same i nezavisno.

Time bi se prekratio iscrpljujući i opasni verbalni rat između nacionalnih država u Jugoslaviji koji je prilično ugrozio i opstanak same Jugoslavije, a međunacionalni sukobi na Kosovu i Metohiji još nisu rešeni, već se sve više zaoštravaju i komplikuju.

XXIV

U ostvarivanju svojih programskih ciljeva Radnička partija će se oslanjati na najbolju tradiciju iz istorije socijalne borbe, ali isto tako odlučno odbacuje sve metode koje su tu istu borbu kompromitovale, a eksploatisani društveni sloj dovele u još nepovoljniji i nezahvalniji materijalni, kulturni i socijalni položaj.

Radnička partija odbacuje bilo čiju diktaturu, pa i diktaturu poslodavaca i države. Na pijaci, koju sistem definiše kao tržište „radne snage” i kapitala, a gde se mi pojavljujemo u različitim ulogama, jedni kao poslodavci i direktori, a drugi kao „radna snaga” koja ima svoju cenu, bićemo ravnopravni onoliko koliko su ravnopravni na svakoj pijaci prodavac i kupac — ako nema odgovarajuće cene nema ni odgovarajuće robe, odnosno nema posla.

Radnoj snazi se više ne može pretiti otkazima, jer, konačno, mora se shvatiti da bedna nadnica ne daje evropsku produktivnost već javašluk, nerad, tihi ili otvoreni bojkot, štrajk. Bič protiv nerada više nisu i ne mogu biti represivne mere poslodavca i direktora. Samo poštovanje intelektualnog i fizičkog rada izraženo u realnoj ceni rada može povećati produktivnost rada. Pretnje tehnološkim viškom i neograničenim pravom poslodavca i direktora da mogu zapošljavati i otpuštati „radnu snagu” bezprizivnim odlukama samo će još više jačati socijalni nemir i otpor u kojem će pobeđnik obavezno biti „radna snaga”. Obezbedite zarade „radnoj snazi” koje ne vredaju njezino dostojanstvo, pa ćete imati evropsku i svetsku produktivnost.

XXV

Objavlivanjem PROGLASA Radnička partija Jugoslavije počinje svoju javnu i političku delatnost.

Beograd,
31. marta 1990.

INICIJATIVNI ODBOR
RADNIČKE PARTIJE JUGOSLAVIJE
predsednik

Milosav V.R. Jovanović

članovi

Božidar Stamatović
Tomo Kuprešaković
Dragan Nidžović
Nedo Marić

P.S. Po sopstvenoj želji B. Stamatović nije više član ni Foruma, ni RPJ.

УВОДНИ РЕФЕРАТ

МИЛОСАВА В.Р. ЈОВАНОВИЋА ПОДНЕТ НА ОСНИВАЧКОЈ
СКУПШТИНИ РАДНИЧКЕ ПАРТИЈЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ,
ОДРЖАНОЈ 1. МАЈА 1990. У БЕОГРАДУ

Поштовани пријатељи,
другарице и другови,
даме и господо,

Политичка и социјална борба која званично започиње овом скупштином, а незванично Прогласом Иницијативног одбора Радничке партије Југославије, од 31. марта 1990. године, биће наш трајни задатак. Зашто? Зато што задатак Радничке партије није да се размеће обећањима, већ да искључиво води свакодневну борбу са власницима капитала и државом за достојни живот савременог радништва и његовог потомства.

Та борба није лака ни једноставна ни у много богатијим и праведнијим друштвима него што је наше било. Кажем било, јер се Радничка партија мора изборити да југословенско друштво буде праведно друштво. Без праведности, законитости, јавности, истинитости, поштења одговорности и демократијности нема ни говора о томе да може започети процес економске и политичке консолидације Југославије, процес изласка из кризе.

На системским неправдама не може се градити ништа друго до још веће неправде. А једна од најтежих и највећих је што кризу, која већ велико потапа Југославију неки још нису ни осетили. Напротив, профитирали су на тој истој кризи. Једни незаконито, други уз помоћ закона донетих на незаконит начин.

Привилегије су у нас постале законите јер су законе доносили они који уживају привилегије, чак и данас, иако смо се искључиво њиховом заслугом, или ако хоћете кривцом, нашли у овом безнађу. И све то преко леђа нас који уместо плата примамо социјалну помоћ, нас који ћемо ускоро бити на улици као технолошки вишак, нас чије се фабрике грађене четрдесетак година данас покушавају багателно распродати страним и домаћим газдама.

Радничка партија Југославије поручује да неће подржавати руководиоце и политичаре који од свега најбоље знају да праве спискове технолошког вишка.

Неће подржавати ни оне руководиоце и политичаре који излаз из кризе виде у томе што ће распродати наше фабрике и наша добра за багателне паре.

Југославија није на распродаји, поручујемо им.

Не треба, међутим, из тога извући закључак да је Радничка партија против уласка страног капитала у нашу земљу и да си против мешовите својине.

Тражимо, међутим да се јавно обелодани под којим условима страни капитал улази у Југославију, ко је гарант да ћемо сутра као радници неког Ханса, Мишела или Дона живети боље него данас.

Тражимо да се ниједна фабрика, ниједно предузеће, ниједна установа не може продати без контроле радника и њихових независних или слободних синдиката, зависно од тога коме радници поклоне своје поверење.

Нећемо дозволити да се једног јутра уместо у слободну пробудимо у колонијалној Југославији.

Не могу се затварати предузећа, а отвараати амбасаде.

Неелогично је да је у Југославији једино успешна спољна политика.

Политичарима-трговцима поручујемо да могу продавати само оно што су сами створили, а оно што је народ десетлећима стварао, о томе ће одлучивати сам народ.

Тражимо објашњење од садашњих твораца привредне реформе како то да су својом политиком довели највећи део југословенских предузећа под стечај и ликвидацију, а југословенска држава отвара амбасаде и дипломатска представништва у Африци, Латинској Америци и такозваним несврстаним земљама?! Без обзира на одговор, поручујемо да је туристички карактер југословенске спољне политике више неодржив и зато тражимо да спољна политика земље буде строго у улози унутрашњег економског, политичког и културног просперитета.

Политика несврставања према општим сазнањима није дала резултата и зато би за Југославију било боље да води неутралну и реалну спољну политику.

Амбиције наших властодржаца да управљају светом, а нису способни да управљају ни Југославијом, показале су се више него комичним.

Да су инострани кредити утрошени само на изградњу путева широм наше земље, уместо на путовање царске свите по свету, ми данас не бисмо били у оваквој кризи. Имали бисмо бар успешну пољопривреду и туризам.

Политичари и државници који би најрадије да о томе полажу рачун пред историјом, а не пред народом, морају знати да је то напросто неизводљиво.

Творци кризе морају бити именовани, а према блиској прошлости морамо се веома јасно одредити. За то нам нису потребне суднице. Једна квалификована и објективна комисија изабрана од сутрашњег вишестранчког парламента може сасвим сигурно успешно обавити поверени задатак.

Недопустиво је да се креатори крах-система више ничега не сећају ни како су осуђивали сваког ко другачије мисли, ни како су нас задуживали, а још мање како су узурпирали огромна културна и материјална богатства земље.

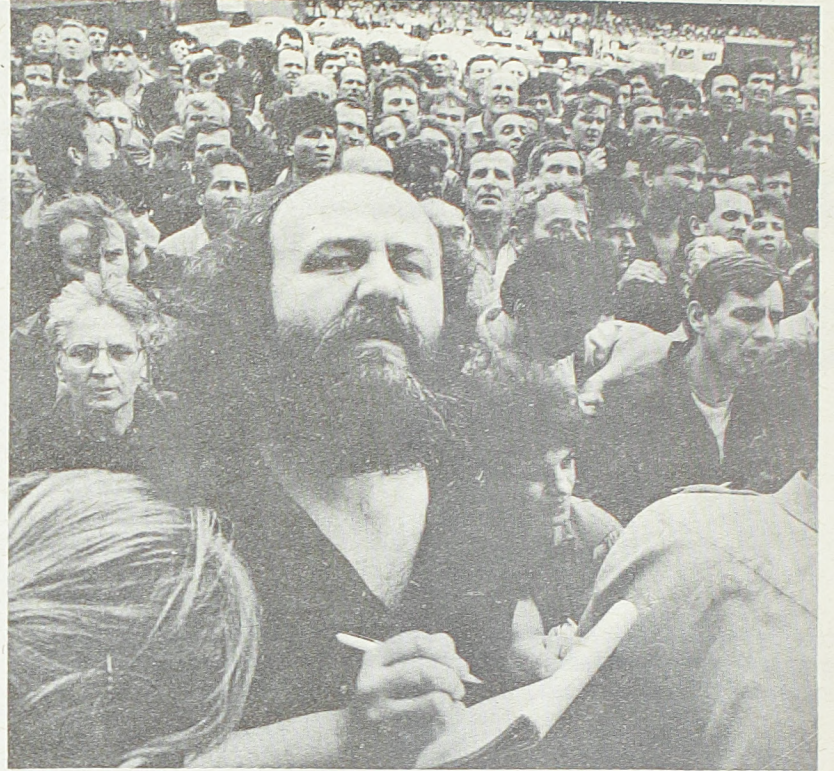
Нужно је због тога отворити сва досијеа привредном криминалу која је дуго у Југославији уживао заштиту политичких моћника јер су многи од њих непосредно умешани у пљачку народа и државе. Сви црни фондови, нарочито у спорту, морају бити укинута.

Уместо подобни овом земљом морају руководити способни. Огромна здрава друштвена енергија била је потиснута јер се у овој земљи све више ценило и награђивало осим стручности и способности.

У новом времену мора бити више места за нове људе, за младе људе. Од њиве и фабрике до политике.

Ако треба потражимо их и фењером, али будимо сигурни да их има. Радничка партија их позива да нам се придруже. Потребни су Југославији више но икада. Они не смеју бити њезини сапутници, већ предводници.

Нико не може да представља Југославију ко не мисли југословенски. Не може се постављати питање да ли нам треба Југославија, већ какав нам треба Југославија. Нови борци за Нову Југославију не смеју јој

исповостављати рачуне за ту борбу, као што су то урадили неки борци за постојећу Југославију.

Ми дугујемо Југославији а не она нама, а то што потражујемо не потражујемо од Југославије већ од оних који су њом управљали и довели до провалије.

Ти и такви не могу мењати Устав СФРЈ.

Радничка партија тражи да се Устав СФРЈ мења тек када у земљи буде успостављен вишестранчки систем. Промене Устава без учешћа и сагласности новооснованих партија и странака сматрамо и сматраћемо нелегитимним. Посебно указујемо на опасност измена мноштва законских прописа по кратком поступку чија је основна одлика - рестрикција постојећих права.

У „Позиву Југославији за Југославију“ Радничка партија је јасно рекла да је за Југославију. Нисмо, међутим, рекли да ни најжешћи критичар политичког система у Француској, Енглеској или Америци никада неће поставити сулудо питање да ли Француска, Енглеска или Америка треба да постоје. У нас такво питање постављају чак и шефови националних држава!

Захтев Радничке партије је да се престане са неодговорним лицити-

рањем да ли Југославија треба да опстане или не!

Треба нам Југославија са јединственим тржиштем, како капитала, тако и „радне снаге“, са јединственом валутом, пореском политиком и Армијом. Југословенска армија треба да штити југословенску границу и да буде у служби народа и државе, а не ове или оне партије, странке. Армија мора пратити промене у савременој Југославији, али о Армији се не може брљати на улици како се коме свиди. Сва спорна питања треба искључиво разрешавати у парламенту.

Треба нам, дакле, уједињена, а не разједињена Југославија. О томе ће одлучивати референдумом народи и националне мањине Југославије, а не политичке партије и странке.

Радничка партија ће, међутим, учинити све да се косовска трагедија и косовски међунационални сукоби разреше на цивилизацијски начин. Под тим подразумевамо да тамо где треба и када за то постоје услови да се води политички дијалог, политички разговори и преговори, а када треба да делује правна држава - да делује правна држава.

Београд, 1. маја 1990.

Милосав В.Р. Јовановић

ОТВОРЕНО ПИСМО СЛОБОДАНУ МИЛОШЕВИЋУ И ФРАЊИ ТУЋМАНУ

Забринути због нарасталих међунационалних сукоба у земљи, а посебно због најновијих догађаја у Хрватској (Книнској крајини), који озбиљно прете да се претворе у трагедију са несагледивим последицама, Форум Радничке партије Југославије је одлучио да се обрати отвореним писмом Слободану Милошевићу и Фрањи Туђману председницима председништва Србије и Хрватске, али и као лидерима својих народа који се налазе пред непосредном опасошћу од грађанског рата, захтевајући од њих да одмах седну за преговарачки сто.

Подсећамо вас, поштована господо, да се радништво ове земље већ налази у једном дугом и исцрпљујућем рату, рату против економске кризе, сиромаштва и социјалне беде, а ево сада му прети и други рат - грађански рат, који ви, ако хоћете, а морали бисте, можете да спречите и зато од вас захтевамо да исполните потребну државничку мудрост и тако допринесете да се вербални рат не претвори у крвави сукоб ова два народа која су судбински везана да

живе заједно без обзира на све историјске, политичке, културне, националне и друге антагонизме, супротстављености и различитости. Обавезни сте то, не само пред својим народима који су вас на овај или онај начин изабрали и промовисали за своје вође, обавезни сте то пред целом Југославијом.

Отпочните дијалог уместо рат! Немојте звецкати оружјем већ одмах објавите политички примирје и седите за преговарачки сто!

У четири ока, али и пред очима читаве југословенске јавности.

Сада вас само сматрамо одговорним за односе између ова два народа и зато немојте дозволити да сутра одговарате пред тим истим народом зато што нисте спречили зло које му сада прети.

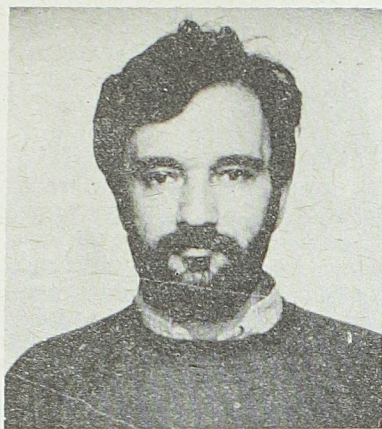
Уверени да ћете прихватити наш позив на разум и дијалог изражавамо спремност да на свој начин помогнемо његовом успешном исходу.

Београд 16.08.90.

Радничка партија Југославије
председник
Милосав В. Р. Јовановић

ПОЛИТИЗАЦИЈА ВИЛХЕЛМА РАЈХА

ЕСЕЈ

Пише
Др. Жарко
Требјешанин

Још знатно раније, пре коначног раскида са психоанализом, темпераментни и јогунасти аналитичар, Вилхелм Рајх, осећао је нелагодност у конзервативном психоаналитичком окружењу. Оквир психоаналитичке теорије постајао му је тесан, а све више му је сметао страх психоаналитичара од разорних последица критичких Фројдових увида у човекову ирационалну природу, динамику постискивања и настанка неурозе.

ПОБУЊЕНИ ПСИХОАНАЛИТИЧАР

Рајхова побуна против окоштале, канонизоване и конформистичке психоаналитичке теорије и праксе није била искључиво и примарно мотивисана теоријским разлозима, већ, чини се, превасходно **кобним историјским догађајима и потресним животним искуствима**. Његово све радикалније инсистирање на субверзивној политичкој и осоцијалној димензији психоанализе, које је прерасло у обликовање једне политичке, фројдомарксистичке психологије, имало је свој лагани и логичан ток, чврсто укорењен у његовој практичној делатности. Овај драматични и темељни пут политизације и теоријског сазревања јогунастог психоаналитичара може се пратити пре свега захваљујући Рајховим освртима на сопствену интелектуалну прошлост / **Рајхова казивања о Фројду, Људи у невољи**, и уводна поглавља **Функције органа** из 1942./, али и пажљивим анализама генезе Рајхове теорије од стране његових биографа (Мајрон Шараф, Дејвид Боадела, Жан - Мишел Палмије и др.)

По завршетку првог светског рата почиње Рајхова политизација, када се он као бечки студент 1919. године укључио у "омладински покрет" социјалдемократа. Убрзо је постао један од најрадикалнијих и најборбенијих поборника овог романтичарског покрета младих, упереног против свих конвенционалних и традиционалних, а посебно ауторитарних односа и друштвених институција /патријархалне породице пре свега, у име слободне, неспутане љубави и "повратка природи"/. У овом антиауторитарном аустријском и немачком покрету, који ће своју бурну планетарну репризу доживети крајем шездесетих година нашег века, осим Рајха били су и други доцније изузетно значајни лево оријентисани психоаналитичари као што су Сигфрид Бернфелд, Паул Федерн, Ото Фенихел и др. У омладинском покрету револуционарни жар младалачког "буђења пролећа" био је спојен са психоаналитичким залагањем за сексуално ослобођење. За младог Вилија учешће у Покрету било је његово политичко ватрено крштење гј. тада је први пут држао просветитељска предавања радничкој омладини о психоанализи и њеним ослободилачким моћима у процесу образовања "целовите личности".

Други, значајнији период у политизацији овог "непоћудног" аналитичара био је његов психотерапеутски рад на бечкој клиници (1922-1930.) са сиромашним, сруштеном маргинализованим људима чије су психичке тегобе биле у најтежњој вези са њиховим материјалним крајње неповољним условима живота. Још 1918. године на међународном конгресу психоаналитичара у Будимпешти Фруед је изнео идеју о оснивању "отворене" клинике за психоанализу доступне "најширим народним слојевима" у којој би лечење било бесплатно. / Истина одмах је изнео своју бојазан да ће се у овим установама за масовну психотерапију „чисто злато психоанализе“ неминуовно мешати са "бакром сугестивне терапије".) Ово његово излагање сведочи о томе да је утељитељ психоанализе итекако био свестан социјалних ограничења психоаналитичке праксе која је усмерена "на добростојеће горње слојеве друштва" и да је био, што се обично превиђа, осетљив за друштвене и психолошке проблеме сиромашних људи који, у поређењу са друштвеном елитом "неизмерно теже пате под неурозама". Фројд опомиње савест друштва "да и сиромаш има исто право на пружање душевне помоћи какво већ сада има на хируршку", и упозорава да "неурозе не угрожавају народно здравље мање од туберкулозе". Ове Учитељеве теоријске ставове и "фантастичне" визије будућег рада психоанализе, његов ревносни и бунтовни ученик, Вилхелм Рајх, убрзо ће, упркос бројним тешкоћама и отпорима, својим преданим и неуморним залагањем преточити у конкретну праксу. У рад Бечке клинике за психоанализу Рајх је укључен од самог њеног оснивања у мају 1922. године (прво у својству асистента а, касније, помоћника директора), где се у току осам година врло подробно упознао са психологијом и социологијом беде која му је, пак, открила сву беду и немоћ психоаналитичке терапије у широкој примени на масовне, "епидемијски распрострањене" неурозе. Психоаналитичари, по правилу, уопште нису знали у каквим животним приликама живе њихови пацијенти; они би се помно распитивали и за најситније појединости фантазама из пацијентовог детињства, али, сматрајући то неумесним, нису ништа питали о томе у каквим реалним социјалним и економским приликама живе сада њихови пацијенти. На клиници, пак, ова се питања нису могла избећи. "Често је социјална помоћ била најхитнија и најнеопходнија ствар. Одједном се указала суштинска разлика између приватне праксе и праксе на клиници", наглашава Рајх. Ово сазнање "оставиће неизбрисив траг у његовом животу и навестиће га да својим истраживањима да револуционарну димензију", каже Палмије. Наиме, Фројдов бунтовни ученик добиће на Бечкој клиници до чврстог убеђења да само радикална измена друштва може искоренити беду маса ("емоционалну кугу"). Лечење појединца представља узалудан посао;

неопходно је "лечити" само "болесно" друштво које законито продукује неуротичне и несрећне људе. "Радничке неурозе", Рајх је видео као "сирову непрекривену побуну против душевног покоља" укратко, као "гротескну трагедију".

РАЈХ У ПОКРЕТУ МЕНТАЛНЕ ХИГИЈЕНЕ

Даља Рајхова политизација и брига за душевно здравље сиромашних и потлачених слојева, везана је за покрет менталне хигијене. Овом покрету, којем се прикључио 1928. године, Вилхелм Рајх је донео револуционарну страст "препознавање неуроза као друштвеног проблема". Познати трагични догађаји у Бечу 15. јула 1927. године, када је у уличним демонстрацијама радника (у којима је и Рајх учествовао) "стотину људи било убијено, а хиљаде рањено", што је и Фројда ужаснуло ("да ли ће свет, после овога и даље постојати?"), толико су огорчени и потресли Рајха, да се одмах учланио у комунистичку партију Аустрије. После ове незаборавне лекције из "практичне социјологије" одлучио је да се посвети истраживању "друштвених основа" масовних психичких обољења. У јесен 1927. године Рајх предавањем "Сексуалне невоље маса" пред бечким студентима медицине, започиње непрегледан низ просветитељских предавања из менталне хигијене, сексологије и психоанализе. Његова замисао је била да деловањем у масама, указивањем на социјалне узроке психичких проблема у браку, породици и другим међуљудским односима предупреди јављање неуроза. Фројд га је у овим напорима, каже Рајх охрабривао, говорећи му: "Иди напред, иди само напред!" Када му је, међутим његов радикални ученик рекао да намерава да се ухвати у коштац са главним узроком настајања неурозе, са породицом, Фројд га је упозорио: "Е, ту ћете дирнути у осињак!" Да би остварио своје намере Рајх је почетком 1929. године основао „Социјалистичко друштво за сексуално саветовање и сексологију“, у којем су били још неки бечки психоаналитичари. Проблеме адолесцентских незадовољстава, питања абортуса, проблеме психолошке и социјалне беде у браковима као и друге проблеме менталне хигијене очигледно не могу разрешити појмови попут Едиповог комплекса. "С тим не можеш ништа направити", схватио је Рајх. И ту почиње његово практично отварање према социјологији. Под Рајховим руководством у Бечу је основано шест центара за сексуалну хигијену радника и чиновника. Овде су клијенти могли да добију бесплатне, конкретне и корисне савете о контрацепцији, прекиду трудноће, о сексуалним проблемима у браку и изван њега, о васпитању деце итд. У свом раду на подручју менталне хигијене, суочен са дубоким социјалним коренима психичке беде. Рајх је трагао за теоријским упориштем изван психоанализе, у некој од социјолошких теорија. Тако је овај социјално и критички оријентисан психолог доспео до Марксове револуционарне друштвене теорије.

СУСПЕТ СА МАРКСОМ

Заправо, строго гледано, Рајх никада и није доспео до самог Маркса, до његове антрополошке теорије! Ово може да звучи невероватно и парадоксално ако се зна да је Рајх оснивач **фројдомарксизма**. То је, међутим, неспорна истина, која ће се лако указати свакоме ко изврши брижљиву текстолошку анализу његових фројдомарксистичких списа. У њима се Маркс спомиње искључиво као економиста, социолог и револуционарни идеолог, а и то углавном из друге руке, у тумачењу Енгелса и њему сродних "правоверних" марксиста. У својим теоријским делима у којима повезује психоанализу и марксизам Вилхелм Рајх ослања се не толико на Маркса, колико на ортодоксни, дијаматовски марксизам, или, прецизније, енгелсизам.

У току деценије дуге политизације Вилхелма Рајха, зачиње се плод сусрета психоанализе са марксистичком социологијом, а период ембрионалног развоја фројдомарксизма окончава се рођењем 1929. године када излази Родхов чувени и већ одавно класични спис **Дијалектички материјализам и психоанализа**.

MIROSLAV KRLEŽA

LIJEČNIK KOD SIROMAHA

Kratkovidan gospodin s hladnim mekanim

prstima što hlade kao kamfor toplja usjana rebra, s gumenim cijevima od kaučuka i srebra pripa znojno mesto po stegnu i na krstima.

On ima rukavice od jelenje kože skupe i njega vani čeka vlastita karuca. Svjetluca staklo cvikera i hladno paluca? sve tajne tijela Njemu su prozirne i glupe.

Oprali su pred Njim sve stolice i daske pada te ribahu dugo lavor pepelom i pijeskom, svjetlucaju čaše svećanim

bljeskom, čitava kuća plaho i oprezno na prstima hoda.

Žena se stidi; dršće u ruci platno gruboga ručnika od muke se znoji za bijedu sobe, prnje traljave,

U očima toga stranca sve su stvari

kaljave; on misli na svoje lovačke blistave puške, za zeca na livadi, na vlagu pasje njuške, na odmor poslije ručka: stolice od slame, na dugove, na ruže, perunike, ciklame, na smiješak lutke: mlade u bijelini dame.

(IZ KNJIGE PUESAMA – Izdavačka knjižarnica Gece Kona, Beograd, 1931)

JUGOSLOVENSKOJ JAVNOSTI

Na prvoj sednici Foruma Radničke partije Jugoslavije, održanoj 13. maja 1990. godine u Beogradu, usvojeni su sledeći stavovi i odluke.

Rukovođeni temeljnim opredeljenom pravdnosti, istinitosti, javnosti, zakonitosti, odgovornosti i demokratičnosti, Forum Radničke partije Jugoslavije upozorava da je, bez obzira na formalne proklamacije sadašnjih reformatora, u našoj zemlji na delu restauracija kapitalizma, a ne nikakav „novi socijalizam“, a još manje „borba za očuvanje tekovine socijalizma“.

Ta nesporna činjenica ne mora obavezno da ima negativni predznak, niti samim tim činom znači nešto posebno loše za radništvo Jugoslavije, jer najlošije što mu se moglo dogoditi već se dogodilo, a to je iscrpljujuća desetogodišnja ekonomska, a višedece-nijska morlana i politička kriza društva.

Verujemo, isto tako, da za socijalizam, bar ne za onakvim kakav je bio na sceni, ne može niko plakati sem onih koji su na njemu i u njemu debelo profitirali, pa sada eventualno gube svoje povlašćene pozicije. To sa osiromašenim i na ulicu dovedenim radništvom sigurno nije slučaj.

Postoji, međutim, opasnost da se tom istom radništvu ponovo ponudi odricanje i žrtvovanje, ali sada za „novi socijalizam“ što ocenjujemo krajnje neprihvatljivim i neizdržljivim. Uvoditi u zemlju na velika vrata kapitalizam i kapitalističke odnose, a predstavljati to kao „novi socijalizam“, smatramo zamkom koja jednostavno više ne može proći. Na jednoj zabludi smo doputovali u čorskokak, na drugoj zabludi koja nam se nudu ne možemo iz njega izaći.

Ukazujući na jednu takvu realnu opasnost, Radnička partija Jugoslavije ponovo predočava da će se isključivo boriti za dostojanstvo rada, kako intelektualnog, tako i fizičkog, a protiv bedne nadnice makar ona bila nuđena i u ime „novog socijalizma“ ili nagoveštenog kapitalizma. Radniku je svejedno u kojem i kakvom sistemu gladauje ili ostaje bez posla na ulici.

Jugoslavija je na rasprodaji, upozorava Radnička partija i pita – čemu tolika žurba za rasprodajom preduzeća?! Tim prodavcima poručujemo da je najveći deo tih preduzeća izgrađen zahvaljujući ogromnom odricanju svih nas i da je u fabrikama koje sada nude u bescenje ugrađen naš minuli rad, naše niske plate i još niži društveni standard. Ko hoće da rasprodaje Jugoslaviju neka rasprodaje ono što je sam zaradio i stvorio. Radniku je svejedno da li će ga sutra eksploatisati naš ili strani kapitalista, on traži da mu se garantuje da će sutra bolje živeti.

Zbog svega toga, Radnička partija još jednom ponavlja da nije protiv ulaska stranog kapitala u našu zemlju, ali traži preciziranje uslova pod kojima se to čini, kao i

njihovo obelodanjivanje pred jugoslovenskom javnošću; traži garanciju da ćemo sutra bolje živeti, nego juče i danas; traži da preduzeće ne mogu kupovati direktori koji su ta ista preduzeća svojim neradom, nestručnošću i nesavešću doveli u stečaj; traži uklanjanje svih nesposobnih rukovodilaca iz njihovih udobnih i preskupih fotelja, bilo da se nalaze u preduzećima ili na političkim funkcijama, a garantujemo da će sposobne rukovodioce štiti radnici, a nesposobne neće moći zaštititi ni najmoćnija država.

Pozivamo sve sposobne i stručne, a posebno mlade, da se jave sa svojim inicijativama i programima izlaska iz krize koja će Radnička partija odlučno podržati.

Takođe pozivamo sve naše građane u inostranstvu koji su se u poslovnom, naučnom, umetničkom i kulturnom svetu afirmisali i dokazali, da pomognu Jugoslaviji, a Jugoslavija im garantuje lični i društveni prosperitet.

Savremeno rodoljublje podrazumeva da se za Jugoslaviju živi i stvara, a ne gine, i u tom smislu Radnička partija pozdravlja i podržava to što je do društvene reforme došlo mirnodopskim, a ne nasilnim putem. Taj proces društvene reforme se može i mora izvesti do kraja i to parlamentarnim putem, a ne verbalnim i uličnim me-težom i neredom. Zato je neophodno da u Jugoslaviji što pre bude uspostavljen i ozakonjen višestranački sistem koji će sva sporenja i konflikte sa ulice i improvizovanih govornica preneti u parlament i otvoriti stvaralački dijalog između suprotstavljenih mišljenja, stavova i pogleda na jugoslovensko društvo i njegovu perspektivu.

Oni koji su Jugoslaviju zavardili, podelili i osiromašili ne mogu se narodu više nametati i predstavljati kao njegovi glavni spasitelji i izbavitelji.

Narodi ne mogu i ne smeju biti protivnici jedni drugima, jer njihovi zajednički protivnici su oni koji ih guraju u međusobna neprijateljstva.

Sistem „zavadi pa vladaj“ moramo odbaciti kao tešku podvalu onih koji bi da živeći na grbači naroda i dalje njim vladaju. Bez ikakvih utopijskih zabluda svesni smo da u Jugoslaviji ima mnogo toga spornog i nerešeno, a naročito u međunacionalnim odnosima, koje je, inače jednopartijska država, kao i sve ostalo, bila rešila „najbolje na svetu“. Tvorcima najrešenja bi najradije da odgovaraju pred istorijom, a ne pred narodom, a to je ono što se ne može i ne sme dozvoliti, pa ma ko ih hteo amnestirati od odgovornosti. Kada Radnička partija govori o odgovornosti bivših vlastodržaca onda pod tim ne podrazumeva nikakve nove sudske i diktatorske presude, kakvih je u skoroj prošlosti bilo, već na izricanje i preduzimanje moralne i političke odgovornosti, sem u slučajevima privrednog kriminala gde se mora utvrditi i krivična odgovornost.

Rešenja koja se nude za prevazilaženje međunacionalnih sukoba na Kosovu i Metohiji imaju malu šansu na uspeh, bez obzira na njihovu valjanost, jer Jugoslaviji još nije ponuđena prava i zvanična istina o Kosovu i kome je ono obećano, po koju cenu, zašto i ko je to učinio. Oni koji danas traže Kosovo-Republiku više su o tome obavešteni od onih koji se tom zahtevu suprotstavljaju. Tražimo zato da se otvore sve arhive, partijske i državne, u kojima se krije ne samo tajna o Kosovu i Metohiji, već se nalazi koren današnjeg zla.

Istina mora biti naš neodvojivi i svakodnevni saputnik ako želimo da nađemo izlaz iz sadašnjeg lavirinta.

S obzirom da informativna glasila u Jugoslaviji ne daju jednak, niti približno potreban tretman pluralnom u odnosu na vladajuće, pa i razarajuće mišljenje, Forum Radničke partije Jugoslavije je odlučio da pokrene izdavanje lista koji će se zvati – „PRAVDA“.

Zašto „Pravda“? Zato jer je temeljno opredeljenje Radničke partije borba za pravedno društvo. Pravedno društvo je demokratsko društvo. Pravedno društvo je humano društvo, društvo u kome vlada socijalna pravda, umesto lažne jednakosti. Pravedno društvo je društvo zakonitosti, istinitosti, javnosti i odgovornosti. Zadatak „Pravde“, kao i Radničke partije je da se bori protiv svih nepravdi u društvu tako što će ih obelodanjivati, kao i njihove protagoniste. Zbog nepravde koja se čini i još čini svima nama pokrećemo „Pravdu“.

Beograd, 13. maja 1990.

FORUM RADNIČKE PARTIJE JUGOSLAVIJE

Gost: Pokret za zaštitu ljudskih prava u Jugoslaviji – Stranka ljudskih prava Jugoslavije

DVE HILJADE OBESPRAVLJENIH

U Republičkom izvršnom veću Srbije u Beogradu dana 27. avgusta 1990. godine, svečanim činom uručena rešenja o registraciji, u prvom krugu legalizacije političkih stranaka i udruženja u Srbiji, legalizovano je petnaest (15.) političkih stranaka koje deluju na teritoriji ove republike i čitave Jugoslavije, a jedna od njih je i naš Pokret za zaštitu ljudskih prava u Jugoslaviji-Stranka ljudskih prava Jugoslavije, čiji sam ja jedan od desetak članova Saveta, a generalni sekretar je Tomislav Krstmanović, diplomirani ekonomista iz Beograda. Naš pokret je izrazito demokratski i opštejugoslovenski orijentisan, deluje na teritoriji čitave Jugoslavije i od svojih sadašnjih oko 2000 članova ima najviše Srba, ali i pripadnika gotovo svih ostalih jugoslovenskih naroda i narodnosti, odnosno, nacionalnih manjina.

Premda smo izvorno ponikli kao Pokret, što smo u suštini i sada, mi smo se nedavno organizovali i kao stranka, i u tom dvojakom svojstvu, i nazivu, upisani smo u registar stranaka i udruženja, da bismo, kao takvi mogli da učestvujemo i istaknemo svoje kandidate na predstojećim, prvim posleratnim, slobodnim višestranačkim izborima u Srbiji. Želimo da učestvujemo u izborima, ne zato što nam je stalo do vlasti kao takve, već samo i jedino zato da bismo preko svojih predstavnika u organima vlasti uticali, koliko god smo to u stanju, radi što veće promocije, podizanja na viši nivo ljudskih prava u Srbiji i čitavoj Jugoslaviji.

Naša jedina „ideologija“ i politika, dakle, jeste borba i zalaganje uvek, svuda i na svakom mestu, za što veće poštovanje ljudskih prava, i to kako individualno, pojedinačno, svakog čoveka (ugroženog pojedinca), ponasob, tako i svih ugroženih skupina, grupa, kategorija stanovništva, segmenata društva, ma po kom osnovu, za puno dostojanstvo, dignitet, integritet i sva prava svakog čoveka-pojedinca i društva u celini, a protiv svakog ko ova i ovakva ljudska prava i demokratske slobode, civilizacijske tekovine, ma koje od njih, ili sve skupa, ma na koji način i ma koliko, pa makar i najmanje, krši, ne poštuje, dovodi u pitanje.

Održavamo posebno dobre i iskrene odnose i saradnju sa onim jugoslovenskim političko-humanitarnim udruženjima, odborima i komitetima koji se takođe, najneposrednije bave pitanjima ljudskih prava, koji su nam dakle, programski i po svemu ostalom, najbliži. To su, recimo: Hrvatsko društvo za ljudska prava, sa sedištem u Zagrebu, čiji su istaknuti i renomirani aktivisti dr. Žarko Pušovski, Krsto Papić, Ivan Zvonimir-Čičak i drugi, sada, uglavnom, istovremeno i pravci pojedinih hrvatskih političkih stranaka; zatim: Odbor za zaštitu ljudskih prava iz Ljubljane čiji je osnivač i predsednik Igor Bavčar; istoimeni Odbor za zaštitu ljudskih prava sa Fakulteta političkih nauka „Veljko Vlahović“ u Sarajevu, čiji su osnivači i istaknuti članovi profesor Gajo Sekulić, dr. Ivan Tokić i drugi, kao i još neki slični odbori i komiteti, širom Jugoslavije, osnovani uglavnom tokom prethodne-1988. i prošle-1989. godine. Svi su oni odigrali značajnu ulogu u promociji ljudskih prava i postepenom hođu i pripremanju terena za višestranački pluralizam.

U okviru naše stranke / pokreta, odnedavno, kao zasebna i vrlo aktivna sekcija: Udruženje političkih zatvorenika Srbije, a koje, na potpuno ravnopravnim osnovama, u svoje članstvo prima, i obostrano korisnu saradnju ostvaruje sa svim bivšim političkim osuđenima, ne samo u Hrvatskoj (Hrvatima, Srbima i dtugim) već sa teritorije čitave Jugoslavije, bez ikakve razlike na nacionalnu, rasnu, versku ili političku pripadnost, dakle, baš kao što i treba da se radi.

Vladimir Marković

ПРОГЛАС

Националне слободе су нераздвојан део свих других слобода, али када се национално издигне изнад људског, када прерасте у пир мржње према другим народима и националним мањинама, када цена тих слобода постану људске жртве као што је у нас случај, онда је логично и неизбежно да се запитамо – куда нас сва та национална помахниталост и лудило води?!

У рат, у крвопролиће!
Зар нам није доста ратова и крвопролића, зар нам није доста свих тих жамаи логора?!

Они који нас у то гурају, треба сви да знамо, сутра ће првим авионом или чартер летом збрисати у иностранство и трошити паре са својих тајних рачуна, а оставиће нас и нашу децу да гинемо за њихове нездраве амбиције.

Треба исто тако знати, да ће сада наводно заваћена републичка руководства, оног тренутка када остваре своје циљеве, када постану неограничени и апсолутни владари својих феуда, сести за округли сто и наћи заједнички језик како да што дуже владају нашим животима. Испољиће завидну сарадњу у обрачунама са сопственим опозицијама и противницима њихове деспотије.

Мора нам већ сада бити јасно да у сутрашњим национал-државама неће бити грађанских слобода и демократије сем за оне који буду клицали својим национал-вођама.

Од политичког и идеолошког једноумља, чији смо заробљеници били 45 година, само је још опасније и горе национално једноумље. Уместо комунистичких властодржаца добићемо, а неки су већ и добили, националистичке властодршце нису и неће бити равни ни аге ни бегови.

Одлика свих националних олигархија је била и биће неограничена власт над својим поданицима. Под њиховом владавином ћемо радити још више, а имаћемо још мење, добићемо слободе да се међусобно оптужујемо као Срби, Хрвати, Словенци, Македонци, Албанци... али нећемо моћи да мислимо својом главом.

Ко буде критиковао национална вођства биће проглашен за издајцу свог народа, а то ће бити горе и од Голог отока.

То је судбина која нас очекује ако подлегнемо чарима национал-романтизма.

Јарам југословенства је можда неким а био наметнут, можда и свима, али ослободивши се тог јарма морамо знати да нам се нуди други још опаснији и тежи.

Будимо уверени да ће нам колико сутра бити претесно у нашим дежелам, државицама, кантонима. Тако издељени бићемо одличан залог националним олигархијама који се нуде као спасиоци својих народа, а показали су се неспособним да реше иједан озбиљнији политички и економски проблем како својих феуда, тако и Југославије у целини.

Реални проблеми у међунационалним односима могу се и морају решавати парламентарним, а не ратним путем. Национални препород било ког народа и мањине не може и не сме да води преко гробља другог народа.

Не заборавимо, без обзира на природне и историјске антагонизме, па чак и суревњивости међу нашим народима, да народи не могу и не смеју бити противници једни другима, јер наши заједнички противници су они који нас гурају у међусобна непријатељства са неизбежним и трагичним последицама. А пре свега, највећи наши противници су они који су нас опљачкали за време своје незнатичке владавине.

Новокомпоновани националисти не нуде љубав према свом народу, већ мржњу према другим народима. Што је мржња већа то су националисти већи синови својих народа.

Наши национализми убрзо се изграђују у шовинизам и фашизам. Уместо научно-историјског превредновања прошлости, нама се данас нуди повратак у прошлост. Историја нас може много чему подучити и научити али нас не може нахранити, сем ако нисте историчар или професор историје.

Уместо људских и грађанских слобода добили смо националне слободе. Међутим, ми хоћемо демократску Југославију а не националистички осинак.

Владајуће структуре у информативним гласилима намерно форсирају рушитеље Југославије дајући им сто пута више простора него оним појединцима и партијама које се залажу за Југославију.

Радничка партија је за Југославију, али не за унитарну нити за наднационалну, већ за Југославију на интересима засновану и уједињену.

Југославију не треба ником силом наметати али исто тако нико нема право ни да је силом руши и разбија.

Југославију неће спасити ни нови социјализам, ни нова левица, ни десница, већ једино и искључиво - демократија. **Нови социјализам, нова левица, све је то само нова подвала старе политике.**

Зато Радничка партија Југославије позива све демократски оријентисане појединце, партије, странке, покрете и удружења да формирамо један ДЕМОКРАТСКИ ЦЕНТАР ЈУГОСЛАВИЈЕ који не би био никаква нова партија или странка, нити чврст савез, већ облик деловања свих демократских и југословенских оријентисаних снага чији би први задатак био да народима широм земље објасни суштину подвале али и опасности од националних олигархија.

Задатак ДЕМОКРАТСКОГ ЦЕНТРА био би да Југославију и све њене умне и радне потенцијале усмери ка тражењу кључног решења садашњости, решења економске кризе и што бржег изласка из беде и сиромаштва, како економског тако и духовног и моралног у које смо запали искључиво кривицом наших властодржаца, који још нису положили рачуне пред својим народима, а већ су успели да се заодену у нова руха обнове, промена, левице, иако су до јуче били најортодокснији противници свих промена и свега што је било лево и демократско.

Будимо опозиција властима, а не народима и Југославији.
Позивамо на јавни дијалог све противнике Југославије јер смо уверени да још увек имамо аргумент више од њих за Југославију.

Југославија је могућа али и неопходна. Већ успостављена државност на националном плану неће бити ничим доведена у питање, осим ако она не доводи у питање опстанак Југославије.

СФРЈ треба да прерасте у Уједињене државе Југославије. До тог уједињења треба да дође на реалним интересима а не на демагошким паролама.

Позивамо радништво широм Југославије да не учествује у њеном разграђивању и разбијању, јер смо уверени да би евентуалним престанком њеног постојања сви изгубили сем националних властодржаца. **Подржите нас и придружите нам се у тој борби за Југославију.**

Београд, јула 1990.

ФОРУМ РАДНИЧКЕ ПАРТИЈЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

Председник,
Милосав В. Р. Јовановић

СТАТУТ РАДНИЧКЕ ПАРТИЈЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

- Радна верзија -

Члан 1.

Радничка партија Југославије (РПЈ) је самостална политичка организација која се у свом раду руководи начелом праведности, законитости, јавности, истинитости, поштења, одговорности и демократичности. Никакви виши разлози не могу постојати да би се Радничка партија огрешила и оглушила о неко од успостављених начела.

Члан 2.

Радничка партија Југославије има својство правног лица.

Члан 3.

Оснивачка скупштина бира председника Радничке партије Југославије, Форум РПЈ и Надзорни одбор.

Председник РПЈ председава Форуму.

Члан 4.

Избором Форума Иницијативни одбор не престаје са радом, али не доноси одлуке, већ само припрема седнице Форума у сарадњи са организаторима огранка РПЈ.

Члан 5.

Дужност секретара Форума по потреби обављају сви чланови Иницијативног одбора.

Члан 6.

Форум РПЈ делује до Конгреса који ће се одржати крајем септембра или почетком октобра 1990. године.

Члан 7.

Конгрес бира Главни одбор РПЈ и Секретаријат.

Председника и подпредседника Главног одбора.

Главни одбор именује секретара Секретаријата.

Конгрес бира и Надзорни одбор.

Главни одбор именује руководиоце ресора и сектора.

Члан 8.

Конгрес бира Велику скупштину која се по потреби састаје између два конгреса, а заказује је Главни одбор уз претходну сагласност огранака.

Члан 9.

Организаторе огранка до Конгреса именује Форум на предлог Иницијативног одбора, а њихову верификацију врше органи. У случају спора бира се арбитража која подноси извештај и предлог одлуке Форуму.

Члан 10.

Сви пунолетни грађани Југославије могу постати чланови Радничке партије ако су спремни да се боре не само за бољу будућност већ и за бољу садашњост, како чланова РПЈ тако и свих грађана СФРЈ.

Члан 11.

Чланство у РПЈ је добровољно.

Члан 12.

Чланарина је 30(тридесет) динара месечно. Одлуку о висини чланарине доноси Оснивачка скупштина, односно Конгрес.

Члан 13.

Члан Радничке партије Југославије не може бити члан друге политичке партије или странке. То се, наравно, не односи на разне мировне покрете, покрете за људска права, покрет зелених и синдикате.

Члан 14.

Одлуку о управљању чланарином и другим средствима РПЈ доноси Форум, односно Главни одбор. Осим чланарине могући су и други облици прикупљања средстава за рад РПЈ, као што је донаторство и привредна делатност.

Члан 15.

На Оснивачкој скупштини се акламацијом бира председник РПЈ, Форум и Надзорни одбор.

На Конгресу РПЈ избор председника, Главног одбора, Надзорног одбора и других органа бира се тајним гласањем.

Члан 16.

Сви амандмани изнети на Проглас (програмске основе) и Статут РПЈ биће разматрани на првој радној седници Форума и о томе ће чланство на време бити обавештено.

Члан 17.

Седиште РПЈ је у Београду.

Члан 18.

Печат РПЈ је округлог и правоугаоног облика, а назив РПЈ је исписан ћирилицом и латиницом.

Члан 19.

Величину и изглед чланске карте, као и знак и амблем РПЈ одредиће Форум.

Члан 20.

У случају престанка рада РПЈ сва имовина постаје власништво Црвеног крста Југославије.

Београд, 1. маја 1990.

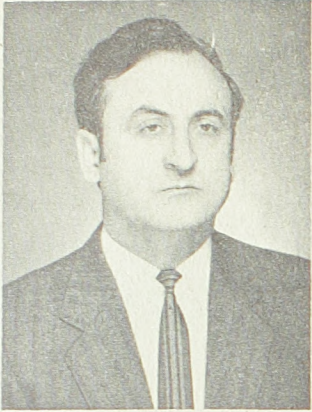
РАДНИЧКА ПАРТИЈА ЈУГОСЛАВИЈЕ

ПРЕДСЕДНИК,

Милосав В. Р. Јовановић

GRADSKI I OPŠTINSKI ODBORI RPJ (I)

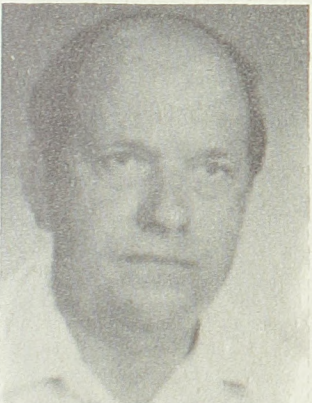
SOMBOR

Prvi Ogranak Radničke partije Jugoslavije formiran je u Somboru. Osnivačka skupština održana je 8.06.1990. godine.

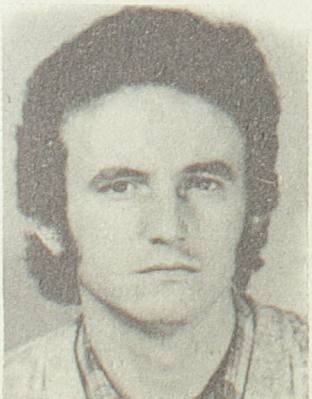
U Odbor ogranka RPJ u Somboru izabrani su: *Mr Dušan Radusin* - predsednik; *Vujičić Jovan*, inž. - podpredsednik; *Popov Biljana*, dipl.ecc. - sekretar; *Miljenović Dragan*, dipl.inž.; *Đenić Milan*, inž.; *Pavlović Dragan*, tehničar; *Radusin Dragan*, pravni tehničar; *Nastić Aleksandar* - motorovođa.

VINKOVCI

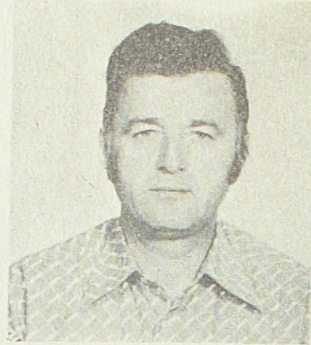
Članovi Opštinskog odbora RPJ Vinkovci: *Tomo Kuprešaković*, predsednik; *Boško Jovanović*, podpredsednik; *Boro Vukas*, *Tomislav Matić*, *Đorđe Jovičić*, *Marijan Balder*, *Spasoje Damjanović*, *Vesna Baković*, *Željko Grgesina*, *Milorad Darmanović*, *Božo Radić* i *Miroslav Sučić*, *Petar Despotović*.

BANATSKI KARLOVAC

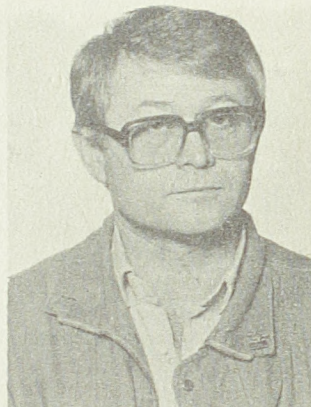
Članovi Opštinskog odbora RPJ Banatskog Karlovca: *Nikola Brković*, predsednik, *Vladan Bogdanović*, *Miroslav Vujović*, *Zoran Vašilić*, *Radovan Vesković*, *Đorđe Čuturilo*, *Nebojša Arsić*, *Ivan Mihailović*, *Miroslav Tomić*.

BAJINA BAŠTA

Opštinski odbor RPJ Bajina Bašta: *Slavko Petrović*, predsednik; *Dragan Marković*, *Milorad Matić*, *Todor Jugović* i *Petar Mijailović*.

ČAČAK

Čačak, 4. avgust: Predstavljen program RPJ. Izabran mesni odbor RPJ za Čačak. Članovi odbora su: *Milojko Babić* i *Predrag Nidžović* („Autoprevoz“), *Kaličanin Negovan* i *Živko Mišić* („Sloboda“) i *Nada Perišić* („Grafopromet“). Za predsednika izabran je *Predrag Nidžović*, za sekretara *Negovan Kaličanin* a za blagajnika *Nada Perišić*.

BEOGRAD

Članovi Gradskog odbora RPJ za Beograd: *Petar Veličković*, sekretar; *dr Jovan Redžić*, *Slobodan Ludajić*, *Svetomir Đorđević*, *Milislav Janković*, *Milutin Badanjak*, *Aleksandar Bojović*, *Zoran Radojević*, *Vlatko Pankas*, *Nedeljko Tanasković*, *Milutin Tanasijević*, *Tomislav Ostojić*, *Đuro Božičković*, *Vučić Vrane*, *Branislav Matić*, *Mihailo Milenković*.

Iz programa i statuta nezavisnih sindikata

NEZAVISNI STRUKOVNI
SINDIKAT MAŠINOVOĐA
TITOVE UŽICE
STATUT

Član 1.

Nezavisni strukovni sindikat mašinovođa je dobrovoljna samostalna nezavisno demokratska klasno socijalna organizacija radnika i radnih ljudi Socijalističke Republike Srbije.

Član 2.

Članovi Nezavisnog strukovnog sindikata mašinovođa mogu biti:

- Mašinovođe
 - Mašinovođe na manevri
 - Pomoćnici mašinovođe
- Članovi Nezavisnog strukovnog sindikata mašinovođa mogu biti ostali radnici i penzioneri (m. vode i pomoćnici), koji prihvataju Statut Nezavisnog strukovnog sindikata mašinovođa.
- Ne mogu biti članovi NSSM
- Nosioci poslovnih i rukovodećih struktura
 - Radnici koji radom, delovanjem i ponašanjem odstupaju od programa Statuta NSSM

Član 4.

Osnovni oblici delovanja NSSM su:

- Sastanci,
- pregovori, dogovori, sporazumi
- tribine i seminari.

Osnovni sadržaji delovanja su:

- Zastupanje interesa svoga članstva u javnom železničkom transportnom preduzeću Beograd i Srbije,
- Organizovanje štrajka i drugih metoda pritiska,
- delovanje na organizovanje sindikata m. vođa na Republičkom, saveznom i širem nivou,

Član 11.

NSSM formiraće fondove:

- Socijalni,
 - Štrajkački,
 - Klase uzajamne pomoći i dr. fondove što će se urediti posebnim Pravilnikom,
- Odluke o formiranju fondova i donošenje Pravilnika nadležan je zbor članova NSSM.

Član 12.

Vrste štrajka kao metod borbe članova NSSM Titove Užice su:

- Solidarnosi
- Upozoravajući
- Generalni

Solidarnosi i upozoravajući štrajk može da traje 1 čas, 6 časova, odnosno 24 časa. O jednočasovnom štrajku odlučuje i najavljuje Odbor najmanje 24 časova pre njegovog početka. O šestočasovnom štrajku odlučuje i najavljuje Odbor najmanje 48 časova pre njegovog početka. O dvadesetčetvoro časovnom štrajku odlučuje i najavljuje Zbor članova NSSM najmanje 72 časa pre njegovog početka. O generalnom štrajku odlučuje članstvo Sindikata na predlog Odbora tajnim glasanjem, odluka o štrajku je prihvaćena ako se izjasni 2/3 članova Sindikata. Ako se u toku štrajka situacija bitno menja po mišljenje Odbora odbor će ponovo sprovesti tajno glasanje o nastavku i prekidu štrajka. Predsednik je dužan pre izvođenja glasanja da članstvo upozna o uzrocima i postignutim rezultatima napretka u pregovorima. Za produženje štrajka je potrebno da se izjasni 2/3 članova Sindikata. U slučaju zavođenja represivnih mera prema radnicima u štrajku, odnosno prema predsedniku i Odboru štrajk traje dok se zahtevi štrajkača u potpunosti prihvate i sve represivne mere uklone.

Odbor predsednik
Miloš Stanković

STATUT
NEZAVISNOG SINDIKATA
NOVINARA TANJUGA

Nezavisni sindikat novinara TANJUG-a (u daljem tekstu Sindikat) je sindikalna organizacija novinara TANJUG-a koja štiti materijalne i profesionalne interese i moralno dostojanstvo svojih članova. Sindikat javno deluje i ne bavi se političkim radom. Ovim Statutom se uređuje delovanje i način organizovanja Sindikata.

Član 1.

Sindikat se smatra legitimnim predstavnikom članova - novinara, fotoreportera agencijskih prevodilaca, korektora i dokumentarista zaposlenih u TANJUG-u. U njihovo ime pregovara sa upravom radne organizacije i osnivačem, odnosno vlasnikom pri zaključivanju kolektivnih ugovora,

Član 2.

Sindikat štiti profesionalne i materijalne interese svojih članova svim zakonom dozvoljenim sredstvima, uključujući i pravo na štrajk. Sindikat je obavezan da razmotri svaki, bilo pojedinačan bilo kolektivni zahtev svojih članova koji se tiče njihovog položaja u agenciji.

Član 4.

Sindikat se zalaže za profesionalizaciju rada Agencije i eliminisanje uticaja političkih stranaka i grupa na poslovnu i uređivačku politiku.

Član 5.

Članovi Sindikata su obavezni da savesno izvršavaju svoje radne obaveze i da poštuju zakon i moralne principe profesije. Član Sindikata može biti svaki novinar, fotoreporter agencijski prevodilac, korektor i dokumentarista zaposlen u TANJUG-u. Članstvo je dobrovoljno i otvoreno i ne isključuje pripadnost bilo kojoj političkoj stranci ili udruženju.

Član 6.

Članovi Sindikata imaju prava da:

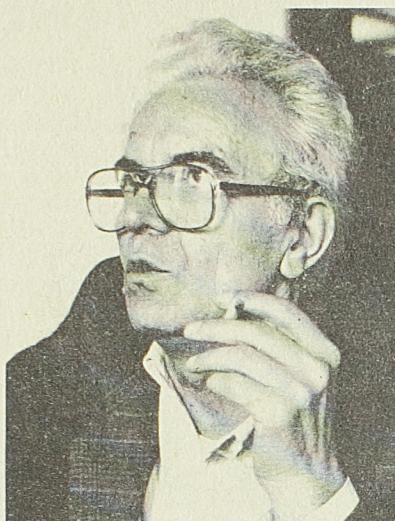
- biraju organe Sindikata i da u njih budu birani,
- traže i dobijaju zaštitu od Sindikata ukoliko su povređena njihova radna i profesionalna prava ili profesionalni i moralni dignitet,
- uživaju pravnu zaštitu i materijalnu pomoć Sindikata u slučaju teškog oboljenja ili nepravičnog otpuštanja sa radnog mesta, odnosno premeštaja na drugo.

Član 7.

Najviši organ Sindikata je Skupština koju čine svi članovi Sindikata. Skupština bira Upravni odbor Sindikata od pet članova i jednog sekretara i jednog blagajnika. Na ova mesta ne mogu biti birani članovi uprave agencije i odgovorni urednici. Skupština se saziva redovno (najmanje jednom godišnje) i vanredno. Odluku o vanrednoj skupštini donosi Upravni odbor. Vanredna Skupština se saziva i ukoliko to zahteva najmanje deset odsto članstva Sindikata. Skupština je jedini organ koji može proglasiti štrajk. Sve odluke Skupština donosi većinom glasova prisutnih članova Sindikata. Odluka o štrajku donosi se većinom glasova članova Sindikata. Skupština punovažno radi ukoliko joj prisustvuje najmanje većina članova Sindikata...

KNJIGE – PREPORUČUJEMO

KAKO IZ BEZNAĐA

Dušan Bogavac

Dušan Bogavac, beogradski i jugoslovenski novinar i publicista, borac u miru, „miru“ u kojem su čitali iz straha mnogi heroji iz rata, spada u red plodonosnih publicista čije pero malo koga ostavlja ravnodušnim. Objavio je četiri knjige: *ISTINE BEZ DISTANCE* – po radničkom svjedočenju i kazivanju, a u ediciji „Šta da se radi“, kao i dve knjige intervjua *ŠTA DA SE RADI?* Četvrta knjiga nosi naslov *KAKO IZ BEZNAĐA*. U svim knjigama je, kao i u životu, bez distance sa istinom. Kako izgleda biti bez distance sa istinom možda najbolje govori deo koji citiramo iz knjige „Istine bez distance“ (str. 264, 265, 266), kao bliski susret s paklom. Iz sadašnje perspektive vreme i događaji od samo pre šest godina deluju gotovo nestvarno. Da li se tako čini i protagonistima zla? Za demokratiju se, gospodo, kao što ćete videti iz narednog citata i ginulo. Bogavac je srećom iz te borbe izašao kao pobednik, ali, je li moralo tako da bude?!

Izveštaj drugarskog veća
OOSK Redakcije svih izdanja lista
„Komunist“, Beograd

Drugarsko veće koje su sačinjavali Ivan Čehić, Dragan Micić, Kaća Mijanović, Milan Ognjanov i Milivoje Tomašević, da bi rasvetlilo okolnosti, utvrdilo činjenice i suočilo potrebna mišljenja o političkom delovanju Dušana Bogavca, dobilo je od OOSK Redakcije svih izdanja „Komunista“ sledeće zadatke: 1. da utvrdi dokle se došlo sa projektom D. Bogavca i S. Kljakića „Šta da se radi“; 2. činjenice o učešću D. Bogavca na tribinama i tačnost glasina koje kruže; 3. u kojoj je meri projekat „Šta da se radi“ na idejnoj liniji sa tekstem V. Sešelja; 4. da utvrdi da li neko iz redakcije manipuliše stavovima redakcije; 5. da pokuša da se delovi pisma* koji se odnose na Duška stave na uvid članovima osnovne organizacije.

Drugarsko veće je održalo sedam sastanaka (25. i 28. maja, 1, 4, 7, 8. i 13. juna), od toga dva sa Dušanom Bogavcem, a jedan sa Obradom Kovičem, sekretarom OOSK Redakcije izdanje „Komunista“ za SR Srbiju i Slobodanom Kljakićem.

1. Članovi drugarskog veća razgovarali su o projektu „Šta da se radi“ sa direktorom „Partizanske knjige“ drugom Djelovićem i glavnim i odgovornim urednikom Aleksandrom Postolovićem. Oni su saopštili da je Programski savet prihvatio projekat u normalnu proceduru, ali da je Radnički savet 24. aprila odlučio da projekat neće raditi iz finansijskih razloga. Rukopisi su vraćeni autorima. Priložili su fotokopije odluka Programskog i Radničkog saveta i recenzija B. Petranovića i I. Maksimovića. (Na sastanku drugarskog veća 4. juna D. Bogavac je zamerio članovima veća što su, odlazeći izdavaču, preneli da je u OOSK on rekao da je „Partizanska knjiga“ izdavač. On tvrdi da to nije rekao i smatra da je drugarsko veće obavezno da i njega poziva na sve slične razgovore. Druga mu je primedba bila da su članovi veća preneli od izdavača samo poluistinu i da je njihova dužnost bila da utvrde da li je - a prema Bogavčevim rečima i jeste - izdavačem neko manipulirao i izvršio na njega pritisak da odustane od projekta).

2. U razgovoru sa drugarskim većem D. Bogavac je rekao da je učestvovao i istupao na velikom broju javnih tribina. Pošto je više puta na sastancima OOSK i redakcije spominjana knjiga „Nož“, drugarsko veće je proverom došlo do sledećeg: Na promociji knjige „Nož“ Vuka Draškovića 13. 01. 1983. u Domu kulture u Studentskom gradu u Beogradu u prisustvu oko 400 do 500 posetilaca u diskusiji je učestvovao i Dušan Bogavac. Govoreći o napisima u „Oslobođenju“ povodom izlaženja ove knjige izneo je tvrdnju da se radi o „totalnoj i sistematskoj ma-

nipulaciji od strane najviših birokratskih struktura BiH“, da je sastanak Saveza boraca u Gacku „u potpunosti bio isceniran“ i da su na njega bili pozvani isključivo „specijalni“ dopisnici iz Sarajeva. Tvrdio je kako je selektiranjem informacija TV Sarajevo stvorila jednu euforičnu situaciju u kojoj se manipuliše imenima i autoritetima iz NOB (Vlado Šegrt), a sve u cilju diskreditacije Draškovića i njegove knjige, jer se birokratskoj vrhuški ne dopadaju takva dela kao što je „Nož“ koja govore o našoj realnosti. (Na sastanku drugarskog veća 4. juna D. Bogavac je rekao da je ovo prilično verno preporučena njegova reč, jedino je netačno da je rekao ono na kraju „o našoj realnosti“ („pošto je riječ o prošlosti“). Zamera, međutim, drugarskom veću zašto je ovo uopšte proveravalo, smatra da je bilo dovoljno da se on pita a ne da se pribegava policijskim metodama. Objasnio je u kom je to kontekstu govorio, ali čak i na direktna pitanja članova veća nije našao reči osude za poruke knjige „Nož“ već samo za manipulacije oko te knjige i za one koji knjigu kritikuju a nisu je čitali).

3. Dušan Bogavac je u razgovoru sa članovima drugarskog veća rekao da je Vojislavu Sešelju dao pitanja na Sešeljevo insistiranje, da mu je dao do znanja da ne namerava da ga uključi u projekat niti ga ima na spisku pozvanih. Dušan Bogavac takođe tvrdi da odgovore od Vojislava Sešelja nije primio.

Drugarsko veće smatra da je Dušan Bogavac i kao komunista i kao čovek koji je doveden u vezu sa tim tekstom uperenim protiv osnovnih vrednosti jugoslovenske revolucije bio dužan da se o njemu izjasni. Bogavac je, međutim, rekao da ne želi na tuđi račun da spašava svoju kožu i govorio je o tom tekstu kao nepostojećem.

4. i 5. Osnovnoj organizaciji stavljamo na uvid delove pisma koji se odnose na D. Bogavca:

„Na 69. sednici Predsedništva CK SKJ, održanoj 27.3.1984, pod tekućim pitanjima raspravljalo se o najnovijem delovanju Dušana Bogavca novinara u Zajedničkoj redakciji „Komunista“. Predsedništvo je ocenilo da delovanje D. Bogavca poslednjih godina nije u skladu sa politikom SKJ te da je nedopustivo da se u okviru kuće i lista „Komunist“ toleriše takva aktivnost i s tim u vezi zaključilo:

Zadužuje se direktor i glavni i odgovorni urednik „Komunista“, da pokrene postupak za prestanak radnog odnosa Dušana Bogavca u listu „Komunist“. OOSK treba da zbog političkog delovanja utvrdi partijsku odgovornost D. Bogavca.

Redakcija „Komunista“ se već ogradila i suprotstavila ideji o objavljivanju knjige „Šta da se radi“, jer je po osnovnom konceptu i porukama - prema tezama i zamisli autora - ta knjiga uperena protiv politike Saveza komunista, kao nekakav „alternativni“ program i kontraplatforma našim utvrđenim opredeljenjima. Deo ličnosti kojima su se inicijatori obratili i ranije su ispoljili gledišta koja su u oštroj protivurečnosti sa Programom i ideologijom SK. Uvrštavanje u spisak određenog broja istaknutih političkih ličnosti autorima je, očigledno, služilo kao „pokriće“ za druge name-

re. Naša je ocena da je cilj pokretača ove edicije da se na osnovu sugerisanih pitanja nametnu ovi zaključci: *da je izvor velike društvene i političke krize (ekonomska je sporedna i samo je posledica) novi Ustav SFRJ i Zakon o udruženom radu i nesposobno partijsko i državno rukovodstvo (u tekstu se neka imena neposredno apostrofiraju, Bakarić na primer); da je dugoročni program ekonomske stabilizacije promašena stvar; da je Jugoslavija neslobodna zemlja kojom vlada birokratija (nije dostignut ni najniži stepen građanskih sloboda i demokratije, pa je izlaz u višepartijskom sistemu) itd. Te tonove neki prilozi upravo i sadrže.*

U Predsedništvu CK SKJ proverili smo kako je došlo do ovog zaključka i da li je on izrazio stav Predsedništva. Do zaključka je došlo na osnovu rasprave u kojoj su izražavajući istovetna gledišta, učestvovali gotovo svi članovi Predsedništva, a potpisao ga je izvršni sekretar Predsedništva zadužen za određenu oblast (što je inače uobičajena praksa).

Stav i predlog Drugarskog veća

Prihvatajući ocenu Predsedništva CK SKJ i imajući u vidu sve navedene činjenice, Drugarsko veće predlaže OOSK Redakcije svih izdanja lista „Komunist“ da na osnovu člana 32. Statuta SKJ isključi Dušana Bogavca iz Saveza komunista.

Drugarsko veće smatra da deo odgovornosti za sadašnji položaj Dušana Bogavca snose i rukovodstvo NIRO „Komunist“, samoupravni organi i OOSK Redakcije svih izdanja lista jer su dozvolili da se dve i po godine Bogavac isključi iz rada u „Komunistu“ iako nije postojalo rešenje o njegovoj suspenziji i jer nisu istrajali da se ovaj problem brže reši. Ovo, naravno ne oslobađa Bogavca njegove lične odgovornosti jer je svojim ponašanjem, shvatanjima i stavovima doprineo da dođe u sadašnju situaciju.

OOSK je pre tri godine izrekla Dušanu Bogavcu idejno-političku meru opomenu, ali se ponašanje i stavovi Dušana Bogavca nisu u osnovi promenili. OOSK je davala inicijativu da se „slučaj Bogavac“ trajno razreši - ali nije istrajala ni u tome, niti je (iako je, po Statutu bila dužna) nakon određenog vremena razmatrala ponašanje, stavove i delovanje Dušana Bogavca.

U Beogradu, 15. juna 1984.

DRUGARSKO VEĆE:

Ivan Čehić
Dragomir Micić
Kaćuša Mijanović**
Milivoje Tomašević
Milan Ognjanov

ŠTRAJKAČKOM ODBORU MAŠINOVOĐA ŽTP BEOGRAD

Podržavajući vaš štrajk protiv malih plata, Forum Radničke partije Jugoslavije je na sednici održanoj 8. septembra 1990. godine u Beogradu, zaključio da u buduću ne treba štrajkovati samo protiv malih plata već i protiv onih „reformskih snaga“ koje vode politiku ekonomskog i socijalnog iscrpljivanja i osiromašivanja radništva do njegovog potpunog kolapsa.

Štrajkujemo protiv uzroka a ne samo protiv posledica.

Štrajkujemo protiv onih koji su doneli zakon o platama a sebe su, i one koji treba da im čuvaju leđa, izuzeli od tog istog zakona.

Forum RPJ zahteva da se pod hitno objavi u informativnim glasilima ko je sve u zemlji izuzet od Zakona o platama, kao i kolike su njihove plate, kako bi se znalo ko ustvari snosi teret ekonomske i političke krize u zemlji. Zahtevamo da se objave sva primanja državnih ljudi od opštine do federacije, kao i da podnesu račun o imovini kojom raspolažu u zemlji i inostranstvu. Isto to važi i za vođe novoosnovanih partija i stranaka bez obzira da li su one na vlasti ili u opoziciji.

Tražimo da se ukinu sve privilegije, a posebno da se ukinu nacionalne penzije ljudima koji su ovu zemlju svojom politikom gurnuli u ekonomsku propast. Tražimo od Ustavnog suda Jugoslavije da štiti Ustav SFRJ a ne da vodi politiku SIV-a, i u skladu s tim da ukine odredbe Zakona o platama koju je zatražio Savez samostalnih sindikata Srbije i Jugoslavije.

Dok se najveći deo privrede zemlje nalazi pred stečajem, tražimo od savezne vlade da o svom radu polaže račun pred radništvom a ne pred Međunarodnim monetarnim fondom.

Još jednom pozivamo radništvo širom zemlje da ne prihvati politiku nacionalnih podela, svađa i tvrđenja, već da bude jedinstveno u odbrani svojih životnih interesa i na taj način doprinesemo opstanu Jugoslavije.

Beograd, 8. septembar 1990.

FORUM
Radničke partije Jugoslavije
predsednik

Milosav V.R. Jovanović

NAROD PLAČE

Smeju li nacionalna osećanja biti važnija od lične slobode čoveka? Šta je sa ekonomskom slobodom, koja polako ali sigurno, u sve agresivnijem sistemu preduzetništva i akcionarstva radnika potiskuje na marginu zbivanja i vraća ga na nivo kapitalistovog najamnika! Da li treba definisati ulogu radnika u budućem ekonomskom sistemu koji ni najbolji vidovnjaci i žreci više nisu u stanju da predvide. Radnik će se spominjati uskoro retko kao i reč dinosaur. Važno je da ćemo svi imati jednaka prava pred zakonom, ali ko će pisati nove zakone u novoj državi. Da zakonodavci ne budu privatni bogataši koji su svojevrementno elegantno opljačkali društvenu imovinu ne trepnuvši. A oni koji su im to omogućili uspavljivali su narod lirske uspavankama o lepšoj budućnosti.

Političke stranke su zaokupljene ostvarivanjem programa ljudskih prava, građanskih sloboda, dok se pojam radnik ostavlja u rezervi dok ne bude načisto koja vrsta svojine će biti vladajuća u Jugoslaviji. Za to vreme veliki broj Jugoslovena i dalje radi za društvo

i utopisjku *socijalističku* dobrobit Jugoslavije, a republički moćnici zatvaraju oči pred očiglednim istinama da ne postoji ni politički ni privredni sistem, da nema elementarnih uslova za donošenje novog ustava SFRJ zbog poznatih konfederalnih ambicija Hrvatske i Slovenije, ambicija koje samo što nisu postale stvarnost...

Da li će radnik u ovom konglomeratu ideja uspeti da sačuva svoje izvorno radničko biće, da li će sačuvati ljudski obraz koji je već, ne svojom krivicom, izgubio jer radi ispod zahteva ličnog dostojanstva koje je potrebno da bi sačuval minimum samopoštovanja. Ako sve to ne vide mnogobrojni humanisti, istinoljupci, ako sve to vide, a važnije od toga im je kampanja za što veći broj članova u sopstvenoj partiji, onda je zaista svaku takvu kampanju, pa makar ona dolazila i od najpopularnije partije, proglašavam ratom protiv sopstvenog naroda.

Narod plače od gladi a oni osnivaju vesele partije!

Ljuba Milić (Beograd)

NE – ZAKONU O PLATAMA

Zahtevamo od SIV-a da preispita svoju odluku, kao i propise koji su je zatim pratili, o tome da se deo plata svim zaposlenima isplaćuje u deonicama, obveznicama, odnosno papirima od vrednosti. SIV već duže vreme svoju politiku izlaska iz ekonomske krize prevajlje na leđa onih koji ponajviše osećaju svu težinu i bezizlaznost sadašnjeg ekonomskog i političkog trenutka koji poprilično podseća na večnost.

Radnička partija se izričito protivi da se uposlenicima sa primanjima od 5.000 dinara isplaćuje bilo šta u vrednosnim papirima, osim ako se tim papirima može platiti kirija, struja, ugaj, knjige za decu, hleb i mleko u samoposluzi.

Saopštenje

MARKOVIĆEVA STRANKA – PROFITERSKA STRANKA

Na konstituitivnoj sednici Gradskog odbora RPJ za Beograd, održanoj 9. avgusta 1990. u čijem su radu učestvovali predsednik i članovi Foruma Radničke partije Jugoslavije izraženo je nezadovoljstvo načinom kako informativna glasila prate, odnosno ne prate inicijative i delovanje RPJ. Informativna glasila su se pretežno stavila u službu nacionalnih pa i nacionalističkih partija u Jugoslaviji, a neka od njih, iako žive na državnom budžetu, što će reći da se izdržavaju i našim parama, stavila su se potpuno i bezrezervno u službu još ne osnovane stranke Ante Markovića. Često se inače može pročitati da je stranka Ante Markovića jedina jugoslovenski orijetisana stranka što je puka neistina i izmišljotina i protiv čega oštro protestujemo, a još veće je preterivanje kada se o stranci Ante Markovića piše kao o jednoj od brojčano najvećih stranaka u Jugoslaviji. Pritom propagandna mašinerija zaboravlja da najveća i najbrojnija stranka u Jugoslaviji nije ni Antina, niti bilo koja druga nacionalna niti nacionalistička partija u zemlji, već je to stranka siromašnih i obespravljenih, stranaka nezaposlenih i na ulicu isteranih radnika. Ujedno, to je i najjugoslovenskija stranka u zemlji jer u njoj ima gotovo svih naroda i nacionalnih manjina, pripadnika svih vera i politika.

Marković, kao građanin, ima pravo da osniva stranku, ali je prethodno morao podneti ostavku na dužnost predsednika SIV-a pa onda da osniva stranku, učestvuje na izborima i ako pobedi ne bi izostale ni naše čestitke. Zloupotrebljavajući položaj i funkciju koju obavlja, Marković je samo potvrdio da Jugoslavija još dugo neće postati pravna zemlja. *Applauzi koji se danas upućuju Markoviću i uopšte rukovodstvima na vlasti su aplauzi bez pokrića. Stranka Ante Markovića će biti stranka bogataša i profitaša. Radništvu je namenjena uloga da radi u najam i za bednu nadnicu kod lidera i šefova Markovićeve stranke. Radništvo organizovano u Radničkoj partiji poručuje da neće dozvoliti da oni koji žive od našeg rada žive bolje od nas.*

PROTIV PRIVILEGIJA

Radnička partija neće prodavati ideološke, političke ni bilo koje druge magle, ali isto tako nećemo dozvoliti ni da nam drugi maglu prodaju. *Nas zanima sadašnjost, miran i bezbedan život, život dostojan čoveka. Oni koji od radništva danas traže odricanje, moraju tom istom radništvu pokazati kako oni žive, čega se oni odriču.*

Zato Radnička partija Jugoslavije traži da svi državni funkcioneri, birani i imenovani, od opštine do federacije, javno iznesu sva svoja primanja, kako po osnovu funkcije, tako i po osnovu honorara, funkcionalnih i drugih dodataka, minulog rada, dnevnica u zemlji i inostranstvu, poklona... Narod mora da zna koliko zarađuju njihovi predstavnici i to je praksa u svim demokratskim društvima. Isti zahtev važi i za sve predsednike, prvake ili lidere novoosnovanih stranaka i partija.

Zahtevamo da se pod hitno formiraju državne i državna komisija na saveznom nivou, sastavljene od predstavnika svih partija i stranaka čiji će zadatak biti da utvrde vrednost imovine bivših društveno-političkih organizacija, da se usvoje kriteriji raspolaganja tom imovinom i kome ona pripada. Ni zakonskog ni moralnog osnova nemaju bivši društveno-političke organizacije da isključivo raspolažu tom imovinom, kao što je sada slučaj, da izdaju u zakup prostorije i od toga finansiraju svoju politiku. Oni, dakle, i sa našim parama vode svoju politiku, što smatramo čistom otimačinom i zloupotrebom vlasti vladajućih partija.

KRSTIĆ PRETI MAŠINOVOĐAMA

U listu ŽTP Beograd „Pruga“ broj 446 pročitali smo izjavu Miroslava Krstića predsednika Republičkog odbora sindikata radnika saobraćaja i veza, koji je na sednici Odbora sindikata ovog preduzeća, a povodom osnivanja nezavisnog sindikata mašinovođa u T. Užicu, izjavio: „da niko nema pravo da razbije jedinstvenu sindikalnu organizaciju i da poslovodni odbor preduzeća mora da se ogradi od ovog sindikata (misli na nezavisni sindikat mašinovođa – opaska RPJ) i da vrata za takve razbijače jedinstva moraju da ostanu zatvorena“. Isti taj profi-sindikalni funkcioner je u T. Užicu, prema rečima Miloša Stankovića, predsednika nezavisnog sindikata mašinovođa, upotrebio još teže reči nazivajući ih plaćenicima i tražeći da se njima zabrani da koriste objekte ŽTP-a za odmor i rekrea-

ciju, da budu isključeni iz dodele stanova solidarnosti kao i da ih sve treba poslati na Kosovo.

Podržavajući moralno i politički nezavisni sindikat mašinovođa u T. Užicu, Radnička partija zahteva od ovog sindikalnog funkcionera da se javno izvini zbog svog nasilničkog ponašanja. Radnicima se više ne može pretiti ni u ime bilo kakvog jedinstva, a pogotovo ne sindikalnog jer je sindikalni pluralizam neminovnost koju ni Krstić ni njemu slični ne mogu sprečiti.

Beograd, 14.08.1990.

FORUM RPJ
Predsednik
Milosav V.R. Jovanović
Gradski odbor Beograd
sekretar
Petar Veličković

Дијалог са властима

ЗАХТЕВ РПЈ ОПШТИНИ ЧАЧАК

На седници градског одбора 15.08.1990. године у чијем су раду учествовали и председник РПЈ и чланови форума РПЈ (Величковић, Марић) изражено је незадовољство начином како се становништво са територије Чачка обавештава о загађености пијаће воде и о утрошеним средствима самодоприноса. Захтевамо од СО Чачак да дају тачне информације о загађености воде и о утрошеним средствима самодоприноса.

IV

Захтевамо од СО Чачак да дају тачне информације о раду РО ПТТ

саобраћаја „Чачак“ - Чачак која је везала уговоре са удружиоцима средстава и била обавезна да обезбеди телефонске прикључке најкасније до краја 1989. године (По чл. 3.). По истом чл. 3. наведена РО је дужна да удружиоцима врати део уплаћених средстава у висини од 30% годишње рачунајући од 01.01.1990. године до дана обезбеђења телефонских прикључака и то у року од 15 дана од дана обезбеђења телефонских прикључака.

20.08.1990. године
Ч А Ч А К

ОДГОВОР ОПШТИНЕ

Квалитет, воде за пиће у градском водоводу Чачак, стално се, на прописан начин, контролише у лабораторији Завода за заштиту здравља, као и у лабораторији Јавног комуналног предузећа „Водовод“ у Чачку. О резултатима извршених анализа редовно се обавештава санитарна инспекција Комитета за друштвене делатности Скупштине општине Чачак, као надлежни орган за контролу исправности воде, која уколико дође до екстремне ситуације, предузима неодложно одговарајуће мере из делокруга својих овлашћења и уједно обавештава Републички санитарни инспекторат, Извршни савет СО и грађанство преко средстава јавног информисања;

Средства самодоприноса грађана за изградњу система за водоснаб-

девање „РЗав“ воде се на посебном рачуну у СДК-а Чачак. Убрана средства се строго наменски троше.

О раду и односу Радне организације ПТТ „Чачак“ - Чачак према удружиоцима средстава за инсталацију телефонских прикључака сагласно чл. 3. закључених уговора затражен је посебан извештај од поменуте РО, до 30. овог месеца, који ће потом бити свестрано разматран на седници Извршног савета, о чему ћете бити посебно обавештени.

С другарским поздравом,

23.08.1990.

Председник
Извршног Савета СО Чачак
Стојан Пауновић

ОДГОВОР НА ОДГОВОР

Нисмо задовољни са Вашим одговором на наше питање о квалитету воде за пиће у градском водоводу Чачак. Захтевамо да обавестите грађанство о квалитету воде за пиће за месеце: мај, јун, јул и август 1990. год. у свим средствима јавног информисања (Радио Чачак, Чачански глас и у свим листовима које издају радне организације у Општини Чачак) - захтевамо да то буде стална обавеза.

II

Нисмо задовољни са Вашим одговором у вези са средствима самодоприноса грађана. Захтевамо да направите комплетну анализу о утро-

шеним средствима самодоприноса грађана од Система „СЕМЕДРАЖ“ до система „РЗАВ“. Зашто је пропао систем „СЕМЕДРАЖ“ и где су средства? Шта је са фабриком воде. Припремљену информацију објавити у свим средствима јавног информисања (као под тач. 1)

С другарским поздравом,

29.8.1990.

ГРАДСКИ ОДБОР Р.П.Ј.
ПРЕДСЕДНИК,
Ницковић Предраг
(Каличанин Негован, секретар)

ПРЕДЛОГ ВИНКОВЧАНА

Огранак Радничке партије Југославије Винковци препоручује свим радницима и грађанима којима је стало до своје будућности и дуговећног и слободног живота своје дјеце, нека не насиједају ратним хушкашима и националним асоцијално закржљалим појединцима који су на неки начин заражени политиком „завади па владај“ успијевају одржати као неки национални лидери и спаситељи а у ствари су непријатељи сопственог народа.

Предлажемо да се у што скорје вријеме сви општински лидери стра-

нака и партија састану и ово питање ставе на дневни ред како би са овог скупа отишло мишљење у републичке органе и саму федерацију која мора водити рачуна што се ради на терену и какво је мишљење радника и грађана о овом времену и друштвено политичкој клими на овом подручју.

Винковци, 13.08.1990. г.

председник Огранка
РПЈ, Винковци
Томо Купрешаковић

РЕАГОВАЊА

ДА ЛИ СУ РУДАРИ ГРАЂАНИ ДРУГОГ РЕДА

Трагедијом у руднику угља „Добриња“ код Тузле, где је животе изгубило 1890 рудара, настављена је црна хроника рударских несрећа у нашој земљи. Ово је најтежа рударска катастрофа која се догодила код нас. Пре ове, најтежа несрећа догодила се у руднику Какањ 1965. године када је услед експлозије метана погинуло 128 рудара.

После рата до данашњих дана у Југославији су се десиле 23 рударске несреће, а у њима је животе изгубило око 800 рудара. Колико је остало унесрећених породица, колико незбринуте и нешколоване деце и неизведене на пут, само се предпостављати може.

У просеку сваке друге године догађала нам се једна рударска трагедија. Шта је узрок и шта су одговорни људи на власти предузели да до ових несрећа не долази? Очигледно мало и недовољно. Анализирајући узроке долази се до закључка да небрига, немарност, неодговорност, јавашлук, обест, а и омаловажавање и подцењивање тешког рударског посла и рударског хлеба, односно непредузимање одговарајућих и адекватних мера доводи до понављања несрећа у рудницима. Несреће су последица застарелости опреме која се користи у рудницима, несавремене организације, необезбеђених услова за сигурно и безбедно обављање посла у рудницима и низ других субјективних слабости.

Једно од главних образложења оваквог стања у већини наших рудника је недостатак финансијских средстава. Чудно је то да за обезбеђење људских живота нема средстава, док за многе друге намене увек има. Наша донедавна, а и данашња нека руководство увек су имала средства за изградњу многобројних „Делиња“ по целој земљи, вила за одмор, уређење и оградивање многобројних ловишта, увоз и куповину екзотичних животиња за лов привилегованих елита. „Никли“ су неободери у стаклу, у Београду и свим републичким центрима за ЦК СК, и широм земље у осталим градовима у зградама СК ширили су се црвени теписи и црвене фотеле. За такве сврхе увек је било и има средстава, а да се заштите животи рудара, да им се створе бољи и сигурни услови живота и рада, повећа и побољша стандард њих и њихових породица, за то нема и увек недостаје средстава.

РПЈ, поред осталих одређења има задатак да се залаже и да води рачуна о животима и здрављу радника, о условима у којима живе и раде, енергично захтева од одговарајућих власти, институција, комора, инспекција, управа рудника и свих других одговорних субјеката, хитно предузимање свих потребних мера за спречавање несрећа у Југословенским рудницима.

Руднике који нису обезбеђени и сигурни за живот и здравље рудара треба одмах затворити, док се обезбеде сви услови за сигуран рад. Средства се морају наћи, јер кад се постави ред приоритета, онда увек животи људи мора бити на првом месту. Ништа није толико вредно, па ни ископана руда, угљ или нешто друго, колико животи људи који већи део свог живота проводе под земљом.

Ако им живот није лак, обезбедимо им бар услове да га проживе достојно човеку.

Мр Душан Радусин

СКУПШТИНА СРБИЈЕ ПЕТИЦИЈА ПОВОДОМ РЕЗОЛУЦИЈЕ О ОСНОВАМА ЈЕДИНСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ ОБНАВЉАЊА СТАНОВНИШТВА У СР СРБИЈИ

Најоштрије протествујемо против грубог рушења Уставом загарантованих права грађанки и грађана да слободно одлучују о томе да ли ће, када и колико имати деце.

Зато захтевамо

1. Да се избрише тачка 24. Резолуције која каже да ће увести „посебан допринос солидарности“ за грађане и грађанке старије од 30 година који немају деце.

НЕ ПРИСТАЈЕМО ДА НАМ ДРЖАВА ОДРЕБУЈЕ ДА ЛИ ЂЕМО СЕ УДАВАТИ ИЛИ ЖЕНИТИ, ДА ЛИ ЂЕМО И КАДА ИМАТИ ДЕЦУ, ТО ЈЕ НАШЕ НЕОТУЂИВО ГРАЂАНСКО ПРАВО.

2. Из истих разлога се противимо увођењу дискриминације родитеља са једним дететом јер Резолуција не предвиђа пореске олакшице за овакве породице. Не прихватамо логику државе: једно као ниједно.

3. Противимо се предлогу да родитељи који имају троје деце буду ослобођени пореза без обзира на своје материјално стање.

4. Противимо се дискриминаторској политици која раздваја жене по националној и верској припадности чиме се крше основе Устава.

У Београду
јуна 1990.

БЕОГРАДСКИ ЖЕНСКИ ЛОБИ

ПИТАЊЕ РУКОВОДСТВУ СРБИЈЕ

Шта је са средствима зајма Србије и како се, где и у шта троше? То занима све оне који су се здружно одазвали оправданом позиву за оздрављење привреде Србије, па зато наше питање не треба примити као сумњичење већ као политички став да се о сваком динару узетом од радништва мора јавно полагати рачун том истом радништву.

Београд, 14.08.1990.

ФОРУМ РПЈ
Председник
Милосав В.Р. Јовановић
Градски одбор Београда
секретар
Петар Величковић

INTERVJU PREDSEDNIKA RPJ TITOGRAĐSKOJ "POBJEDI"

NOVAC KROJI ISTORIJU

Kako se suprotstaviti postojećoj i sasvim izvesnoj eksploataciji i izrabljivanju. Ne treba štajkovati samo protiv malih plata već i protiv onih koji vode do ekonomskog iscrpljivanja radništva

U PRAVOJ POPLAVI osnivanja raznih političkih partija i stranaka interesovalo nas je, kakvo mjesto u tom košmaru ima i šta o tome misli radnička klasa, radništvo, pa smo razgovarali sa osnivačem i predsjednikom Radničke partije Jugoslavije, *Milosavom V. R. Jovanovićem*, novinarom sindikalnog lista „Rad“, jednim od inicijatora Fonda solidarnosti za pomoć svima koji ostanu bez posla iz političkih razloga, koji je od strane Predsjedništva CK SKJ 1987. godine osuđen kao pokušaj stvaranja druge partije.

● *Šta je osnovni cilj vašeg osnivanja? Da li treba poistovetiti pojam radničke klase i Radničke partije?*

– Samo organizovano radništvo može se suprotstaviti postojećoj i sasvim izvesnoj eksploataciji; izrabljivanju. Svaka njegova neorganizovanost, razbijenost, odgovara vladajućoj ili vladajućim partijama. Pasivnost, razočaranost, demolarisanost, nepoverljivost u sve što je novo, filozofija iščekivanja ili „svi su oni isti“... sve je to trenutno karakteristično za sadašnje političko raspoloženje radništva sve to takođe, pogoduje vladodržcima. Ta ista pasivnost i neorganizovanost radništva dovela ga je do ruba ekonomske propasti. Nije slučajno da su komunistički vladodržci sa strahom gledali na sve oblike izvan instrukcionog organizovanja i da su se sa takvima najžešće obračunavali. Znali su da su i oni upravo na takav način, uz pomoć legalnog i još više ilegalnog organizovanja dočepali vlasti. Zato mi naglašavamo u Programu da je „Radnička partija Jugoslavije samostalna politička organizacija „radne snage“, koja je kroz vjekove samo mijenjala gospodare, vladodržce, poslodavce, a radi se o tome da „radna snaga“ može i mora da bude i politička snaga. Što prije postane politička snaga to je bolje po radnu snagu.

ANTIRADNIČKI ZAKON

● *Šta mislite o štrajku?*

– Štrajk je sveto pravo radništva i njegovo najubojitije oružje. Međutim ne treba štrajkovati samo protiv malih plata već protiv onih reformskih snaga koje vode politiku ekonomskog i socijalnog iscrpljivanja i osiromašivanja radništva di njegovog potpunog kolapsa. Štrajkujemo protiv onih koji su donijeli Zakon o platama, a sebe su, i one koji treba da im štite leđa (upravni, sudski, državni organi – Vojska, policija) izuzeli od tog zakona. Štrajkujemo protiv onih koji donose Zakon o štrajku po kojem, ako bi bio usvojen, ne bismo nikada mogli ostvariti pravo na štrajk jer

je SIV predložio ustvari Zakon protiv štrajka.

● *Zakon o platama izaziva različita, pa čak i kontraverzna mišljenja?*

– Zakon o platama je antiradnički zakon, on je antoreformski, antiekonimski, jer ograničene plate daju i ograničenu produktivnost. Plate na ledu, proizvodnja na ledu. Sve je tako smišljeno da čitavu privredu treba dovesti pred stečaj jer će se tako lakše rasprodati u bescijenje onima koji su tu privredu jednom već opljačkali i doveli je svojim nestručnim i korumpiranim radom u bezdanje. Ovaj period je period teškog lova u mutnom. Mi smo već prodati a da to i ne znamo. Neko je to debelo naplatio. Jugoslavijom upravlja Međunarodni monetarni fond dolari i marke. Bezakonje je na sceni jer ono odgovara vladajućem i vladajućim državnim organima.

● *Privilegije?*

– Više ni privilegije nijesu ono što su bile? Privilegije se danas graniče sa kriminalom. Privilegija su rastočile Jugoslaviju. One su je pojele, popile, progutale. Privilegija je dobiti nacionalnu penziju a naciju si uvio u crno. Činjenica je da su socijalističke velmože živjele i žive bolje od bilo kog pravog princa. Na ovim našim prostorima dogodio se čak i narod, ali u privilegije niko nije dirnuo. Pogrešno je uvjerenje da se radi o malim sredstvima. Naprotiv, riječ je o ogromnom bogatstvu koje je trenutno van upotrebe, a vraćanjem radništvu i državi moglo bi biti i izvor ogromne dobiti. Radnička partija traži da se sve što je opljačkano od radništva i države to i vrati. To se naravno mora učiniti na zakonit način, bez odmazde i nasilja. Na kraju, bez demagogije, danas ima dosta onih koji gladuju, koji žive krajnje siromašno i bijedno.

VLAST KAO

PODVALA

● *Birokratija, demokratija i rad?*

– Jedna od najvećih sramota i podvala koju sam slušao trideset godina je da smo neradan narod, da su radnici lijeni, neradni. Prirodno, bez ikakvog idealizovanja radništva, imamo i takvih, ali zašto Engleska, Francuska, ili Amerika nemaju problema sa neradnicima? Zato što dobro plaćaju svoje radnike, radnike su optuživali da su neradnici oni koji su sjedeli u komitetima, sindikalnim vijećima, privrednim komorama, oni koji su zemlju vodili pravo u provaliju. Bila je to teška i tragična podvala. Birokratija se može pobjediti radom samo ako je taj rad dobro i pravedno plaćen. Birokratija se ne pobjeđ-

uje birokratijom i neradom.

● *Gdje je uzrok pada standarda, šta koči napredak radničke klase koja bi morala biti na „vlasti“?*

– Najveću podvalu koju su mogli da smisle komunistički vladodržci jeste to da radnička klasa treba da bude na vlasti, odnosno da je na vlasti. Oni su u ime te zablude vladali četrdeset godina, četrdeset godina su eksploatosali radnika, eksploatisali su klasu koja je navodno na vlasti. Zaveli su diktaturu nad radnicima i u ime diktature proletarijata. Radnike su, treba i to reći najviše izdali radnici, počev od metalnog radnika Josipa Broza, pa do svih onih koji su odlazili iz preduzeća na plaćene sindikalne i partijske funkcije od opštine do federacije.

VELIKA RANA

● *Kosovo?*

– Kosovo je djelo istih onih ljudi koji su ekonomski i politički kosovizirali Jugoslaviju i zbog toga još nijesu odgovarali pred narodom. Kosovo i uopšte nacionalni sukobi su djelo isključivo komunističkih vladodržaca koji su u ime lažnog bratstva i jedinstva, ispod žita radili čas protiv jednog, čas protiv drugog naroda, a sve u svemu radili su protiv cijelog naroda, protiv svih nas. Radnička partija Jugoslavije je podržala orijentaciju da Kosovo bude u nadležnosti države Srbije. Smatramo da nije ispravno što se iz jugoslovenskih i drugih nacionalnih država podstiču separatističke akcije na Kosovu, kao što mislimo da se ponekad Srbija miješala u odnose tih republika. Kosovo je, na žalost, jedina velika rana i pitanje je da li će se uskoro, i da li će ikada ta rana biti zaliječena. Kosovo je postalo grobnica ogromnog državnog i radničkog kapitala. Tamo se ne radi, tamo nema države. No, nadam se da će poslije usvajanja Ustava SR Srbije sve krenuti pravim putem, da će se i na Kosovu moći mirno i slobodno živjeti i raditi.

● *Federacija i konfederacija?*

– Realnost je da su se republike do te mjere osamostalile da su postale nacionalne države. Realnost je da će se one još više osamostaljavati. Zato smo mi još na Osnivačkoj skupštini RPJ, održanoj 1. maja u Beogradu, u Programu zapisali i predložili da SFRJ promijeni ime u Ujedinjene države Jugoslavije jer bi takav naziv više odgovarao karakteru sadašnjih odnosa među republikama. Radnička partija Jugoslavije inače zalaže se za Jugoslaviju, za jedinstveno tržište rada i kapitala sa jedinstvenom valutom i poreskim si-

stemom, jedinstvenom i depolitizovanom armijom, armijom koja bi morala pratiti reforme u društvu pa se i sama prilagođavala tim promjenama.

● *Koliko je radnička klasa kriva za postojeću ekonomsku i političku krizu?*

– Pa kriva je utoliko što se nije na vrijeme organizovala, pobunila i maknila sa vlasti one koje su joj radili o glavi. Previše se zadovoljavala mrvicama, milostinjom vlasnodržaca. To ne bi smjelo više nikad da se ponovi, a ponoviće se ako se radništvo ne bude organizovalo, ponoviće se ako mu bude krenulo da se ujedinjuje sa nacionalistima, umjesto da se ujedinjuje protiv svojih vlasnodržaca koji ih eksploatišu i koji će učiniti sve da ih i dalje eksploatišu.

● *Nezavisni sindikati i Radnička partija?*

– Postojeći sindikati, možda ne baš i sva postojeća rukovodstva, četrdeset godina su radili protiv radništva, potpisivali sve ugovore i sporazume na štetu radništva. Lično ne verujem mnogo u transformaciju postojećih sindikata, ali u skladu sa demokratijom i pluralizmom neka sami radnici odluče kojem će se sindikatu privoljeti. Radnička partija Jugoslavije podržava osnivanje nezavisnih sindikata, ali će podržavati i postojeći sindikat kad god povede pravu bitku za radnike.

● *Nezaposlenost?*

– Nezaposleni izdržavaju tešku robiju i izdržavaće je sve dok se ne organizuju iako verujem da će se sa višestranačkim sistemom, sa ulaskom mješovite svojine i stranog kapitala, nešto njihov položaj poboljšati. Međutim, pošto se radi o ogromnoj armiji nezaposlenih vlasnici kapitala će pokušati da je zloupotrebe kao jeftinu radnu snagu. Radnička partija to neće dozvoliti, ali da bi u tome bili uspješni potrudimo se da nezaposleni organizuju i svoje saveze ili udruženja kako bi mogli na organizovan način da vrše „pritisak“ na one koji ih izrabljavaju. Za početak nezaposlenima se može pomoći i tako što bi se sve prostorije dojučerašnjih društveno-političkih organizacija stavile njima na raspolaganje i neka to izdaju kao poslovni prostor i od tih para, koje sada bivši komunisti uzimaju za svoj politički marketing, neka osnivaju svoja preduzeća. I sva Dedinja ima treba staviti na raspolaganje, jer pretvorivši ih u turističke, obrazovne, zdravstvene, kulturne pa i proizvodne objekte moći će se zaposliti značajan broj mladih radnika.

Dragoslav Milačić

Ime i prezime (štampanim slovima).....
 Godina rođenja.....
 Zanimanje.....
 Adresa stana, pošt. broj
 i mesto boravka.....
 Telefon.....
 Svojeručni potpis.....
 Datum pristupanja RPJ.....

Sedište RPJ: 11000 Beograd, K. Miloša 44/I-3, tel: 011/641-434

VIŠESTRANAČKI AFORIZMI

Lagali su u ime istine.
 Robovao je slobodi.
 U sukobu ciljeva ginu strelci.
 Vi ste karika koja nedostaje pa da svi budemo u lancima!
 Pokažite mi nož koji nije žedan krvi!
 Ili si za klan ili si zaklan.
 Male ideje traže najveće žrtve.
 Udružene slabosti, to je naša snaga.
 Namnožile se slave. Sve je više svetaca.
 Visoko društvo živi u jednospratnicama.
 Ne kvarite bure barutom, sipajte vino.
 Kad god kažu da su na konju, pogledaj da ti nisu na ramenima.
 Ne može se učutkati onaj ko govori iz stomaka!

NENAD CRNČEVIĆ

ŽIRO RAČUN RPJ

60802-678-92040

SDK SRBIJE Filijala Savski venac u Beogradu

UPLATOM NA ŽIRO RAČUN POMAŽETE RADNIČKU PARTIJU JUGOSLAVIJE ALI I SEBE!

List „NARODNA PRAVDA“ – vaš list!

„NARODNA PRAVDA“ bori se protiv svih nepravdi zajedno sa vama
 Radnička partija – partija pravde

UPLATOM NA ŽIRO RAČUN POMAŽETE RADNIČKU PARTIJU, „NARODNU PRAVDU“ ALI I SEBE!

Raul Amun[®] International Co.
 PREDUZEĆE ZA PROIZVODNJU LEKO-VITIH PREPARATA, POSLOVNE USLUGE I TRGOVINU

Država Srbija je na pragu slobodnih, demokratskih, višestranačkih izbora. Bilo to prilika da se otvori nova stranica u istoriji Srbije, epoha zapravo, u anaku demokratije, blagostanja i prosperiteta. Države i građanina.

Može li Srbija? Može, jer mora.

Srbija ima plodna vojvođanska polja, bogatu Mačvu i Šumadiju. Ovdle se može sejati i potom žnati, brati i berbiti za pola Evrope.

Srbija ima belu lepicu Kopaonik ali i pretpostavke za zimski i letnji turizam u lancu od Fruške do Sare. Srbija ima Dunav rečnu aortu Evrope. Ima i nafte, i uglja, i ruda.

Srbija ima najveće blago u milionima pametnih, sposobnih, obrazovanih ljudi. Srbija ima sve. Treba organizovati proizvodnju i privređivanje na savremen, svetski način. Valja učiniti neophodne pretpostavke da se u Srbiji kvalitetno radi, i da proizvodi budu kvalitetni.

Treba uveriti i sebe i druge u dostojanstvo srpskog proizvoda i to – zaštititi. *Proizvedeno u Srbiji* ili *Made in Serbia*, mora biti prepoznatljiv znak na svetskoj pijaci. Znak za ponosa ali i znak koji obavezuje i garantuje. Tako i sa tim u XXI vek.

Kako to postići?

Načina je mnogo. Evo, jednog predloga:

Raul Amun International oglašava javni konkurs na kojem mogu da učestvuju sve političke organizacije u Srbiji, znači partije, savezi, stranke, pokreti, ali samo oni koji u svojim programima insistiraju na dostojanstvu srpske prirode i kvalitetu srpskih proizvoda. Od industrije do kulture, od turizma do umetnosti...

Kompanija RA International jednokratno će premitirati stranke ili partije koje ispunjavaju ove uslove, a sa budućom slasti ili epozicijom koja na točno istražava organizovane dugoročnu finansijsku saradnju.

"Nije pitanje šta tvoja zemlja može da učini za tebe, već šta ti možeš da učiniš za svoju zemlju", reče američki predsednik Kennedy svojim sunarodnjacima.

Vreme je za takvo razmišljanje i u Srbiji.

Raul Amun International
 Novi Sad
 Koferska 89

21000 NOVI SAD, KOFERSKA 89, JUGOSLAVIJA ŽIRO RAČ. 60802-678-92040. Telefon: 021/323-101 i 022-883. Telefaks: 393-386.

PRAVDA

List Radničke partije Jugoslavije

● Glavni i odgovorni urednik: Nedo K. Marić ● Uredništvo: Dragoljub S. Ignjatović, Nikola J. Marinović (Beograd), Šuhreta Dumančić (Rijeka), Slobodan Dučić (Novi Sad), Mr Marina Arsenović-Pavlović (Beograd), Goranko Đapić (Beograd), Dubravka Golijanin (Beograd) i Dejan Lopičić (Beograd) ● Savet lista: Tomo Kuprešaković (Vinkovci), Mr Dušan Radusin (Sombor), Predrag Nidžović (Čačak), Nikola Brković (Banatski Karlovac), Dragan Stefanović (Beograd), Stjepan Komarac (Sisak), Todor Stanojević (Beograd), Dr Jovan Redžić (Beograd), i Jagica Đorđević (Beograd) ● Adresa: „Narodna pravda“, 11000 Beograd, K. Miloša 44/3, tel: 011/641-434, ● Štampa: IP „Vuk Karadžić“ Paraćin